

MISLI S DUNAVA

ДУМКИ З ДУНАЮ

Vukovar - Вуковар
2016.

КУД “Яким Говля” Миклошевци на
Лемківській ватри у Ждині - Польща

КУД “Яким Гарди” Петровци на Червеней ружи - Руски Керестур

MISLI S DUNAVA

Ljetopis Saveza Rusina Republike Hrvatske

18

ДУМКИ З ДУНАЮ

Літопис Союзу Русинох и Українцох Республики Горватской

VUKOVAR – ВУКОВАР
2016.

Misli s Dunava – Думки з Дунаю

Nakladnik – Видава

Savez Rusina Republike Hrvatske
Союз Русинох Републики Горватской

Nakladnici – Видавателс

Savez Rusina Republike Hrvatske i Proventus natura d.o.o. Cerna
Союз Русинох Републики Горватской и Провентус натура д.о.о. Церна

Za nakladnika – За видавателя

Dubravka Rašljanin – Дубравка Рашлянин

Urednica – Редакторка

Vera Pavlović – Вера Павлович

Uredništvo – Редакция

Ahnetka Balatinac, Ljubica Harhaj, Vera Pavlović i Агнетка
Балатинац Любица Гаргай, Вера Павлович

Lektori – Лекторе

Marija Vulić (rusinski jezik), i Andreja Magoč (hrvatski jezik)
Мария Вулич (русски язык) и Андрея Магоч (горватски язык)

Fotografije – Фотографии – Фотографии

Ahnetka Balatinac, Zvonko Kostelnik, Vera Pavlović, autori tekstova i arhiv »Nove dumke»
Агнетка Балатинац, Звонко Костелник, Вера Павлович,
авторе текстох и архива „Новей думки”

Naslovna stranica – Насловни бок

Zvonko Kostelnik: Trg dr. Franje Tuđmana i Gradsko poglavarstvo Vukovara
Звонко Костелник – Площа др Франї Тудьмана и Городске Поглаварство у Вуковаре

Posljednja stranica – Остатнї бок

Zvonko Kostelnik: Kirvaj i 180. obljetnica grkokatoličke župe u Petrovcima
Звонко Костелник: Кирбай и 180. рочніца грекокатоліцьєй парохії у Петровцях

Grafička priprema – Графичка приготовка

Željko Debeljuh – Желько Дебелюх

Tiskar – Друкарная

Proventus d.o.o. Cerna - Провентус д.о.о. Церна

Tiskanje potpomaže – Друковане помага

Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske
Совит за национални меншини Републики Горватской

ISBN 978-953-7767-07-5

Društvo i politika

Дружтво и политика

Анализа ВСЖ

На нашим подручу звекшана стопа ризику од худобства

На подручу Вуковарско-сримскай жупаниі зазначае ще звекшана стопа ризику од худобства у одношено на 2012. рок и зменшаня животнаго стандарду жительох. Стопа ризику од худобства вектша при женох од 65 и вецеј роках, а найнейзжа ще зазначае за особи од 25 по 54 роки. Позитивны тренд видзи ще при числе удоменіх дзецеох и младежі и удомйовання младежі до домаох после наконченей полнолітносці, при чым зазначене недостаточне число удомітельских фамелійох за особи з ментальнім почежкосцамі, як и недостаточносц фаховцох и едукації за тоты професії. За помоц у хижі старшим особам отворени три просторій дньового пребування за старши особам у Вуковаре, Жупані и Отоку, змесцене старших и слабых особох обезпечени у 25 удомітельских домаох зоз капацитетом од 20 хасновательох.

Існую велі проблеми зоз хторима ще стрета Вуковарско-сримска жупания, найскорей зоз неразвитим звонканституцыйним социялним стараньем и дефицитом фаховцох у даваню социялного стараня коло непрерывного звекшования хасновательох услугох социялного стараня, окреме нерухомых особох. Недосц развита система даваня специфичнай стросці особам зоз окремім потребами и особам зоз инвалидитетом, як и механізми дійствования цивільнога дружства у функції социялного стараня.

У Вуковарско-сримской жупаниі існуе ініцыятыва и жадане жительох за активным уключованьем до живота локалней заєдніци, зоз чым доприноша квалитету живота свойого штредку. Медзитим, ту ёст вельо ствари з хторима ще муша зочиц же би могли дійствоватьца, та су примушены опрец ще на локалну и регионалну власц же би обстали. З оглядом на лімітираві финансійни капацитеты, як єдинкох локалней, так и регионалней самоуправи, вельке число организаций и здруженъох бори ще за егзистенцию и на концу ще гаша. Препто потребне пренайсц способ и модели як би ще могло помогнуц рбота истых.

Тиж так потребне увесці дополнююци змісті и розвиці дружтвену инфраструктуру (домі култури, бібліотеки, амбуланти) хтори допринешу квалітету жыя-віта и у гевтих часцох Вуковарско-срімской жупанії дзе су недоступні.

Потреби за услуги здравственай защиты віше премашую средства хтори предвидзены и потребне одредзиц приоритеты у разподзельванню ресурсох при чим ше не дума лем на финансійни, але и людски, инфраструктурни и други. Гоч ше у остатні час до Вуковарско-срімской жупанії укладаю одред-зени финансійни средства у подруччу здравства, и далей звекшана потреба за будованьом, реконструкцию и опреманьом здравствених установох. Тиж так, з оглядом на недостаточне число як дохторох фамелійней медицины, так и дохторох специалистох зубарох, ортодонтох и оральних хирургох у цалей жу-паниї, окреме значне затримац иснуююцих и прицагнуц новых фаховцох так же ше обезпеча адекватни условия за роботу, едукацию, специалистичного и фа-хового усовершованя.

**Председателька РГ Колинда Грабар Китарович
зоз вибеженцами у Товарніку**

З оглядом на вецейрочни негативни тренд зменшованя числа дзецох шицких возростох, у Вуковарско-срімской жупанії иснусе потреба за ришованьом глав-ных проблемох у образовнай системи, з обезпечованьом лепших можлівосцох и приступу услугох у образованю на шицких уровнях же би ше тот тренд за-становел. Прето потребни вельки усиловносцы на уровнях локальных единкох, самоуправи, жупанії, але и державним. З обезпечованьом векших средствах за софинансоване юдинком локальнай самоуправи звекшала бы ше и доступно-сц образовніх услугох у руральних краёх и з тим оможлівело лепши условия образованя. Тиж так, потребне и укладане до новых будинкох, а иснююци по-требно прешириц и просторно и зоз фаховцами же би ше ускладзели з нацио-нальными образовніми стандартамі хтори иду спрам унапредзованю наставі у єднай змени, модернізації фахового образования и зоз його ускладзованьом з потребами трансферту роботи.

Часто мож видзиц людзох як по контейнерох гледаю ёдзен€

Кед гуториме о основним и штредньошколским образованю, у Вуковарско-сримской жупаниї иснує мрежа установох котри задоволюю терашні потреби у жупаниї, ал€ часц тих установох хаснує стару опрему у н€адекватных просторних условийох. У штреднїх школах потребне ускладзиц наставни програмы зоз потребами прывреди, же би не пришло до велького числа н€потребнай роботней моци хтора остане незанята л€бо напущи жупанию у гледаню роботи. Високе образован€ нерозвите, а з тим и чежко доступне, цо причина малого числа високообразованих особох у жупаниї. Тиж так иснує и добре развита система цаложивотнаго учения, ал€ пре вельке число н€верификованих програмах створело ше вельке число роботней моци н€бизовнаго квалитету. Значи, на шыцких уровнях образованя иснує потреба за ускладзован€ зоз педагогийнага стандартама и обезпечованьем истых можлівосцох котри барз важни за квалитетне образован€ и розвой жупаниї.

Прывреда у РГ и ВСЖ указує на мале пороснүце прывредней активносци, ал€ по обачліво нїзшай стопи як цо була скорей прывредней кризи. Пре зменшан€ национальнай прывреди потребне же би длагуши час роснул по релативно високих стопах же бизме ше врацели на интензитет прывредных активносцох

зоз часу скорей кризи. У структури привреди превладую дїяльносци примарнога продукования хтори криза окреме потрафела. Прето, пред привреду Вуковарско-сримской жупаниї вельки спонукнуца.

Тарговиско роботи у Вуковарско-сримской жупаниї зазначує вельку незанятосц, але у 2015. року мame позитвни тренд звекшаня занятосци и зменшаня незанятосци у одношено на 2014. рок. Незанятосц ище віше векша од проценту держави, а млади людзе без роботного искусства чежко находза одвитуючу роботу у фаху и иснує вельке число дугорочно незанятых особох.

Важне начишліц мири хтори потребни у образовней политики на фундаменту препорученя релевантних институцийох хтори допринешу ускладзованю образования зоз потребами тарговиска роботи, цо директно допринеше конкурентнейшу роботну моц ускладзену зоз потребами на тарговиску.

Привреда Вуковарско-сримской жупаниї ма мали стопи пороснуца зоз недостаточним погледованьем за роботну моц у одношено на иснуюце понукнүце, цо значи же велька стопа незанятосци обачліво векша од проценту РГ. Неадекватна система образования и ей неускладзеносц зоз потребами тарговиска роботи коло терашніх обставинох у привреди, рахує ше як ключна причина велькай стопи незанятосци.

Марияна Джуджар

Kultura i prosvjeta

Култура и просвита

45 роки Новей думки

Часопис Союзу Русинох РГ Нова думка почал виходзиць перших дньох 1972. року, але облапял збуваня за 1971. рок и вишло лем єдно число за тот рок. Уж зоз першим числом наглашеннє же слово о часопису, а нє рочнєй кнїжки лєбо літопису. Тото перше число нє мало свойого одвичательного редактора бо го нїхто нє меновал, выбрал лєбо поставел, та го за видавателя подписовал у мено Союзу Русинох - Українцох тедишинї предисдатель Союзу Русинох и Українцох Горватской и порушовач часопису Владо Костелник.

**Тогорочна промиція виданьох Союзу Русинох
РГ на «Петровским дзвону»**

Мено часопису Нова думка ма свою историйну прикмету, понеже у Сриме и Славониї медзі двома шветовими войнами виходзел часопис Думка на нашай бешеди. Прикметнік нова доложени же би ше наглашел час у хторим ше порушує и нови теми хтори будзе мац у своїх рамикох. Нова думка фундаментално була троязични часопис, тексты друкованы у Новей думки були писаны на руским, українским и горватским языку. Редактор за руски язык бул Владо Костелник, а редактор за українски язык бул паноцец Роман Миз. Радиос тэмох уж ше зоз першим числом зоз територій Горватской преширел на Босну и Герцеговину и на Войводину, цо цалком розумліве, понеже наш народ жил на цалим подручу бувшай держави Соціялистичнай Федэративнай Рэспублікі Югославії. Ділотворна редакция формована 1. октября 1972. року. Принесе-

на одлука о динамики виходзеня часопису на штири раз рочнє. Выбрана и перша редакция часопису у хторей були Роман Миз, Желько Мудри и Владо Костелник, главни и одвичательни редактор.

Прибліжно о ёден рок вишло друге число Новей думки, вешені 1972. року, треце число вишло 1973. року, а теды формоване и совитодавне цело Совет Новей думки у хторим члени були Агнетка Бучко, студентка зоз Миклошевцох, Данил Гарди, земледілец зоз Петровцох, Павло Головчук, новинар зоз Баня Луки, Петро Еделински, пензионер зоз Вуковару, Владо Костелник, новинар зоз Вуковару, Дюра Лікар, учитель зоз Миклошевцох, Василь Мудри, наставнік зоз Бикич Долу, Желько Мудри, дипломовани економист зоз Вуковару, Йовген Сабадош, пензионер зоз Вуковару и Гавриїл Такач, студент з Андриєвцох. През час ше указало же члени Совету насправди були и остали вредни сотрудніки и авторе численних прилогах у Новей думки.

Цеком 1973. року вишли іще два, штварте и пяте число часопису. Пияте число мало аж 120 боки и зоз нім посцигнута квартална диманика друкованя, єдно число у штирох мешацох. Цеком 1974. року друковани тиж 3 числа хтори ведно мали аж 444 боки. Редакция, як и главни и одвичательни редактор окончовали свою работу волонтерски през тот цали час без награди, плаци або гонорару. Цеком 1975. року, у штвартим року иоснованя вишли два числа, а цеком перших пейцох рокох 13 числа Новей думки... Динамика ше предлужовала през час, та так по 1979. рок друковани ведно 23 числа Новей думки. Треба наглашиц же ані єдно число не чишело спод 100 боки А4 формату, векшина чишела и прейг 120 боки, а були друкованы у друкарні «Руске слово» у Руским Керестуре. Цеком 1980. року друковане 25. число аж на 156 боки..., цеком 1981. року друкованы 4 числа на 470 боки. Рок 1982. бул тиж так квартални, друкованы 4 числа, цеком 1983. року друкованы 5 числа и то бул іще лем крочай по двомешачнік.

За першого професийного новнара 1984. року заняти Гавриїл Такач. На петнасту рочніцу Новей думки 1987. року друковане 57. число часопису. Двоме-

шачна динамака друкованя ше затри-
мала, було намаганя же би часопис
виходзел и як мешачнік, пред саму
Отечестврну войну плановане же би
Нова думка була тижњова новина як
цо то Руске слово. По 1991. рок друко-
вани 89 числа Новей думки.

У военых обставинох, у Загребе
друковане число 90-91 (за септембер,
октобер, новембер и децембер 1991.
року), число 92-93 (за януар, фебруар,
марец и апрыл 1992.), число 94-95 (за
май, юний, юлий и август 1992. року),
а веc число 96-97 за остатні 4 месачы
1992. року.

Ювилейне 100. число друковане
1994. року тиж у Загребе. Редактор
тих военых числах бул Гавриїл Такач.

Редакторе Новей думки у Загребе ище

були и Алекса Павлешин за числа 101-102 и Оксана Тимко Дітко од 103 до 114,
хтори друкованы по 2000. рок. Потым як Оксана Тимко Дітко дала задзековане
на редакторскей должносты, главни и одвичательны редактор знова постава
Гавриїл Такач (од 116. по 122. число хтори друкованы 2003. року).

На розписани конкурс за главного и одвичательного редактора 2003. року
меновани Владимир Тимко, хтори ушоривал нашо виданя и Нову думку од
123-124 двочисла 2003. року по 146. число 2008. року кед нэсподзивано умар.

Три числа (147., 148. и 149. число за 2008. початок 2009. року) по выбор но-
вого редактора ушорел Гавриїл Такач, а од 150. числа за главну и одвичатель-
ну редакторку Новей думки и других информативных виданьох выбрана Вера
Павлович.

У остатніх седем роках часопис дошлідно виходзи як двомешачнік на 36
боки. Рубрики провадза дружтвени, культурни, вирски, спортски и други живот
Руснацох на тих просторох. Цо ше дотика языкох, од 2014. року часопис нэ
друкуе прилоги на украінским языку, понеже и Союз пременовани на Союз
Русинох РГ. Авторски гонорари ше вилпацию державяном РГ у складзе зоз
материялними средствами хтори за ёден календарски рок додзелюе Совет за
національні меншини РГ.

Кед ше потерашні друкованы 192 числа Новей думки подзелі на 45 роки исно-
ваня, достава ше коло 4,2 числа рочнє. Понеже перши числа були друкованы

раз рочн€, а веџ ше обсяг часопису зменшовал зоз 120 бокох на мен€й, ал€ ше динамика звекшовала зоз раз до рока на терашнї шейсць числа рочн€, можеме заключиць же Руснаци на тих просторах през 45 роки мали интензивни дружтвени, культурни и политични живот о хторим сцели и мали цо записац. У остатнїх часох обачлїва тенденция гу двоязичн€й форми нашей Новей думки. Обачлїве менше число текстох на горватским языку хтори не преложени на руски язык. Ище више теми рижнородни, а писан€ на горватским языку толкуєме як можлївосць виказования даяких фаховых поняцох на языку нашей жеми. Наздаваме ше же прицагнеме и младих сотруднїкох, бо швет не препада в€дно з нами и поволуєме их на шмел€ сотруднїцтво. О видавательней дїялносци, о наших web-бокох и Венчику, часопису за дзеци и младих, н€шкa не будземе бешедовац, то окремна тема хтора тиж так часць нашого стараня за информован€ и затримование руского национальногo и культурногo єства на тих просторах.

Вера Павлович

Жридла: Штефан Гудак : 30 роки Новей думки у єстве свого народа (Вуковар 2001. року) и Гавриїл Такач Каталог I Нова думка (Загреб, 1996.) и Каталог II Нова думка, (Вуковар 2011)

Мария Такач

Зазберован€ етнографскей градзи у Миклошевцох (2005 – 2008. р)

Влада Републики Горватской 10. апреля 2003. року принесла Одлуку о раз-
писованю виберанкох за ради националних меншинох у єдинкох локалней и
подручней (регионалней) самоуправи. Свою Одлуку обявела у «Народных но-
винах» ч. 64 од 16. апреля, та виберанки, спрам горе спомнутого, отримани 18.
мая 2003. року.

Виберанки прешли у шоре, результаты обявени. Перши состав Ради рускей
националней меншини Вуковарско-сремской жупаниї чишел 25 членох. Чле-
ни були зоз рижних местох Вуковарско-сремской жупаниї у хторих жиу Русна-
ци (Петровци, Миклошевци, Вуковар, Винковци Андрияшевци). За предсида-
теля первого составу Ради рускей националней меншини ВСЖ выбраны дипл.
инж. буд. **Данил Перунски** зоз Винковцох.

Звичайно кажди початок чежки. Так то було и теди, ал€ не лєм, нашей, Рускей
ради ал€ и Радом других националних меншинох. А шицко прето же то було
цошка нове, а од того векши проблем бул же за шицки неясносци требало ше
глєдац кому ше питац, а вец досц длugo чекац на прави одвити и упути, бо сам
Закон не бул до детальох розробени. Гу тому, неодлуга по виберанкох, почал
час рочних одпочивкох... А вец, од септембра по конец рока, пре горе спомнуте,
час барз швидко прешол, та ше не удалось дацо вельке и конкретне зробиц, окрем
покончиц найпотребнейши административни формалносци, направиц звит и
яки-таки План роботи за 2004. рок.

Но, и попри шицких тих проблемох, на схадзки Ради рускей националней
меншини ВСЖ знали присц председателе радох других националних менши-
нох ВСЖ же би видзели на яки способ функционує наша Рада, бо вони (пред-
седател€ Радох других нац. меншинох, нпр. мадярской, сербской, ...) не могли
назберац кворум на свой садзкох.

Понеже сом и сама була член Ради, здогадуем ше же ше велью того муше-
ло ришовац «у ходу» бо, повторюем, Закон бул барз н€достаточни. Же би ше
олегчало и же би ше рушело з «мертвей точки», спрам Плану и програми ро-
боти, оформлені Комисії и выбраны председателе Комисійох хтори ше мали
старац за свой ділокруг роботи. На самим початку схадзки отримовани у Вин-
ковцох, но пре практичносц, неодлуга схадзки ше почали отримовац у Вукова-
ре, у просторийох Жупаниї ВСЖ, у Жупанийской улїчки, число 9, на адреси на

хторей Рада службово и регистрована.

У новембре 2004. року, (16. 11. 2004.) зишла ће Комисија за План и програму роботи. Председатељ Комисије, Гавријел Такач, членом предложел свој предклад роботи. Предклад председатеља розпатрени, та по додатних консултација и з дополнjenjima направени Предклад Плану и програми роботи за 2005. рок о хторим, потим, разправљали шицки члени на сходзки Ради та, таки, розправени, дополнени, прилапени, послани до Жупаније ВС та спрам њој, кед го прилапела, Жупанија предлужела скромне финансијане нашей Ради.

**VIJEĆE RUSINSKE NACIONALNE MANJINE
VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE**

VUKOVAR

Komisija za plan i program rada
Vukovar, 16.11.2004.

ZAPISNIK

Na sjednicu Komisije za plan i program rada koja se održala 16.11.2004., u Vukovaru, pozvani su svi njeni članovi: Gabrijel Takač-predsjednik i članovi: Tomislav Ruskaj, Đuro Ljikar, Nikola Pap i Kiril Burčak. Od pozvanih sjednici nisu nazočni: Tomislav Ruskaj koji je sprječen ranije preuzetim obvezama (seminar) i Đuro Ljikar-bolničko liječenje.

Predsjednik Komisije predložio je nazočnima prijedlog plana i programa rada Vijeća za 2005. godinu.

Nakon rasprave i dodatnih konsultacija Komisija jednoglasno predlaže slijedeći prijedlog plana i programa rada Vijeća za 2005. godinu :

1. *Tiskanje monografije o sudjelovanju i stradanju Rusina u Domovinskom ratu*
2. *Radio i TV emisije na rusinskom jeziku*
 - Radio emisije 30 minuta tjedno na Hrvatskom Radio Vukovaru
 - TV emisije 30 minuta mjesečno, na novoformiranoj manjinskoj televiziji
3. *Obnova Dječjeg vrtića u Petrovcima i Mikluševcima sa dvojezičnom nastavom: hrvatski-rusinski*
4. *Informiranje*
 - Izдавanje časopisa «Nova dumka» i «Vjenčić»
 - Izrada WEB stranice
5. *Izдавaštvo-knjige*
6. *Obrazovanje:*
 - suradnja s Katedrom rusinske filozofije na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu
 - organizacija ljetnih škola
7. *Zaštita kulturnog blaga*
 - osiguranje stalnog domara Etnografske zbirke u Petrovcima i nastavak dogradnje
 - formiranje Likovne galerije slika i kiparskih radova u zgradbi bivših učiteljskih stanova u Petrovcima
8. *osnivanje osnivanje Etnografske zbirke u Mikluševcima*
9. *Održavanje i postavljanje spomen ploča*
 - postavljanje spomen ploče poginulim u Domovinskom ratu
 - Osipu Kostelniku
 - Mirtu Nadu
10. *Suradnja sa zemljama autohtonih područja Rusina:*
 - Ukrajina, Slovačka, Madarska i poljska
11. *Obnova sakralnih objekata*
12. *Prikupljanje dokumenata, fotografija i arhivskog materijala o Rusinima*

Predsjednik Komisije:

Gabrijel Takač

Kiril Burčak, član

Nikola Pap, član

Записник зоз сходзки Комисиї за план и програму роботи

Понеже Отечествена война 1991. року у Миклошевцах за собу зохабела вельки шлід (число жительсьох по войни ше лем цо нє преполовело, младши ше з вигнанства чежко врацали або одходзели з валалу же би заробели за живот, а старши швет умерал швидше як би ше то у мирних часох могло обчековац...), велі обисца оставали празни. Ніхто у ніх нє бивал. А знаме же «хижка нє гледа газду алє слугу» та даєдни празни хижі почали буц опасни пре можлівосц за вальованя на тих цо коло ніх преходзели, а даєдни ше почали валяц сами од себе. Там дзе були нашліднікі живи – було лёгчайше, алє за обисца о хторих ше вецей нє було хто старац, остарали ше валалски власци та почали розчисцо-вац руйни.

Прето, на своей схадзки **12. 04. 2005.** р. Рада приноши **Одлуку:** **Формує ше Работна група за зазбероване етнографских экспонатах у Миклошевцах з намиру снованя Етнографскай збирки у Миклошевцах, а при Рады рускей нац. меншини ВСЖ.**

Члени Работнай групи:

- 1. Мария Такач,**
- 2. Еувгения Бики и**
- 3. Мария Хома**

Намира Работнай групи, у першим шоре, було спашиц и позазберовац цо вецей предмети зоз обисцах хтори ше починаю валяц, а потым позазберовац стари предмети хтори ше вецей нє хасную у кождодньовим живоце.

Свидоми же часу за чекане нет, такой, ютредзень, особне сом, телефонски поволала на дагварку шицкі одвичательни особи хтори ше теды у валале о дачим старали же би вечар, 15. 04. 2005. р., пришли до дружтвених просторийох у Миклошевцах. Поволала сом:

Председателя Меснога одбору Миклошевци, председателя Рады рускей национальней меншини Општини Томповци и председателя Ловарскаго дружтва у Миклошевцах - Дюру Бикия (Чадю),

миклошевскаго пароха, о. Якіма Сімуновича,

председателя КУД-а «Якім Говля», Миклошевци,

просвітных работнікох зоз Миклошевцах: (проф. Марию Хому, Сенку и Дюру Лікар и Марию Папуга),

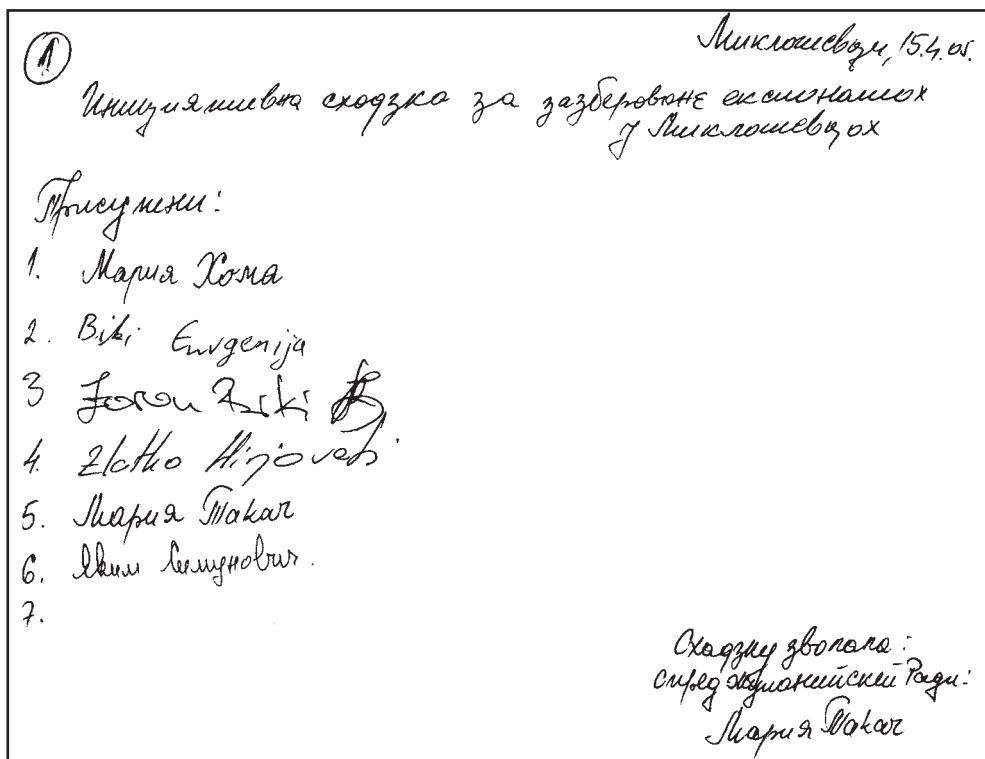
представительсьох младежи з валалу: Давида Сабадашоваго и Деяна Лікароваго,

председателя НК «Русин», Кирила Лікароваго,

председателя Добродзечнаго огњогаснаго дружтва, Владу Миклошевово-го,

председательку Дружтва «Нашо дзеци», учительку Марию Папугову

Шицки обецали присц, окрем учительки Марії Папуговей пре уж пред тим догварени обовязки. Но, без огляду же обецали присц, на схадзку 15. 04. 2005. р. пришли: **о. Яким Симунович, проф. Мария Хома, Еувгения Бики, Зоран Бики, Златко Гириловати и Мария Такач.**

Подпіси присутніх на першай прэширенай схадзкі Рабочай групы за зазбероване этнографских экспонатах у Миклошевцах, отрыманай 15. апраля 2005. р.

Уж на першай садзки идея о зазберованю этнографских экспонатах у Миклошевцах прилапена з одушевіjom присутніх, з тим баргей же кожде од присутніх свідомі же уж велью того попрепадало у войни оплячканих і по войни поваляных хижох, та остатні час же би ше зачувало голем тото цо ше іще може позберац и зачувац. Понеже на схадзку не сцел присц предсідатель МО, порадзене же ше го поінформує, та же би з одобреньнем Меснаго одбору у валале, ношитель шицких активносцох було КУД «Якім Говля» зоз Миклошевцах.

На тей першай схадзкі **о. Яким Симунович** предложел и превжал на себе обовязку же уж на Русадля на Служби Божей оглаши же би кожде хто ма и жада подаровац этнографски экспонати, може ше записац при проф. Марії Хома,

Евгений Бики або при ньому.

Мария Такач задлужена же би з потенціяльними валачаннями контактовала и випитала можлівосць уступаня єдного празного обисца до хторого би ше зазберани експонати одложели же би були на єдним месце и у сухим покля ше не найдзе даяке вигодне сталне ришеннє.

Друга схадзка Инициятывнай групи за зазбероване етнографских экспонатах отримана у Миклошевцах **03. 06. 2005**. р. у просторийох КУД-а «Яким Говля». На схадзки були присутні: о. Яким Симунович, Златко Гириовати, Зоран Бики, Еувгения Бики, Мария Хома и Мария Такач. Свойе одсуство оправдали учителька у пензії Мария Папуга, Кирил Лікар не могол присць бо бул на службовей драги у Келну, а учитель Дюра Лікар бул хори.

РУСКА РАДА
ВУКОВАРСКО-СРИМСКЕЙ ЖУПАНИЇ

2. СХАДЗКА ИНИЦІАТИВНІЙ ГРУПІ ЗА ЗАЗБЕРОВАНЕ ЕТНОГРАФСКИХ
ЕКСПОНАТОВ У МИКЛОШЕВЦОХ

На схадзку поволані: о. Яким Симунович, Дюра Бики – председатель МО и председатель рускай Рады Општини Томповци, Златко Гириовати – председатель дружтва „Я. Говля”, Зоран Бики, Кирил Лікар – СД „Русин”, Мария Папуга – учителька у пензії и председателька Дружтва „Нашо дзецы”, Дюра Лікар – учитель, и члени Работней групи спред жупанийскай Рады: Мария Хома, Генка Бики и Мария Такач.

На схадзку присутні:

1. Яким Симунович
2. Златко Гириовати
3. Зоран Бики
4. Віктор Евгеньєва
5. Мария Хома
6. Мария Такач
7. _____

Схадзку спред
Жупанийскай Рады зволала:
Мария Такач
03. 06. 2005.

*Подписи присутніх на другей преширеней схадзки Работней групи
за зазбероване етнографских экспонатах у Миклошевцах, отриманей
03.06.2005.р.*

На схадзки дознаваме же идея о зазберованю експонатах у валале з вельким одушевійом прилапена, а од оглашована на Служби Божей о зазберованю по отримоване схадзки записані шлідующи експонаты за подаровац: З церліци, кросна, кудзель, коліска, штуляр, годзина зоз церковнай турні, крухи платна, женска фарбарска шматка, снованіца, посцель, файфи, гліняни кантички, ткани мехи, покровець, памук за основу, скоряни бочкоры, шицко за посцель, ткани хлебовки, збушок, гліняни гарчок, натегач за паленку, стари фотографії зоз 1. шветовай войни, образы, щець, древени клюмпи...

Спрам поради на першай схадзки, Мария Такач ше розпитала за хижу Веру-ни Говльовей у улічки 204. бригади, обисце Страценсковых у Русинскай улічки и зоз Мирославом Пап у Вуковарской улічки и за обисце пок. Шимка Мудри за хтору контакт особи Блаженка Лікар и Витомир Мудри. Заключеня зоз тей схадзки прешлідзени Ради так як шлідзи:

*Предкладаме Ради рускай нацыоналеній менишини Вуковарско-сримскай жупанії же би прилапела одкладане позазберованих експонатах до обисца **Блаженки Лікаровой р. Мудри и Витомира Мудри** хторе нашлідзели од свойого діда Шимка улічки Златка Батаковича, зоз чым власнікі хижі согласни.*

*Хижса вигодна за туту наменку бо є у центру валала, коло дутюну, коло ней з обидвох боках уселены хижы, то хижса хтора уж роками стої празна, машири просторій и долгоки двор. За цца 2.000-3.000 кн обисце би було цалком порихтане за хасноване. За тут пенеж би требало покошиц траву у дворе, уложиц скло до ёдного облака, уложиц клянки, заменіц коло 20 черепи на закрицу же би не премакало. Траву би покошел Рашио - особа хтора то и ишшак роби за потреби валала, а за оправки на закрицу може ше антажовац екіпа «АгроТоварніку» хтора праве роби на будинку Задруги хтора ше находити прейг драги спомнутай хижы. За организоване екіпи за отправянне закрица обовязку на себе превжсал **Кирил Лікар**. Кирил Лікар обецац же ше постара и набави и постави отров за миши по дворе. Такой, накадзи ше покончи шицко ў по-догваряне, о. Яким Симунович превжсал на себе обовязку же у церкви оглаши ёден дзень у тижню хтори будзе предвидзены за примопредаване експонатах у догварки зоз особу хтора за туто будзе задлужена. Тота особа би при себе мала ключ од обисца и водзела точну евиденцыю хто ў дарує же би о шицким остал писаны шлід.*

Понеже у Миклошевцах постої интересоване и потреба же би ше туто ў по Отечественай войни остало од этнографскай градз, позберало на ёдно место и зачувало за будуци генерації, по думаню Ініцыятывней групи способ на хтори би ше то требало зробиц тутараз би бул таки же ше, о шицким ў будзе робиц, будзе информовац предсідателя Меснога одбору Миклошевци, хтори ше не проціви такей активносци, але, нахаль, у акції не участвуе особ-

нє ані з даяку другу конкретну потримовку. Зоз горе поведзеного виходзи же на ініціативу Рады рускай національнай меншини ВСЖ та суперніцтво Рады, КУД-а «Яким Говля», СД «Русин» започина акція за зазбероване етнографскай градзи у Миклошевцах. Шицко тато ше сце зробиць з цілью же би ше у єднай, за тату наменку та з архітектурно прикладней хижі поскладали експонаты та же би хижка як цалосць представяла Етнографску збирку.

Предклад цеку активносцю

:а) Краткорочне :

1. крохай: у валале існуе етнографска градза хтора ше плануе позбераць, дочасово поскладаць до празного обисца хторе би ше з дробнейшима інтервенциями могло оспособіць за хасноване.

З тим у вязі обавени розгварки та начальні порадзены можлівосць з валсніками обисца, Блаженку Лікар, р. Мудри та Витомиром Мудри зоз Миклошевцах хто-ри дзечні дали свою согласносць за шицко що горе написане.

2. крохай у блізшай будучносці: *Ініціативна група предклада же би ше порадзела та обавела розгварка зоз начальніком Општини Томповци. На тей розгварки би ше начальніка обвісцело о започатках активносцю у валале та же би ше порадзел дальши напрям та цек дальших активносцю. Ініціативна група предклада же би на тих розгваркох вшеліяк бул присутні предсідатель Рады рускай національнай меншини ВСЖ та члени Ініціативнай групи. Ініціативна група предклада же би тема за бешеду була: випитоване можлівосці пренаходзення прикладнога простору за менши експонаты у центру валала, нпр. сала над бувшиум дутяном, за що нагадуе же у Општини Томповци постое наменски средства за претрес черепу тога будинку.*

б) Длугорочне

КУД «Яким Говля», СД «Русин», Општина Томповци та Рада рускай національнай меншини ВСЖ ведно ше буду намагаць набавіць средства за одкуп єднай, за тату наменку прикладней хижі у валале, за сталне поставяне вистави, а же би хижка по своїй архітектурі за тато була одвитуюца. Такі хижі у валале ёсць, а як потвердзене тому приложена фотодокументация о тим.

На концу, Ініціативна група модлі Раду рускай національнай меншини ВСЖ же би:

– розпартрела шицко що по тим питанню Ініціативна група зробела, як та предклады Ініціативнай групи за далей;

– Ініціативнай групи дала свой сугестії у вязі зробеного;

– розпартрела фінансійни можлівосці та у рамікох своїх можлівосцю одобрела средства за потребны подняца хтори би по прецени Ініціативнай групи коштами 2.000 – 3.000 кн.

Рада рускай національнай меншини ВСЖ на своїх схадзких отрыманей 06.

06. 2005. року звит Инициативнай групи о поробеним прилапела, заключеня и предклади розпатрела, та потримала предклади за дальши роботи.

VIJEĆE RUSINSKE NACIONALNE MANJINE

VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE

Vukovar, 07.06.2005.

Predmet: **Odluke** donesene na sjednici **Vijeća 06. lipnja 2005.** godine

1. Zapisnik sjednice održane 12. travnja 2005. je usvojen.

2. Jednoglasno se odobrava iznos do 3.000 kn za obavljanje sanacijskih radova na kući u Mikluševcima, koja je u vlasništvu Mudri Vitomira i Ljikar Blaženke, a koja bi se privremeno koristila kao skladišni prostor za prikupljenu etnografsku građu u Mikluševcima. Utrošeni novac Vijeću će se pravdati pravovaljanim računima. S vlasnicima kuće, Vijeće će potpisati ugovor u kojemu će biti točno definirani uvjeti korištenja.

3. Prihvata se inicijativa za otkup stare kuće iz mjesta Nova Topolja, u Slovačkoj, kraja odakle su u Hrvatsku doseljavali Rusini, koja će se demontirati, prevesti u Petrovce i u sklopu etnografske zbirke ponovno montirati. Za tu namjenu odobrava se 5.000 kn.

Zapisničar:

Marija Takač
Marija Takač

Predsjednik Vijeća:

Danijel Perunski, dipl.inž. grad.

Одлука Ради од 06. 06. 2005. р.

Зоз **Блаженку Лікарому и Витомиром Мудри** подписаны Контракт о уступаню на хасноване хижи и двора у Миклошевцох, улї. Златка Батаковича ч.14.

Vijeće rusnske nacionalne manjine Vukovarsko-srijemske županije, Vukovar, Županijska 9 (u dalnjem tekstu: Vijeće), kojeg zastupa predsjednik Danijel Perunski, dipl.inž.grad., s jedne strane i

Vitomir Mudri iz Mikluševaca, Zlatka Batakovića 12 i Blaženka Ljikar iz Mikluševaca, Vukovarska 34 (u dalnjem tekstu kućevlasnici), s druge strane, zaključili su

U G O V O R

o korištenju (ustupanju) zgrade i dvorišta (u dalnjem tekstu: kuće) kućevlasnika u Mikluševcima, Zlatka Batakovića 14, za skladištenje etnografske građe prikupljene u Mikluševcima.

I.

Kućevlasnici svojevoljno ustupaju kuću za nesmetano skladištenje etnografske građe, bez naknade.

II.

Umjesto naknade Vijeće se obvezuje izvršiti sitnije popravke (zamjena manjeg dijela, cca 20, crijeva na krovu, popravak i zamjena ključanica na vratima, postavljanje stakla na prozor) na kući.

III.

Kućevlasnici i Vijeće će imati svatko po jedan ključ od svih ulaznih vrata

IV.

Ovaj ugovor se potpisuje na vremensko razdoblje: do dalnjega.

V.

Otkazni rok: mjesec dana.

VI.

Stranke, uz obostranu suglasnost, mogu promjeniti i izmjeniti pojedine detalje iz predmeta ovoga ugovora.

VII.

Ovaj Ugovor sačinjen je u četiri istovjetna i istoznačna primjerkaod kojih dva zadržava Vijeće a kućevlasnici svatko po jedan

VIII.

Stranke su pažljivo pročitale i razumijele tekst ugovora i u znak suglasnosti vlastoručno potpisale

ZA KUĆEVLASNIKE:

1. Aleksandar
2. Blaženka Ljikar

ZA VIJEĆE:

Predsjednik Vijeća:

Danijel Perunski

Danijel Perunski, dipl.inž.grad.

Контракт о хаснованю хижи за одкладане експонатох

За хасноване хижи хтору нашлідзели од свойого діда Рада не будзе плащиц ніяке надополнене, але ше обовязує же на хижи премені 20 черепи, поуклада клянки на дзвери и уложи скло на ёден облак.

Контракт о уступаню хижи на хасноване подписаны, лесм ше чекало же би престали падац дижджи и же би ше могло заменіц черепи же би хижка не замакала. Але рок бул барз дижджковни, хижка замакала та ше ситуация почала цалком менящ.

Прето 23. мая 2006. р. КУД «Яким Говля», хторе превжalo старане о започатих роботох, пише писмо Ради же ше хиза, понеже же ше ю не удало пооправяц, не може хасновац за одкладане експонатах.

КУЛТУРНО-МИСТЕЦКЕ ДРУЖТВО

„ЯКИМ ГОВЛЯ”

М и к л о ш е в ц и

Миклошевци, 23. мая 2006.

РАДА РУСКЕЙ НАЦИОНАЛНЕЙ МЕНШИНИ
ВУКОВАРСКО-СРИМСКЕЙ ЖУПАНИЙ
В У К О В А Р

Почитовани,

Инициативна и Работна група за снovanе Етнографскай збирки при Ради рускей националней меншини, пяток, 19. мая 2006. року отримала у Миклошевцах схадзку. На схадзки були присутни: Дюра Бики—председатель Месного одбору Миклошевци (першираз, по тераз), о. Яким Симунович, Евгения Бики, проф. Мария Хома, наставніца Сенка Лікарова (на месце Дюри Лікара хтори не могол присц) и Мария Такач. На схадзку, пре обовязки на работним месце, не могли присц: Златко Гирйовати—председатель КМД „Яким Говля” и Зоран Бики.

На схадзки констатоване: Хиза хтора була предвидзена же би ше з меншими адаптациями оспособела за хасноване—же би ше до ней одкладали призберані експонаты—и за хтору з ей власнікамі Рада подписала контракт о хаснованно, пре рижні причини не адаптована та ше така, у яким є стану, тераз, не може хасновац за призбероване этнографских експонатах.

На схадзки предложени даскељо предклади за ришоване просторнога проблему, медзитим од пятку, 19.5. по нешкав-вовторок, 23.5.2006. тоти предклади преверени та не можу присц до огляду. Од понукнутих предкладох, як остатня солуция, предложене же би то була, за тераз, єдина простория хтору Миклошевчане у тим моменту маю, та гоч є и не найприкладнейша, мала простория понад бувшого дутяну хтора патри на Говльово обисце. З одобрением пенежком, Жупанийскай Ради, оспособиц просторию за хасноване (скла на два облаки, єдни дзвери, поставил гитери,...).

Члени работнай групи свідоми же то не найлепше ришене але ше шицки зложели же ше з мертвей точки муши рушиц и цо найважнейше, од задуманого просекту ше не одустава. Ношитель у валале и далей остава Културне дружтво а до ініціативи ше уканчал и Месни одбор Миклошевци.

Председатель Дружтва:
Златко Гирйовати

Допис КУД-а «Яким Говля» од 23. мая 2006. р.

КУД «Яким Говля» послало молбу Општини Томповци же би за одкладане експонатах на хасноване уступела просторії «над дутяном», а хтори у ей власніцтве.

Так 12. юлия 2006. р. Општинска рада Општини Томповци на свой схадзки приноши одлуку:

1. “Простория над старим дутяном, Площа жертох Отечественей войни ч. 7, (менша простория хтора ма попатрунок на улічку 204. бригади) дава на дочасово хасноване КУД-у «Яким Говля» з Миклошевцох, без надополненя.

2. Простория ше будзе хасновац за чуване позбераних экспонатах вязаних за живот и роботу Руснацох у Миклошевцох”.

REPUBLIKA HRVATSKA
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA
OPĆINA TOMPOJEVCI
OPĆINSKO VIJEĆE
Klasa: 372-03/06-04/0/
Ur.broj: 2196/07-06-04
Tompojevci, 12.07.2006. godine

Temeljem zahtjeva KUD «Joakim Govlja» iz Mikluševaca i članka 26. Statuta općine Tompojevci («Službeni vjesnik» Vukovarsko-srijemska županije br. 01/06), Općinsko vijeće općine Tompojevci na svojoj sjednici održanoj dana 12.07.2006. godine, donosi:

O D L U K U

Članak 1.

Općina Tompojevci daje prostor na katu stare trgovine u Mikluševcima, Trg žrtava domovinskog rata br. 7 (manja sala koja ima pogled na ulicu 204. brigade) na privremeno korištenje, bez naknade, KUD «Joakim Govlja » iz Mikluševaca.

Članak 2.

Prostor će se koristiti za čuvanje prikupljenih starina i nacionalnih umjetnina vezanih za život i rad Rusina u Mikluševcima.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Općinskog vijeća
Gabrijel Kujundžić

Одлука Општинскай ради Општини Томповци о хаснованю просториї над старим дутяном

Пре новонасталу ситуацио, 24. августа 2006. р. Рада рускай националней меншини одказує догварку зоз Блаженку Лікарому и Витомиром Мудри.

РАДА РУСКЕЙ НАЦИОНАЛНЕЙ МЕНШИНИ
ВУКОВАРСКО-СРИМСКЕЙ ЖУПАНИЈ

ВУКОВАР

Жупанийска 9

тел/факс: 032/428-149

Число: /с/с

Вуковар, 24.августа 2006.

Витомир Мудри
Златка Батаковича 12
Миклошевци

Блаженка Лікар
Вуковарска 34
Миклошевци

Предмет: отказоване догварки (уговора)

Почитован—а—и,

Информујеме вас же з нешкайшим дњом претаргујеме догварку (уговор) о хаснованю вашей хижи за откладане етнографскай градї.

На жаль и понеже ше, пре рижни причини и обставини то не удало, з тей нагоди жадаме вам задзековац на порозумению и вашей добрей дзеки уступиц вашу хижу за хасноване (у Миклошевцах, у лічкі Златка Батаковича 14).

З почитованьем,

Председатель Ради:

Данил Перунски, дипл. инж. буд.

У прилогу:

-Копия догварки (уговору)

Одказоване догварки зоз Витомиром Мудри и Блаженку Лікар

Внедзелю, 27. 08. 2006. року, миклошевски парох, на Служби Божей знова виглашал: хто ма стари предметы, а сцел би их подаровац, най ше запише при учительки Мариї Хомовей, при Генки Бики (Гециловей) або гу парохови, та на Усикновение, вовторок, (29. 08. 2006. року) од 14 годзин, дахто з Инициативнаго одбору придзе на трактору по записане, а хто сце може и сам принесц гу «старому дутяну» при Огньогасним доме у центру валала.

Миклошевчане свогого пароха, о. Якима Симуновича, од 1976. року уж добре упознали, та з полним довирием же ше роби о чимшик цо добре за валал,

вибирали з орманох, з пойдох почали знімаць и рихтаць хто цо мал од старини у свойм обисцу. Хто цо мал щиро и од шерца давал. При нікому ше не обачело ніяка подозривосць, аж цо вецей... цалком було досць бо: »...ша, паноцець гварел...».

На Усикновение, по полуздзенку, од 14 годзин, Дюра Бики (Чадьо) и міклошевски легінє Славко Ждиняков, Владислав (Дадо) Хомов, Горан Бучков... на тракторе ішли по валале, та зоз записаних обисцох привожели подаровані стари предметы до центру валала, споза Огњогасного думу. А ту, Генка Бики (Гецийова), професорка Мария (Мая) Хомова и Мария Такач, привезене умивали, уцерали до предвечаром, кед нам пришла помогнуць Иринка Мудри (р. Бучко). Кед хлапцы попривожели цо назберали по валале, поумивани експонаты повиношели «над дутян» до просторії хтора патрела на Говльово обисце. Потым, ушлідзело ушорйоване просторийох.

Тоту просторию, конк, гарадичи и просторию хтора патрела на Огњогасни дом, обилітели, офорбели патоси, направили долгі железні уходни дзвери, без окремого надополнення (заплацени лем материял), двоме Бики Дюрове (Гецийово): **Дюро Бики-Чадьо и Дюри Бики-Брицо**. Материял купела Рада рускай національнай меншини Вуковарско-сримской жупанії.

Дюро Бики (Чадьо) поукладал скла на два облаки у просторії цо патри на Говльово обисце и два облаки у просторії хтора патрела на Огњогасни дом и на єдни дзвери. **Звонко Мудри (Владеков)** уведол струю. То шицко ведно коштало 3.000 куни, а пенеж за тот материял обезпечела Општина Томповци.

Цешела сом ше же ше назберало шумне число предметох. Але, цо сом ше вецей припатрала на зазберане, то ме єдна думка віше баржей и баржей знєміріovala. Односно, було то питане хторому сом не находзела одвит. Як мож у неприкладним просторе на першим поверху поскладаць дерлячу, кросна, образи, бренайзлу, заруцовачку, коліску, сеператор... Зоз скорейшого искусства, на розум ми пришла особа хтора віше несебично помагала кед дацо требало у вязи зоз Етнографску збирку Русинох и Українцох РГ у Петровцох. Пані **Ружа Марич**, директорка Городскога музею у Вуковаре. И справди, у єдней телефонскай розгварки, потолковала сом сей же цо робиме у Міклошевцох и же не знам як далей. Не випитовала ше вона велью. Лем даскелью формални питаня: дзе ше то у Міклошевцох точно находзі и чи дахто може на штварток, 31. 08. 2006. у дати час, пред «дутянном» причекаць «ей сотруднікох» же би опатрели о чим ше роби. Спрам поради, штварток сом пришла до Міклошевцох и, по хто зна по хтори раз, прешвечела сом ше, яке вельке задовольство сотруддзоваць з мудрима людзмі хтори знаю свою роботу и хторим ніч не чежко. З тей нагоды дзекуєм у мене шицких и у своё меню особне, пані Ружи Марич, директорки Городскога музею у Вуковаре, на віше сердечней помоці кед ше робело о Руснацох и Укра-

їнцох. За туту нагоду пришли два особи. Єдна етнологиня, пані Рената Деветак, а мено другей особи и шофера, нажаль, зоз мойого здогадованя час висцерал.

Кед видзела цо зме позазберовали, етнологиня не гварела ніч лем длugo у цихосци розпратрала, и роздумовала... А веc... почали складац и так зробели «косцанік» Етнографскай вистави у просторії хтора патрела на Говльово обісце и у конку.

А ютре дзень, 1. септембра 2006. року до позно вноци, учителька **Невенка Мудри и Мария Такач** на кажды експонат поставели инвентарне число зоз Кнїжки до хторей бул записані кажды подаровани предмет, його назва и хто го подаровал,...

За годзину и пол по валале назберане коло 250 (фалати) експонати .

Манифестация «Миклошевске лето» 2006. было пред дзверми, а ище не ришени вельки проблем. У длугоким конку ані ёден облак не мал очка. Же би не улетали голуби, на место скла, на облаки поприбивани превидни найлон бо пенежи за скло не було.

Вистава порихтана, та внєдзелю, 03. 09. 2006. року по Служби Божей, а у рамікох манифестації «Миклошевске лето» 2006. виставу поблагословел и отворел парох Миклошевски и декан Вуковарски, **о. Яким Симунович**. На отверане Вистави пришло вельке число барз задовольных Миклошевчаньох. Кажде ше цешел з тим цо подаровал. Вистава була отворена до вечара. Націвітеле ше дзечнс уписовали до Кнїжки упечаткох.

Скоряни хлопски бочкори

Найстарши нащивитель на вистави була 94 рочна андя **Юла Голик** (Матисова). На виставу сом ю привезла на авту, як вона гварела, лем прето, «же би не ходзела горе валалом», а сама, без почежкосцох, вишла по гарадичнох горе и зишла долу.

Юла Голик (Матисова), найстарши нащивитель вистави (94 роки)

Гоч випатрало же найлон хтори початком септембра поприбивани на облаки досц мецни, заж лем, зоз нагнітих облашніцох вітор го потаргал неодлуга по отриманей манифестації. Прето, 06. октября 2006. року КУД «Якім Говля» упупцело вимогу Рады рускай національнай меншини Вуковарско-срімской жупанії за фінансійну помоц за укладане склох на облаки и заверане дзирох на повали же би з пойда не ўходзели голуби.

KULTURNO UMJETNIČKO DRUŠTVO
« JOAKIM GOVLJA «
MIKLUŠEVCI
TRG ŽRTAVA DOMOVINSKOG RATA 1
Mikluševci, 06. listopada 2006. godine.

**ŽUPANIJSKO VIJEĆE RUSINSKE
NACIONALNE MANJINE
VUKOVAR**

Na Vašu inicijativu i uz Vašu veliku pomoć KUD « Joakim Govlja » iz Mikluševaca uspio je započeti i urediti prostor za etnografsku zbirku u Mikluševcima. Kao što Vam je poznato taj prostor nije u potpunosti uređen, a zbog dolaska zimskog perioda i radi zaštite postojećih eksponata bilo bi neophodno da se uredi veliki hodnik u tom prostoru.

Tamo je neophodno potrebno zatvoriti prozorska okna (postaviti prozorska krila i ustakliti ista) te zatvoriti rupe na stropu. Radi toga obraćamo Vam se ovom zamolbom:

Z A M O L B A

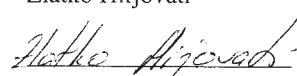
Molimo Vas za novčanu potporu u iznosu od 2.000,00 Kuna za dovršenje gore navedenih radova.

Napominjemo da smo Vam veoma zahvalni na dosadašnjoj pomoći te se nadamo da će te nam i u ovoj situaciji pomoći.

Srdačan pozdrav.

Kulturno-umjetničko društvo
"JOAKIM GOVLJA" Mikluševci
Културно-мистиче друштво
"ЯКИМ ГОВЛЯ" Миклошевци

PREDSJEDNIK KUD-a
Zlatko Hirjovati

Молба за 2.000 кн за скла до облакох

Рада рускай национальней меншини ВСЖ одобрела 2.000 кн та поукладани скла до облакох, у конку на повалу – падлаш поприбивани гипсово плочи же би з пойда не уходзели голуби и же би витор не здувал їх шмеце.

Так позазберовани экспонаты виложены у двух просторийох и конку хтори их повязуе, у будинку старого дутяну на першим поверху.

Борз футо ќе Михалевчуќе за токи
протки ќос поддроми токи вреди експлати!
Особите гојце економии сае низујуѓоз бидејќи
оти се не земаат зајакни биндувања редите.
Борз сои Михалевче не ги има Рудник
гурувче ... Гарик Тернер

Народ помнит о том, что виноваты в засорении Кубанского
тического языка.

Когда и какими газодобывающими ифтобаками их загружают, а также, сколько времени это занимает? Тогда же скажите, какими из этих магазинов, начиная с 1945 года, вы можете пользоваться, чтобы доставить в собственный магазин эти же газодобывающие ифтобаки, а также сколько времени это занимает?

Name for Legacy

Veliko mi je zadovoljstvo vidjeti fotografije i predmete koje su koristili naši stari u svakodnevnom životu. Hvala svima koji su pomogli u postavu ove izložbe za koju bi vodio, da bude stalna. Uprinsko vijeće će pomoći akademiku bude potrebe za ostvarenjem ovog

Čestitam na organizaciji i osiguranju prostora za prikaz predmeta koje su koristili naši starci stanovnici prema našim prostorima, kao i prikaz događanja iz domovinskog rata i obnove mjesto, te svih aktivnosti u novije vrijeme mjestu. Puno sreće!

Velika Gorica,
2.09.06.

Nina Mašić
zadovoljni sačinjen

Zupan Vukovarsko-Srijemske
Božio Galić

Predsjednik Širega RUK-a
Slobodan BURSA

Građani Čakovca
Ministarstvo znanosti, obraz. i športa

Mirko MARKOVIĆ
Pomoćnik ministra

Посебно задовољство i
veliku radost doživio sam
danas prigodom otvorenja
novog teološkog i miklugevina i
proslave 155 godina Teologije u ovom
selu. kao viz. teološki radničnik,
1997. godine obavješten sam zamjeniku
teoloških dokumenata a takođe
s rektorijicom Teologije Marijom
Hadžarec prij smo došli ne
ono podneće u svrzi organiziranje
Teologije. Drago mi je da sam
zamjeničicom prij put dovezao i
njene dom u Beograd.

18.5. 1992. susret sam mjestioce
onoj selo kao progmatice i
stariim miklugevcima.

Drago mjeđu su se vrati i
sva je domove a danas je Teologiji
progmat potrebit je da se ovdje zivot
daje nastavljaju i da ga niste
ne može rešeniti.

Istraže čestitke su im
mještance a posebno zahvaljuju
zamjenici Teole i mješanicu TE.
kolagi tijekom dana.

mr. Mato Vanzic
viz. teološki radničnik
u mirovini

Slavonske Brod

Hrvatska 81

tel. 098/421344

e-mail: mato.vanzic@sb.t-com.hr

Lejedno se
sugrugom vuzom!

PRVI PUT SAM OVDJE I JAKO
NAM SE SVIJELO.
DODI ĆEMO OPET
HVALA!

Dinko i Nataša

Naš mori uživati Šop je radoš u svim
Hrvatskim vinarima i hrvatskim u među značaju
osim u našim hrvatskim vinarima i u svim
jedinstvenim.

Pre. Dinko Čuvaljnik
najveći hrvatski vinar
i jedan od najboljih
jelovaca hrvatske
vina u svijetu.

Užit sloboda i daleko co br povredio
kako som oduševljen i svakodnevno uživam
i počinjam i dan co dan vrhunac i doživlju.
Vino je užitko co je stvorio i živimo
že bi se mi rođala užitko zabilježiti
jazem užit nam buche Šćekka hrvatske
i užit Rukavčića vodstva. Užit se hrvatski
šećeri cesta i užit užit brode piha
na hodo co ostalo a užit užit se užit
zabilježiti pre češki čas.

TELESAT, ZAVRŠNIK
KULTURNOG DOKTORA LUKAVCA, KRAVATINCA, ZAVRŠNIK

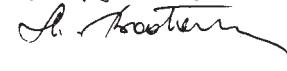
— Вам будеши и мене своєго брода
з'явити, то щико Румунські ворти
зупарні та воджені. Радв!

Никлосевци красни воліл а баžдим
діючи из помоц добрих ліудзів
приїхе на својо- барз красіє!
Всёх Привіт!

Поздравляю прехастну ідею да је
открітий музей - виставка мостів сток
ниј зачне міс воліл і-ідея не проходи

Написує краине видзину часинку прешлюда
на такім малым простору. Видно юе Румунія
отримала своё. Любам воне присуць до Никлосевців
бо мене воне ёштэ якім чудырим ашмянам
и чудырим ~~міс~~ місца моіх лінік.

Граби погодз зоз организаціонах міс
виставку. Годи ён мы будем в смеце поспілька
до літа мас не згадуєш дуж преслівка

Зоз книжки упечаткох

У децембре 2007. р. (28. 12. 2007. р.), на иницијативу Ради рускей нац. меншини ВСЖ, отримана роботна схадзка у Општини Томповци на хторей присутни бул начальнік Општини Томповци пан Здравко Галович, председатель Ради рускей национальней меншини ВСЖ пан Яким Ерделі, та члени рускей Ради: Златко Гиријовати, Мария Такач, Мийо Шайтош, Звонко Костелник и Марияна Джуджар. Ціль тей схадзки бул порадзиц активносци коло адаптациі Дружтвеного дома у Велепрометовим будинку (**старого дутяну**) у Миклошевцах.

На тей схадзки порадзене же Рада рускей национальней меншини ВСЖ ведно зоз КУД-ом «Яким Говля» и Општину Томповци будзе гледац финансійну помоц од Жупаниї Вуковарско-сримскай за обнову будинку старого дутяну у Миклошевцах. Вимогу за финансійну помоц пошле кажде понаособ, але шицки у поради...

VIJEĆE RUSINSKE NACIONALNE MANJINE
VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE
VUKOVAR
Županijska 9
Broj:82/07
Vukovar,28.12.2007.

OPĆINA TOMPOJEVCI
načelnik gosp. Zdravko Galović

ZAPISNIK

sa radnog sastanka u Općini Tompojevci

Na sjednici su bili prisutni načelnik Općine gosp.Zdravko Galović,predsjednik Vijeća rusinske nacionalne manjine VSŽ gosp.Joakim Erdelji te članovi Vijeća Mijo Šajtoš, Zvonko Kostelnik, Marija Takač, Zlatko Hirjovati koji je i predsjednik KUD-a «Joakim Govlja» Mikluševci i predsjednik MO Mikluševci i tajnica Vijeća rusinske nacionalne manjine VSŽ Marijana Džudžar.

Sjednica je počela u 8,00 sati u prostorijama Općine Tompojevci.

Cilj radnog sastanka je da se dogovore aktivnosti oko adaptacije društvenog doma (zgrade Veleprometa) u Mikluševcima.

Pošto je grupa za etnografiju,povijest i povijesnu građu još u prošlom sazivu Vijeća rusinske nacionalne manjine VSŽ počela sa prikupljanjem eksponata u Mikluševcima i privremeno ih smjestila u prostorije Veleprometa u Mikluševcima, ta aktivnost se podržala i nastavila realizirati i u novom sazivu Vijeće. Prostor nije adekvatan za to ali je Vijeće, koliko je to bilo u mogućnosti, finansijski pomoglo da se prostorije dovedu u trenutno prihvatljivo rješenje jer drugog prostora nije bilo.

Na zadnjoj sjednici Vijeće donijeta je Odluka da Vijeće finansijski pomogne sa po 3.000,00 kn Etnografske zbirke u Petrovcima i Mikluševcima. Ta sredstva su predviđena za ustakljenje prozora na zgradi u Mikluševcima i obnova električne instalacije u muzeju u Petrovcima.

Što se tiče Mikluševaca,Zlatko Hirjovati smatra da ta sredstva nisu dovoljna za takvu investiciju jer zgrada nema krila na prozorima, samo štokove i predlaže da se zgrada renovira.

Gosp.Zdravko Galović daje prijedlog da se napravi troškovnik i pozove stručnjake da procijene i kažu što treba i što je najbolje napraviti što se tiče Etnografske zbirke u Mikluševcima.

Zaključak: Vijeće rusinske nacionalne manjine VSŽ će zajedno sa KUD-om «Joakim Govlja» iz Mikluševaca i Općinom Tompojevci krenuti prema Županiji Vukovarsko-srijemskoj sa zamolbom za finansijsku pomoći za obnovu zgrade Veleprometa u Mikluševcima. Zamolbe će slati svatko zasebno ali ćemo biti u dogovoru.

Gosp. Joakim Erdelji ponavlja da će Vijeće rusinske nacionalne manjine VSŽ pomoći u kontaktima sa nekim institucijama ali finansijski ne može puno pomoći.

Prijedlog: Treba angažirati stručnu osobu (projektanta) koja će napraviti potrebnu projektnu dokumentaciju.

Gda. Marija Takač je pohvalila ovu akciju ali dugoročno gledano, zbirka ne može ostati gore na katu. Daje prijedlog da grupa za inozemnu suradnju, prilikom odlaska u Slovačku po autentičnu drvenu kuću za Petrovce, uzme u obzir da i Mikluševcima treba jedna takva a s tim bi se mogao riješiti i problem Etnografske zbirke. U ovom slučaju, problem bi bio gdje smjestiti kuću. U Mikluševcima postoji takav prostor, stara Općina.

Gosp. Zdravko Galović ističe činjenicu da su svi prostori u vlasništvu lokalne samouprave neiskorišteni i smatra da bi bilo dobro da im se s tim prijedlogom obratimo.

Gda. Marija Takač predlaže da Etnografsku zbirku u Mikluševcima vodi Savez Rusina i Ukrajinaca RH jer bi se na taj način mogli financirati iz Savjeta za nacionalne manjine. Potrebno je da KUD iz Mikluševaca ili Vijeće rusinske nacionalne manjine Općine Tompojevci podnese zahtjev a Savez će to podržati.

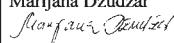
Što se tiče dječjeg vrtića u Mikluševcima koji se nalazi u neposrednoj blizini društvenog doma, zgrada je ruševna i treba ju rušiti.

Prijedlog je da se sastanemo sa gosp. Irinejom Mudri (Fond za zaštitu okoliša RH u Zg). Pošto je gosp. Irinej Mudri predstavnik rusinske nacionalne manjine u Zagrebu i potpredsjednik Koorinacije vijeća rusinske nacionalne manjine RH, s njim bi trebalo dogоворити oko eventualne pomoći Fonda u sanaciji prostora oko zgrade.

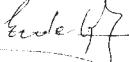
Gda. Marija Takač je iznijela podatak da je gosp. Đuro Ljikar, kao voditelj grupe za vrtiće prikupio potrebnu dokumentaciju za ROP ali ROP samo obnavlja zgrade a ova nije za obnovu.

Gosp. Zdravko Galović napominje da je taj vrtić bio sastavni dio garda Vukovara. Sada je na području Mikluševaca i vlasništvo je Općine Tompojevci ali da u ovim okolnostima Općina nije u mogućnosti osigurati sredstva za održavanje vrtića.

Sastanak je završio u 9:45 sati.

Zapisničar:
Marijana Džudžar

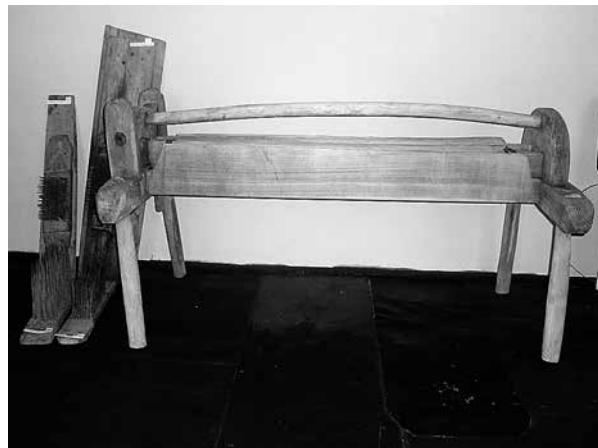
Predsjednik Vijeća:
Joakim Erdelji

2

Записнік зоз роботней схадзки у Општини Томповцы

Ту на першим поверху ёст ище ёдна простория хтора найвекша, та би було добре и ю пошорыц за хасноване. Кед сом остатні раз була «над дутяном», у тей просторії ище віше стала ёдна часць навиложених экспонатох.

Од 2007. року по нешка прешло дзеўець рокі. Цо ше за тоти дзеўець рокі збувало, не можем зоз сигурносцу повесць, а окреме не і писаць. Наздавам ше же дахто, хто о тым зна веций одо мене, допиши цо ше за тоти дзеўець рокі зробелю и яки плани за далей. Не лсм пре саміх себе, алє пре будуци генераціі и же би намаганя наших предкох не були даремны.

Церліпса

Кросна

Витлич, шпуляр, барда,...

**Попис етнографских експонатох
позбераних и виложених у Миклошевцох,
2. септембра 2006. року**

Чис.	Назва предмету	Материял	Число фалатах	Место походзеня	Место хаснованя	Датум дарowania	Дарователь
1.	Церліца	Древо	3 фалати	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, Р. Голик
2.	Лавка до чола	Древо	1 фал.	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, Р. Голик
3.	Дерляча	Железо	3 кридла	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, Р. Голик
4.	Мачка	Железо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, Р. Голик
5.	Пранік за райбане	Древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, Р. Голик
6.	Пранік за сноване	Древо	1 Фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, Р. Голик
7.	Коліска	Древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, Р. Голик
8.	Вага за дерлячу	Железо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, Р. Голик
9.	Столік за шиц штверци	Древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, Р. Голик
10.	Троножец	Железо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, Р. Голик
11.	За жвератко	Древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, Р. Голик
12.	Керпари ткани з предзу	Предза\ренди	3 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Сенка Лікар, учителька
13.	Ручнік ткани памук/предза	Памук/\ предза	3 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Сенка Лікар, учителька
14.	Ручніки ткани вишывані	Предза	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Сенка Лікар, учителька
15.	Ручнік вишывани на раф	Шифон	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Лікар, Крешова
16'.	Ручніки вишывани свадзебни	Шифон	2 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Лікар, Крешова
17.	Ручни млін за кукурицу	Железо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик

18	Кудзель	Древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
19	Коліска, бляда желе-на, векша	Древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
20.	Кантичка за млєко	Печена гліна	4 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
21.	Столок за злівац кис-ле млєко	Древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
22	Файфаніца	Древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
23	Видли	Древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
24.	Файфи	Древо	22 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
25.	Коліска желе-на, цма	Древо	1 фа	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Леона Рамач
26	Бранка	Древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
27	Радио апарат		1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Леона Рамач
28	Ступка	Древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Леона Рамач
29	Кантичка за млєко	Печена гліна	2 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Леона Рамач
30	Кантичка за маджун	Печена гліна	2 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Леона Рамач
31	Бардо		2 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Леона Рамач
32	Файфи	древо	2 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Леона Рамач
33	Файфочки	древо	2 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Леона Рамач
34	Чолники	дсрево	5 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Леона Рамач
35	Покровец	ключе	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006	Леона Рамач
36	Чолники	древо	2 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
37	Пранік	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
38	Посцель	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Круно и Юла Югик
39	Сеператор зоз сто-ліком		1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Лікар, р.Шовань
40	Пейгла на жирячуку		1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Лікар, р.Шовань
41	Шпуляр	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Лікар, р. Шовань
42	Збущок	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Лікар, р.Шовань
43	Клюмпи	древо	1 пар	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Лікар, р. Шовань
44	Витлич за штранги	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Лікар, р.Шовань

45	Магарец за пресц покровци	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
46	Щец за ключе		1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
47	Щец за влакно (вимички)		1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
48	Раф	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
49	Клюмпи	древо	1 пар	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
50	Мотовидло	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	КирилХома
51.	Файфи зоз предзу	древо	2 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
52	За зобуване обуй	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
53	Бардо узке	цирок	2 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
54	Чолнок з цивку	древо/ над	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
55	Цивки	над	2 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
56	Затичка	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
57	Образи урамени		3 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
58	Сакайтов, глібоки	шаш	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
59.	Витлич	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
60	Кросна без поднохийох	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома61
62	Бранка	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
63	Нічельніци		17	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
64	Предзенко		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
65	Закончене за ткане	предза	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
66	Райбачка	древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
67	За ткац мехи	древо	2	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
68	Нічельніци	древо / дрот	2	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
69	За райбац ручно	древо / метал	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
70	Бочкори	скора	1 пар	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Зоран Бики
71	Праник (качаци)	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
72	Праник за сноване	древо	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
73	Лупачка		1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Томислав Говля
74	Сакайтов	Шаш	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
75	Гевихти (1x100кили 2x20 кили, 1x5кили)	железо	4 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик

76	Кантар		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
77	Ладичка	древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо и Ганя Югик
78	Саночки	древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Томислав Іовля
79	Кудзель	древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Томислав Іовля
80	Коліска	древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Томислав Іовля
81	Орманчик за бритвене	древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо Хома
82	Орчик	древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Мудри К. Мижко
83	Образи		2	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Веруна Жирош
84	Зольніца за зипку (колісочку)	платно	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, р. Голик
85	Кошарка		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, р. Голик
86	Писанки		16	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, р. Голик
87	Хлєбовка		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, р. Голик
88	Памук, били	памук	3 бабки	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, р. Голик
89	Памук, белави	памук	2 бабки	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, р. Голик
90	Цивки з насуканим памуком	над / памук	12 бабки	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, р. Голик
91	Цивки з насукану цверну	Над/ цвер-на	1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, р. Голик
92	Щец за ключе		1 фал	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Генка Бики
93	Щец за влакно		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Генка Бики
94	Танєр и танєрчок (Украсни за мур)		1+1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Сенка Лікар, учителька
95	Стара фотография Миклошевского хору		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Сенка Лікар, учителька
96	Чарна хусточка на главу з мишанима ружами		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Юла Голик (Матисова)
97	Подолок	предза по предзи	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Леона Рамач

98	Фурча		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Леона Рамач
99	Мех ткани	предза	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Леона Рамач
100	Ручна пилка за древо		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Леона Рамач
101	Подолки з кербетишком	предза	2	Миклошевци	Вуковар	29.8.2006.	Мария и Гаврийл Такач
102	Свадебни ручнїк		1	Миклошевци	Вуковар	29.8.2006.	Мария и Гаврийл Такач
103	Ткана червена хлєбовка		1	Миклошевци	Вуковар	29.8.2006.	Мария и Гаврийл Такач
104	Фалат вишиваного платна		1	Горнїца	Долнї Андриєвци	29.8.2006.	Мария и Гаврийл Такач
105	Фамилийна фотография (урядмена)		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Нада Тот
106	Байберски машинки за штриганє	метал	2	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Елка Дайко
107	Столік за бритьвене	древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Дюро Бики, байбер
108	Байберски карсцель	Железо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Дюро Бики, байбер
109	Байберски прибор: (салвета, бритва, щеточка, гребень, ножнічки)		5	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Дюро Бики, байбер
110	Образ (Шерцо Марийово)		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
111	Образ (Шерцо Исусово)		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
112	Фогаш	древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Кирил Хома
113	Корито за шуриц швинї	древо	1	Горнїца	Миклошевци	29.8.2006.	Марча Бучко, р. Голик
114	Збушок	древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо Хома
115	Пейгла, нїзка		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Невенка Мудри
116	Калуп за куглоф	Печена глїна	1	Петровци	Петровци	29.8.2006.	Невенка Мудри
117	Ручнїк на раф		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Владо Хома
118	Киящок	Древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Дюра Бики
119	Тарло	Метал	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Дюра Бики
120	Кочерга		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Дюра Бики

121	За сновац	Древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Дюра Бики
122	Дзивоцка лада ружована	Древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Невенка Мудри
123	Ткани ручнік		1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Невенка Мудри
124	Кудзель	древо	1	Миклошевци	Миклошевци	29.8.2006.	Невенка Мудри
125	Фотография (Дюра Ленер, род.1879.р.)		1	Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р.Голик
126	Крух платна своєї роботи	Платно		Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
127	Подолок з кербетишом		1	Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
128	Памута	Памук		Миклошевци	Миклоюевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
129	Рипачка	Древо и метал	1	Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
130	Мотика за падлаш	Древо и метал	1	Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
131	Мишачка за капусту		1	Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
132	Ванічка древена	Древо	1	Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
133	Образи, вельки		2	Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
134	Фотография (Лендэр Лукач)		1	Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
135	Лада за пирє		1	Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
136	Ягодов гордов за вино число 4; 200л	Древо	1	Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
137	Полічочки за квеце	Древо		Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
138	За клепац косу		1	Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
139	Гарапашнік за муку	Древо		Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
140	Модла за масло		1	Миклошевци	Миклошевци	18.11.2006.	Марча Бучко, р. Голик
141	Бренайзла	Метал	1	Миклошевци	Миклошевци	28.8.2007.	Юлка Шовань
142	Фартух вишивани	шифон	1	Миклошевци	Миклошевци	28.8.2007.	Мария Мудри, р.Гудак

143	Подолок з белавим кербекетишом		1	Миклошевци	Миклошевци	28.8.2007.	Мария Мудри, р. Гудак
144	Хусточка за на главу белава з ружами		1	Миклошевци	Миклошевци	28.8.2007.	Невенка Сабадош
145	Хусточка за на главу, блишова		1	Миклошевци	Миклошевци	28.8.2007.	Невенка Сабадош
146	Парток ткани 1907. року		1	Миклошевци,... Осиєк,..	Осиєк	05.10.2007.	Провинціялна настоятелька ч.шестрох СВВ, ч.ш. Анастазія Питка
147	Ручнік ткани 1907. року		1	Миклошевци,... Осиєк,..	Осиєк	05.10.2007.	Провинціялна настоятелька ч.шестрох СВВ, ч.ш. Анастазія Питка
148	Горня плахта за висцельоване посцелі, фабрични виробок		2	Петровци	Винковци	Август, 2008.	Мелания Пап, р. Павлович
149	Дуварнік, фабрич.		1	Петровци	Винковци	Август,2008.	М Пап, р. Павлович
150	Сламняча, 100x200ц	предза	1	Петровци	Винковци	Август,2008.	Мелания Пап, р.Павлович
151	Мустрочки за вишиване	Древо, плех	3	Миклошевци	Миклошевци	Август,2008	Юлка Шовань
152	Хусточки за на главу (белава, шарана, чарна)		3	Миклошевци,Петровци	Петровци	Август ,2008	Фебронка Рамач, р.Бучко
153	Хусточка чарна мишана		1	Миклошевци	Миклошевци	Август,2008.	Иринка Мудри, р. Бучко

Зоз роботи КУД “Осиф Костелник” Вуковар

ОГЛЯДНУЦЕ НА ПРЕШЛИ РОК

Споза нас ище єден рок кед шицко цо ше збувало розпатраме и раздумуєме о тим як було, чи було добре, можебуц могло и лепше итд. Правда же робота у КУД “Осиф Костелник” Вуковар була плодна и же досц того поробене. Правда и тото же шицко могло буц и лепше, але правда и то же могло буц и горшє... Так би нагаданя могли исц до безконечносци, прето у тим тексту кратко положиме шицко ведно на папер та най кажде да свой суд.

На самим початку рока, а концом мешаца януара, отримани 50. ювілейни бал. Културно-уметніцку програму уж по традиції порихтали домашнї, але же би тот ювілей звелічали, за туту нагоду поволали госцюх, КУД “Яким Гарди” зоз Петровцох. Место отримованя була Святочна В&С сала на Саймишту. Були присутні 250 особи и то не лем зоз Вуковару, але и зоз других местох нашей держави як и зоз иножемства. На балу зазначена и єдна окремна подія, а то же почесни предсидатель КУД “Осиф Костелник” Михайло Панкович и його жена Анка того року преславели 50. роки малженства, а мали и златну свадзбу. З тей нагоди Дружтво им подаровало вишиту винчованку положену до рамикох. Винчованку вишила Олена Поштич.

Мешац познейше, внедзелю 28. фебруара на 15.00 годзин, отримана рочна, звитна Скупштина за 2015. рок. Скупштину отворел предсидатель Дружтва, Владо Русин. На окемни способ привітал Звонка Костелника, члена Совиту за национални меншини Республіки Горватской и Дубравку Рашлянин, предсидательку Союзу Республіки Горватской. Потым вибране роботне председательство, верифікацыйна комисія, записнічар и подпісователє записніку. До роботного председательства выбрали Владо Русин, предсидатель, а за членох Зденко Бурчак и Звонімир Барна. До верифікаційній комисії выбрали Мирко Дорокази и Йоаким Дудаш. За записнічара Любіца Гаргай, а за подпісователем записніку выбрали Марія Закалюк и Татяна Алерич. Скупштина прешла по класичных формох и стандардох. На концу шицким прегварела председательку Союзу, Дубравку Рашлянин. Подзековала членом Дружтва на роботи та им пожадала велью успіху у наступним року.

Нашо наймладши наступели 19. марта у Осиєку на традиційнай манифесції “Цифровани вайца у фарбох городу”. Вуковарчаньох до гостюх поволало КУД Руснацох зоз Осиєку, а хторе медзи 90 штандох на площи А. Старчевича мало свой штанд. Вуковарчане руску националну меншину представили зоз

трома шпиванками хтори одшпивли Клара и Кристиян Миклош. Провадзел их оркестер нашого Дружтва. По законченей програми учашнікох зоз Вуковару погосцела Представителька рускай национальнай меншини ОБЖ, Агнетка Балатинац зоз полудзенком у ресторану Мек Доналдс.

Уж традицыйно Город Вуковар организуе преславу 1. мая, медзинароднаго дня роботы у Адицы, вукварским лёшику. Тата преслава преткана зоз веліма змістамі, та так і культурно-уметніцку программу. Того року у ней наступели три нашо культурно-уметніцки дружтва зоз Петровцах, Міколашевцах і Вуковару. Домашнє, вукварске КУД “Осіф Костелник” з тей нагоды наступело зоз двома шпиванками “Писня Руснака” і “Дай нам Боже добри час” хтору одшпивал мішани хор и зоз танцом “Чия то заградка не орана”, а у провадзеню тамбуровага оркестру.

Уж 21. мая у организації Координації рускай национальнай меншини Рэспублікі Горватской, у Городскім музею у Вуковаре преславені Дзень Руснацах у Рэспублікі Горватской. У рамікох преславі було покладане венцох при кріжу на ўцеку Вуки до Дунаю, промоция кніжкі “Народне облечіво и танцы бачванско-сримских Руснацах” і Шветочна академія. Покровітель Дня Руснацах і того року була Вукварско-сримска жупанія. У рускім народным облечіве вукварке дружтво наступело зоз двома шпиванками у провадзеню власнога оркестру и под водзеньнем Марії Закалюк. По перши раз ше на академіі як рецитатор зявіл Матей Бурчак, хтори читал стихі вукварскага поеты Звонімира Барни. Обидвоме спомніти члени КУД “Осіф Костелник” зоз Вуковару.

У рамікох тогорочнага “Петровскага дзвону” хтори отримані од 03. по 05. юній, члени КУД “Осіф Костелник” наступели на вецей заводы. Всаботу, 04. юнія, на Музично-литературним вечару наступели члени літературнай секціі Любіца Гаргай і Звонімир Барна. Зоз шпиваньм ніткі поезій переткал вукварски мішани хор у провадзеню власнога оркестру. Внедзелю, 05. юнія, на “Дзвончку” наступели дзецинска шпивацка секція хтору за наступ поріхтал Владо Русін. На центральнай манифестаціі наступел мішани хор. Одшпивал два рускі шпиванкі “У лёшику при валале” і “Били органы, а дзівоцка танечна секція одтанцовала “Руски танець”. За наступ шпивачох поріхтала Марія Закалюк, а танечніцы Татяна Алерич.

Ішце од повойновых часох КУД “Осіф Костелник” зоз Вуковару и КУД ”Люстро Єжек” зоз Марії Бистрицы отримую контакты и друженя цо рэзультавало и тогорочні одход Вукварчаньох до таго, милого нам горватскага места, хторе найбажней познате по паломніцтво Maцери Божей. У Марії Бистрицы наступело ше 09. юля на 29. стрэтнуцу фолклорных ансаблох, хторе отримане у рамікох манифестаціі “Лето у Марії Бистрицы”. Вукварски наступ был праве ошвижене парачом, бо на сцена виведли Рускі и Буковінскі танцы, цо людзом

гевтого краю віше цикаве. Вуковарчане у Марії Бистрици віше крашнє прияти и там ше барз добре чувствую и віше дзечнє там одходза.

У рамикох Летней школи, а за учащнікох Летней школи, 16. юлия КУД “Осиф Костелник” зоз Вуковару и КУД “Цверферия” зоз Райового Села отримали ца-ловечарши концерт. Наступели рижни возrostи членох, од дзецеох та по баби и дідох. Од наймладших наступели Клара Миклош и Кристиян Миклош хтори одшпивали два дзецински шпиванки. Мишани хор на два заводи одшпивал ве-цей народни шпиванки, а шицко у провадзеню тамбурового оркестру. Ветеране Татяна Алерич и Владо Мудри одтацовали танец Буковиски весильни, а дзиво-цка танечна група два танци, Козачок и Руски танци.

Уж даскельо роки Туристична заедніца Городу Вуковару до рамикох Філм фестивалу хтори ше традицыйно отримує у Вуковаре уключела представянє национальных меншинох госцом хтори тоти дні ту присутни, на tot способ же би посмаковали кухні рижних национальных меншинох хтори жио на тим просто-ре. Руска национална меншина мала чесць свою кухню представиць стреду, 24. августа. У сотрудніцве Ради рускей национальней меншини Городу Вуковару и КУД “Осиф Косталник” зоз Вуковару успішно одробели tot задаток. Того року на руским столе госцом були понукнути белюши, капущанікі, череги, кром-лянікі, погачики, кифлочки, пита зоз яблуками, рейтеші зоз сиром, яблуками и бундаву, гомбовци, горгелі, галушки зоз маком и сиром, сланіна, сир, цибуля. За то ше постарли вредни газдині Лела Дітко, Павлинка Ковач, Олена Поштич, Сениба Графіна, Ружа Праніч, Любка Крезо, Наталия Барна и Любіца Гаргай. Овоц принесол Звонимир Барна. На столе вшеліяк же була и паленка, ликер зоз вишньох и малінох, як и червене вино. Гоч шицкого було надосць, аж и веций як по други роки, пошвидко зоз столох шицко щезло.

Културна манифестація “Миклошевци 2016.” того року отримана 27. и 28. августа. Вшеліяк же и ту наступело КУД “Осиф Косталник”. У недзельовей, пополадньовей програми наступел мишани хор. У вечаршай програми под наз-ву “Писнью наша руска, мила” (цо стихи вуковарской поетеси Любіцы Гаргай вжати зоз ей писні “Рускей писні”) наступели Кристиян и Клара Миклош. Пер-ше Кристиян одшпивал шпиванку “Ровніно моя”, а Клара дзецинску пиванку “Танцошка”. По тим у дуету одшпивали “Били оргоні”. Шицки шпивацки точ-ки провадзел вуковарски оркестер, а за наступ их порихтал Владо Русин.

КУД “Осиф Костелник” 21. августа наступело у Пишкуревцох на 22. мани-фестації “Пишкоревачки сокаци”. У Пишкуревцох ше скорей самей манифес-таций одвива дефиле у хторим у руским народним облечиве наступели Вуко-варчане. Понеже у Пишкуревцох ёст и нешка, а скорей було и веций Руснацох, старши генерації ище віше паметаю як ше дакади Рускінії облекали “по руски”, та гоч су и нє Руснаци кед видза так поприберані Рускінії шерцо им баржей

задурка. Старши члени Дружтва наступели лем у дефилеу, а у порядней манифестациі танечна група одтанцювала Венчик руских танцох. Шпиванку “Дай нам Боже добри час” одшпивал Даниел Грубеня зоз Райового Села, хтори зоз ище єдним членом КД Руснацох Цвелфелий змоцнел вуковарски оркестер.

“Кед голубица лещела” манифестация хтору организує Дружтво “Руснак”, а того року є отримана 08. и 09. октября. На манифестацію кожди рок поволани шицки дружтва члени Союзу Русинох Републики Горватской. Так було и того року. Вуковарске Дружтво ше и того року на поволанку одволало, а наступели зоз рускими шпиванками хтори шпивали Клара и Кристиян Миклош, та мишани хор у провадзеню дружтваного оркестру, а под водзеньем Влади Русина.

У организації КУД “Осиф Костелник” зоз Вуковару и Союзу Русинох Републики Горватской 22. октября У Вуковаре отримана пията манифестация дзецинскай творчосци “Перши аплауз”. Споза самей манифестацій скрыта велька робота хтора на остатку остава нєвидима, а заш лем кед би ей нє було, нє було би ані манифестації. На концу конца то барз добре розумя шицки хтори на гоч яки способ дагдзе дацо организовали, чи у особним живоце, чи у даєдним здружженю.

Управни одбор дружтва на схадзки 17. мая 2016. року перши раз ше спомнул приихтованя “Першого аплаузу”. Уж теды порадзени прибліжни датум и цо ше подарує госцом. На слідуючих схадзкох порадзени други деталі. Гоч було задумане манифестацію отримаціц дакус скорей пре завжатосці сали у Хижы Лавослава Ружички, датум одредзени за суботу 22. октября. На манифестацію поволані пейц дружтва, три руски: КУД “Яким Гарди” зоз Петровцох, КУД “Яким Говля” зоз Миклошевцох, Дружтво “Руснак”, як и два горватски: КУД “Ловро Єжек” зоз Марії Бистрицы и КУД “Зора” зоз Пишкуревцох. Попри ніх на манифестації наступело и домашнє КУД “Осиф Косталник” зоз Вуковару. Дарунки направела креативна секція “Прадки”, а дарунок бул били танер на хторим намальовали пчолку орубену зоз кветовима мотивами подобніма як цо на руских, свадзебных ручнікох. И того року випатрунок поволанки, плакаты и подзекованя обдумала и конферансу написала Любица Гаргай. Владо Русин одробел шицко коло организації сали, поради коло полуудзенка хтори бул у ресторане “Нада” лем за госцох зоз Марії Бистрицы и вечери за шицких учащінікох у ресторане *Quo Vadis*. О госцох зоз Марії Бистирци старали ше Татяна Алерич, Владо Русин и Зденко Бурчак. Сцену ушорели Наталия и Звонимир Барна и Звонко Гайдук. Програму двоязично, по руски и горватски, водзела Мария Закалюк. Манифестація ше отримала зоз фінансійну потримовку Совіту за націонални меншини Републики Горватской и Городу Вуковару.

У грекокатоліцкай церкви ”Св. Йосафата” у Райовим Селу 12. новембра преславени Кирбай и значна рочніца, 105. роки од снованя. Бул то окремні дзень

за тот валал и його жительох. Главна подія була у церкви кед Святу Службу Божу служел владика монс. Никола Кекич, а сослужовали генерални викар Дяковско-осєцкого надвалдичества монс. Иван Чурич и іще двацэтроме грекокатоліцки и римокатоліцки паноцове. После Служби Божей у дворани по-другнай школи отримана пригодна програма у хторей наступели КУД “Осиф Костелник” зоз Вуковару и КУД “Сава” зоз Райового Села. З тей нагоди Вуковарчане одтанцовли Венчик руских народних танцох и одшпивали два шпиванки “Панонска ровніо моя” и “Били оргоні”.

КУД “Осиф Костелник” зоз Вуковару наступело и на тогорочней 12. манифестациі “Дравски габи” у Осиеку. Понеже то виключно стретнуце хорох, Вуковарчане наступели зоз мишаним хором и музичним провадзеньем гудацох. З тей нагоди одшпивали два шпиванки “Зреє жито, зреє” и “Кед би чарни очка”. Вуковарске и осецкзе руске дружтво барз добре сотрудзую, а то ше указало и на тот завод. Вуковарчане зоз собу принесли свой озвученс и на тот способ помогли Осечаньем.

Влоні у Загребе основана манифестация культуры Русинох Републики Горватской “Крачун у Загребе” зоз жаданьем же би ше нашо жридлови крачунски шпиванки шпивали и не збували. Гоч Загреб и не так блізко, члени вуковарскаго Дружтва ше одволали и наступели и на тей манифестациі. Було то всеботу, 10. децембра.

Уж слідуюцаго дня, вінедзелю, 11. децембра, наступели у Вуковаре у раміках Адвенту у Вуковаре, на стретнуцу на хторим национални меншини Городу Вуковару представлю свой национални адвентски и крачунски шпиванки под назву “Крачунски шпиванки и коляды”. Мішани хор окрем крачунскай шпиванки “Вифлееми новина” одшпивал и два народни “Зреє жито, зреє” и “Дай нам Боже добри час”, цо була пракса и других националных меншинох.

Окрем горе наведзених збуваньох КУД “Осиф Костелник” 03. марта 2016. року зоз Союзом бул соорганизатор у отримованю промоції книжкі Миколи Папа “Страдане Руаснацох у Отечественай войни 1991/92”. Промоція отримана у Хижы Лавослава Ружички у вечарших годзінох. Яка була зацикавеносц за туту промоцию указуе факт же дворана була полна.

У Мукачеве, у України, у новембру мешацу отримує ше манифестация “Червена ружа трояка” на хторей того року року були присутни и даскельо члени КУД “Осиф Костелник” зоз Вуковару. То було єдно нове искусство, а на драгу ишли зоз членами Дружтва “Руснак” и членами Ради рускай националнай меншини Городу Вуковару.

Того року пре нови закон о здржаньох у Дружтве отримана іщє єдна звитна схадзка, або скупштина. Було то 27. новембра 2016. року. Звити поднесли предсідатель Владо Русін, касир Звонімир Барна и член Надпатрацаго одбору

Йоаким Дудаш. И тата скупштина прешла по класичних формох и стандардох, а визначели бизме лем пораду же ше пошвидко позбераю Руснаци городу Вуковару на ёдним месце. Организатор тога стретнуца буду Союз и КУД “Осиф Костелник”. Вшелїяк же и тото збуванє будзе попровадзене з боку Новей думки и Думкох з Дунаю.

Любица Гаргай

Цаловечаршу програму
Литературнага вечара на
«Петровским дзвону 2016»
проводзел мишани хор КУД
«Осиф Костелник»

Вистава работох на «Дньох
националних меншинох ВСЖ»

Наступ у Адици за Перши май

Kulturno-umjetničko društvo »Osif Kostelnik« organizira 30. siječnja 2016. godine svoju tradicionalnu, **JUBILARNU 50. VEĆER RUSINA GRADA VUKOVARA**

Večer se održava u Vukovaru »Svećana salar« Sajmište Vlječa Europe 195 - s početkom u 19 sati uz konzumaciju večere i neograničeno količine pića, bogatu tombolou, kulturno-umjetnički program.

Rezervacije svakim radnim danom od 13-15 sati u ponedjeljku u KUD-a Vukovar, Vlječa Europe 93 ili rezervirati na tel. 410-588, 428-342, 091/762-12-20

Организаторе пейдзешатого
русского бала у Вуковаре

Танčчна пара Зденко Бурчак
и Татяна Алерич

8. Памятка зоз городоначальніком
Вуковару Іваном Пенавом
и амбасадором України у РГ,
Олександром Левченком

Дзивоцька танčчна секція

9. Дует Клара и Кристиан Миклош

Мишани хор Дружтва зоз
диригентку Марию Закалюк

КУД РУСНАЦОХ ОСИЄК ПРЕЗ 2016. РОК

КУД Руснацох Осиєк основане 1983. року, ал€ и скорей того ше Руснаци у Осиєку збирали и дружели. Група ентузиястох препознала хвильку котра указовала же Руснаци у Осиєку маю достаточне число ентузиястох котри би организовано запровадзовали пестован€ рускей культуры и традицийних файтох чуваня националного скарбу та приступели снованю Дружтва. На самим початку волало ше Културно-просвітне дружтво Руснацох и Українцох, бо у тедишинї час Українци були у Дружтве в€дно з Руснацами. Познейше, назва Дружтва пременета на Културно-уметнїцке дружтво Руснацох и Українцох, а кед Українци одлучели основац лем свойо, чисте українске дружтво у Осиєку, принесена одлука же би ше знова пременело назву, та Дружтво наволане Културно-уметнїцке дружтво Руснацох Осиєк.

През 33 роки дїйствования у Дружтве ше збували пременки як ше збуваю и у держави, од пременки мена по активносци котри ше у нїм запровадзаю.

Городски дружтва националних меншино вше специфични, а окреме там дзе мале число припаднїкох одредзеней националней меншини, як цо у тим случаю Руснацох. До векших городох у Горватской, до яких спада и Осиєк, млади з других стredkoх приходза ше школовац, од среднїй школи та по факультети. Таки случай и при Руснацох. Тоти хтори приходза на школован€ часто ше уключочую до роботи КУД-а Руснацох Осиєк. Спрам младих ше у Дружтве дополнюю секцій л€бо сную нови.

Кед Дружтво почало з роботу, було вельо векше число малих дзецеох, та ше теди векша повага давала на фольклор, а нешка, кед векшина у Дружтве старши, пестую ше активносци спрам їх рокох.

КУД Руснацох Осиєк у 2016. року, мушиме повесц, витворело коло 20 наступи, ал€ з велькими почежкосцами. Хорота дзепо€дних членох хорской секції барз очкодовала континуитет у усовершованю шпиванкох, а самим тим и атрактивносц на наступох. Тамбурова секция робела порядн€, ал€ тиж так з одредзенима почежкосцами пре завжатосц членох з другима обовязкамі.

Попри того, факультетски обовязки младших членох одведли их од векшей ангажованосци у Дружтве л€бо пребераня руководзацих положеньох, та и з того боку Дружтво мало спомалшене напредован€.

Етно-подобова секция тиж не мала таки успишни рок як скорей бо и ту хорота вжала свойо.

Но и попри шицкого того, КУД Руснацох Осиєк наступело на скоро шицких наших манифестациох, госцовало ше у Загребе, Шидз€ (Сербия), Мукачове (Україна), а попри того организовало и даскельо значни манифестациї, стрет-

нуца и промоциі у Осиеку.

Два векши забуваня у организациі КУД-а Руснацох Осиек то Подобова колонія медзинародного характеру и Дравски габи, стретнуце хорох и шпивацких групох Руснацох Републики Горватской.

На подобовей колонії учасців участвовали маляре з Горватской и Войводини, а малюнки котры намалюю оставаю у фундусу Дружтва. Медзи малярамі з Войводини були Лидия Барна, Тамара Барапавски, Серафіна и Сілвестер Макаї та Владимир Дорогхазі, а з Горватской були Роберт Ерделі і Мирослав Одавич.

На Дравских габох учасці вжали 8 дружтва медзи котрима гості зоз Сербії КПД «Дюра Киш» зоз Шиду, а од домашніх дружтвох наступели: КУД «Якім Гарді» Петровцы, КУД «Якім Говля» Міклошевцы, КУД «Осіф Костелник» Вуковар, КД Руснацох Вінковцы, «Руснак» Дружтво Руснацох у РГ, та домашнє КУД Руснацох Осиек. Од дружтвох другей національней меншини на «Дравских габох» уж традицыйно наступа Матка Словацка з Осиеку.

Осечане тиж каждого року организую Меморіялны турнір у столним тенісусу «Владимір Тимко» котры успішно организовали и того року. Було 10 змагатльох, а победзел Владимир Еделински.

КУД Руснацох Осиек каждого року за своїх членох и почитовательох рускай культуры организуе мали жымски концерт, а віше участвуе и на єдинственай манифестаціі на тих просторах котру пред Квітну нідзелю организуе горад Осиек под назву «Цифровані вайца з фарбами гораду». На тей манифестаціі національні меншини приказую свойо національні вельконоцні и велькопопсні ёдла, а дзецински танечні групи наступаю на біни на центральнай площи у Осиеку.

У 2016. року КУД Руснацох през заступніцтво даскеіх членох участвовало и у заедніцким наступу національніх меншин и векшинскаго народу пред Европску комисію хтора пришла опатриц на яки ше способ Осиек пририхтоval же би постал кандыдат за Европску престолніцу культуры 2020. року. Знаме же не победзел, але под диригентску палічку Слабодана Цветіччаніна, на центральнай горадской площи, дзе ше позберало коло 100 шпивачох и тамбурашох, было импресивне дожице слухац прекрасні гласі з розличных хорох зединеных до ёднаго.

Медзи значніма забуваннями треба наглашиц започате сотрудніцтво зоз Го-родску и универсітетску бібліотеку Осиек у чиіх просторийох промовована кніжка «Страдане Руснацох у Отечественай войни 1991./92.“ автора Міколи Папа, а у виданю Союзу Русинох РГ. За потребы Руснацох Осечко-барапавской жупаніі кніжку у 100 прикладнікох одкупела Представителька рускай національней меншини ОБЖ, Агнетка Балатинац.

Попри манифестаціях, стретнузох и промоцийох, Дружтво вельку повагу

придава дистрибуованю часописох хтори видава Союз Русинох РГ, та кажди член Дружтва ма нагоду вжац прикладнік часопису котры приходзи до Дружтва, а тиж так и други Руснацы котры, медзі іншим, можу вжац часопис у грекокатоліцкай церкви дзе го поряднє доставя Представителька рускай національнай меншини ОБЖ, Агнетка Балатинац.

Мандат у штиrorочным водзеню Дружтва мало Предсідательство выбране на Скупштині Дружтва, а то були:

1. Агнетка Балатинац – предсідателька
2. Владимир Еделински – подпредсідатель
3. Зденко Сивч – тайомнік
4. Лела Дітко – касирка
5. Дубравка Раshлянин – член
6. Мирко Рибич – член
7. Мирослав Дітко – член

Фінансоване Дружтва у 2016. року з веckшeй часци подпомогол Совет за національні меншини РГ, а з меншeй Осeцко-бараньска жупания. Дружтво уж стаємно, зоз своіма продуктамі, а з нагоды Подобовей колонії и Дравских га-бох, подпомага Піварня Осиек. Члени Дружтва плаца символичну членарину з котру, нажаль, не мож зробиц даяки велькі проекти, але нeвигодни матеріялни обставини при фамелійох не дошлебодзую веckши видатки.

КУД Руснацох Осиек хаснue и тоту нагоду же би поволало младых, окрeme гевтих котри ше з наших местох пришли школовац до Осиеку, же би ше приключели Дружтву и пестовалі руску культуру ведно з Осечанями, та на тот способ предлужели нітку рускай будучносци за своїх потомкох.

Агнетка Балатинац

Дзень отворених дзверах

Дзень Руснацох РГ

Петровски дзвон

Подобова колония-тамбураше

Подобова колония-наступ

Подобова колония – Роберт Ерделї

Цифровани вайца з фарбами городу

Меморијални турнир у столним
тенисус «Владимир Тимко»

Кед голубица лєцела

Шид – викладаніе пароха Режака
о Лстній владическай резиденції

Шид – учені правеня бабкох
з кукуричанкового лісца.
Роботню тримаю Лела Дїтко
и Блаженка Будимчич, члени
КУД-а Руснацох Осиек

Културни вечар у организації
Представителя рускей
национальней меншини
Городу Загребу

Викладаніе о. Режака о роботох
коло виніщох и продукції вина

Шид – наступ – хор

Шид – наступ – тамбураше

Шид – патраче

Промоция кніжки «Страдане
Руснацох у Отечественай
войни 1991./92.»

Промоция кніжки «Страдане
Руснацох у Отечественай
войни 1991./92.»

Промоция кніжки «Страдане
Руснацох у Отечественай
войни 1991./92.»

КУД ЯКИМ ГАРДИ У ПЕТРОВЦОХ ЯК И ВШЕ ЧЕРСТВО НА СВОЇХ НОГОХ, ЗОЗ БАРЗ ДОБРИМА УСПИХАМИ

Ой, Петровци, то пахняце квеце,
по нім ходзи моя мила фраерка.
Гварел ши ми, мили мой,
же я твоя, а ти мой,
кеди же ше уж зидземе, Боже мой?

Водн€ ходзи, вноци шнї€ шугая,
за хторого би ю ей мац дала.
Гварел ши ми, мили мой,
же я твоя, а ти мой,
кеди же ше уж зидземе, Боже мой?

.....
(«Руски календар» за 1929. рок,
Руске народне просвітне дружтво «Просвіта»
Руски Керестур, бок 45.)

Кед у августу 1919. р. у Войводини основане Руске народне просвітне дружтво «Просвіта» истого року у Петровцох основана и филияла «Просвіта».

Активнейша робота ше чувствує 1925. року, а и познейше кед основане и католіцке дружтво «Орел» по тедишнім иміджу у Горватской. Под час Другей шветовей войны гаши ше діялносц «Просвіти», а спонтано ше формує Дружтво за кнїжкі, литературу, драму и філателію «Желёни лісток», а члени були ентузіясти не старши од 13-14 роки.

Зоз снованьом Рускей маткі у Руским Керестуре 1945. року, організована така и у Петровцох и вона порушовач просвітно-культурнай діялносці. Неоднуга ше гаши, але остава просвітно-культурна діялносці.

Уж под сам конец 1950. року, 28. децембра, основане Културно-просвітне дружтво «Яким Гарди». У Задружним доме отримана сновательна схадзка нового культурно-просвітнаго дружтва, чому присуствуе 180 души.

Звит о потреби снованя дружтва поднёсла учителька Бесерминьова, котри прилапени и дружтву дате мено Якима Гардия, любителя культурно-просвітнай и уметніцкай роботы, погинутого борца антифашистичнай борби.

Од теди Дружтво ношитель културнай, уметніцкай и просвітнай роботи, а у початку и спортскай док не основане спортске дружтво «Гвізда» котре ше видвоєло од Дружтва и робело по 1991. рок.

Насампредз, КУД «Яким Гарди» у тих 66 роках витворело у шицких своїх діяльносцях и обласцях велічезны успіхи и результаты у пестованю и промовованню рускай культуры.

З огляdom на тоти збування 2016. року наполnели ше 97 роки од першай просвітно-культурнай асоцыяції у Петровцах и шицких ей нашліднікох по правах скорейших генераційох наших дідох, бабох и мацерох.

Так и КУД «Яким Гарди» обовязує на святочни способ преславиц не лем розвиток культуры и уметносци, алс у вязи національнаго ідентитету, еманципації и конституовання Руснацох у Рэспублікі Горватской.

Петровске Културно-уметніцке дружтво “Яким Гарди“ свою культурну работу започина од початку рока за період од 01. януара по 31. десембер 2016. р., а вона наисце так “претрепана“ же ше ледво може шицко и начишліц, а за описанне виведзеного рэпертоару наисце би було потребно велью паперу и велью вецей боки алманаху “Думки з Дунаю“ же би ше шицко змесцело.

Заш лем треба призначиць же у КУД “Яким Гарди“ найчишленша и найактивнейша фольклорна секция. Вона чишилі 62 активных членох разпорядзеных у штирох групох: I 1.-4. класа, II 5.-6. класа, та III 7.-8. класа. Штварта група то штредньошколцы. У тим року КУД “Яким Гарди“ мал аж 41 наступ на рижних манифестаціях у жемі и иножемстве. Заслужели же бізме их начишліли:

- 29.01. – Ноц музеюох – Петровцы
- 30.01. – Бал Русинох – Вуковар
- 07.02. – Бал – Дзецински – Петровцы
- 27.03. – Вельконоцны концерт – Петровцы
- 02.04. – Преміера драми «Два карти за Єрусалим» Петровцы
- 09.04. – «Два карти за Єрусалим» – Драма, Загреб
- 21.04. – «Два карти за Єрусалим» Драмски фестивал Петра Ризничя Дяді, Руски Керестур
- 22-24.04. – Дні культуры Русинох и Українцох Риска
- 01.05.– Перши май – Адица - Вуковар
- 05.05.– Дні општнини – Богдановцы
- 08.05.– Смотра нац. меншинох ВСЖ – Петровцы
- 28.05.– Смотра у Нойдорфу, Вінковске Нове Село – Вінковцы
- 03.06. – Обичаў нашого народу – Петровски дзвон – Петровцы
- 04.06. – Вистака рэзбайкох – “Петровски дзвон“ – Петровцы
- 05.06. – Літературны вечар – “Петровски дзвон“ – Петровцы
- 06.06. – Петровски дзвончок – “Петровски дзвон“ – Петровцы

- 06.06. – Петровски дзвон – “Петровски дзвон“ – Петровци
12.06. – Смотра нац. меншинох Городу Загребу
25.06. – 10. Медзинародна смотра нац. меншинох – Дарда
10.07. – Летна школа – Ораховица
22.-24.07. -34. Фестивал «Лемківска ватра» – Ждinya – Польска
21.08. – Най ше не забудзе – Дюрдьов – Войводина
27.08. – Липовлянски стретнуца - Липовляни
28.08. – Миклошевци 2016 – Миклошевци
03.09. – Мелодії руского двору – Шид
09.09. – Фолклорни вечари – Винковци
18.09. – Святочни дефиле Винковских ёшеньох – Винковци
01.10. – Означоване спаднуца Петровцох – Петровци
01.10. – Одгуки з ровніні – Руски Керестур
11.10. – Кед Голубица лєцела – Петровци
22.10. – Перши аплауз – Вуковар
26.10. – Дзень Представителя рускей нац. меншини Загребу – Бал – Загреб
03.12. – Дравски габи – Осиек
10.12. – Крачун у Загребе – Загreb
14.12. – Мацери Рускинї – Сримска Митровица
16.12. – Вистава малюнкох – Вуковар
26.12. – Крачун у Петровцох – Петровци

Фолклорна секция робела на организацийним плане у озберованю потераш-
ніх и нових членох. На плану образовней часци робела на понавяню потераш-
нього репертоару и триманю и справованю на сцени.

Драмска секция чишил' 10 членох на чоле зоз режисером Томиславом Ра-
цовим. Виведла премієру драми «Два карти за Єрусалим» у Петровцох. На-
ступела и на драмским мемориялу у Руским Керестуре, а удало ше им насту-
пець и Загребе.

Активно робела и тамбурова секция хтора чишил' 4 членох на чоле зоз Звон-
ком Еделинским. Уж сами начишли наступи достаточно гуторя о винімково
велькай активносци тей секции.

Хлопска шпивацка група на чоле зоз Томиславом Дудашовим зоз роботу за-
довольна, насампредз же освоела и першу награду у Дюрдьове и ей шпиване
кажды наградзує зоз велькими аплаузами.

КУД “Яким Гарди“ у своєй обсяжнай роботи облапя и роботу читальні хтора
од 1999. року набавела 1400 нови кнїжки и учланела 75 новых членох.

Читальня разполага зоз кнїжковым фондом од 2750 наслови лёбо 11400 кн-
їжково единики, та 29 авдио и видео записи.

Тоти числа змистую на горватским язику; 2240 кнїжково єдинки зоз 2220 насловами, та 1888 кнїжково єдинки дзецинских кнїжкох од 60 наслови .

На руским язику: читальня ма 100 кнїжково єдинки зоз 58 насловами, та 240 дзецински кнїжки зоз 31 насловом.

Треба наглашиц же попри шицкому начишленому КУД “Яким Гарди“, точнейше його члени, кожди рок пририхтую централну манифестацию культуры Русинох Горватской “Петровски дзвон“, а помагаю и у пририхтованию виставох Етнографской колониі и других програмох значних за нашу культуру и просвity.

ВИНЧУЄМЕ!

Звонко Костелник

Гудаци КУД «Яким Гарди»
на балу у Загребе

Хлопска шпивацка група
у Загребе на балу

Танечніки на «Дню национальных
меншинох Городу Загребу»

Привитни танец на Дньох култури
Русинох и Українцох у Риєки

Танец «Кумове» у Риски

«Пастирски танци» Риска

Риска

Святочни дефиле у Дарди

Драмска секция у Загребе

Дзечинска секция «Петровски ноти» у Пишкуревцох

«Винковски єшнї»

Святи Миколай

Споза бини

Адица у Вуковаре за Перши май

Отверане вистави на
«Петровским дзвону»

Премиера драми «Два
карти за Єрусалим»

Прешов, Словакка

«Винковски єшенії»

Дзецински бал Петровци

Вельконоцни концерт Петровци

Вельконоцни концерт

Красота руского
дзвеноцкого облечива

Дзечинска танчна секция

Часц дзечинскаго балу у Петровцах

Слово о вистави фотографийох з
нагоди 180. рочніцы петровскай
грекокатоліцкай парохії,
петровски парох Владимир Седлак

Розтанцовани дзвічата на
Вельконоцним концерту

Научене у Дружтве
хаснуе ше и на балох

Святочни дефиле на
Винковских сшеньях

У Польськей, Ждиня –
«Лемківска ватра»

Святи Миколай зоз помочніками

Шицки учащіки програми
за святого Миколая

«Петровски танцоше-
нялкоше» у Ждинї

«Ноц музейох» у Петровской
етнографской збирки

«Петровски ноти» на
дзецінским балу

Хлопска шпивацка група
на Миклошевцох 2016.

Танечніїки – часц танцу

Миклошевци

Дует Михайло Голик и
Аня Грищук Гайдук

Лемківска ватра

Велька ноц, Петровци

Липовляни

Словака

Дзецински бал

Липовлянски стретнуца

Танечніки у Липовлянох

Танец зоз шекерками

Солист Михайло Голик

Пастирски танци

Святочно за Вельку ноц

Миклошевци

«Червена ружа», Руски Керестур

На памятку

Порядна и успишна робота Културнога дружтва Руснацох Винковци у 2016. року

Дружтво того року робело поряднє. Проби шшиваня ше отримую каждого пондзелку на 18,30 годзин у просторијах Дружтва хтори зме добили на хасноване од городу Винковци, а находит ше у улїчкі Х.В. Хрватинича 50. Диригент у нашим Дружтве Зоран Џиковац зоз Вуковару. Окрем диригованя вон пише и аранжмани за веџейгласне шшиване. Мушим наглашиц, а то ме и радує, же зме зложне Дружтво. Шорово наступаме там дзе нас поволаю.

У 2016. року нашо Дружтво мало числени наступи. На початку рока, 30. януара, були зме госци КУД-у «Осиф Костелник» зоз Вуковару на ёх ювилейним пейдзешатим балу, а 15. фебруара отримана Звитна скупштина Дружтва за 2015. рок.

Добре сотрудніцтво нашого здруженя зоз Городску библиотеку у Винковцих потврдзене 18.02. през промоцију кнїжкі на руским и горватским язику чий автор дипломовани инженер Никола Пап, член нашого Дружтва. Кнїжка ноши назыву «Страдане Руснацох у Отечественей войни 1991./92.» и вишла зоз друку концом 2015. року у виданю Союзу Русинох РГ и зоз финансийну потримовку Совету за национални меншини РГ. Вяри, 30. марта, у вуковарским музею у хижі Лавослава Ружички отримана промоция истей кнїжкі у организациі КУД-а «Осиф Костелник» зоз Вуковару. З нагоди визначовня Дня Руснацох РГ 21. мая наступели зме на Святочним концерту хтори ше отримал у Вуковаре у Городским музею грофа Елца.

Тогорочна централна манифестация рускей култури «Петровски дзвон» отримана 05. юния и там зме мали наступ. До Копачева Дружтво ишло 09. юния и там зме обишли парк природи «Копацки рит», прешли зме по риту пешо, а превезли зме ше и на ладї по вельким озеру. Ту ше крашнє шшивали даскелі руски писнї, а вшадзи дзе ше шпива и бешедує по руски можеме преглашиц до наступу.

Под конец лета Дружтво ше уж традицыйно рихта на наступ на културну манифестацию жридлового шшиваня котра ше под назыву «Най ше не забудзе» отримує у Дјордьове, у Войводини, а тогорочни наступ бул 21. августа.

Ище једна манифестация рускей култури у РГ незаобходна за шицки Дружтва, членох Союзу Русинох РГ. Слово о «Миклошевцих», манифестациј котра ше отримала 30. августа и на котрой зме наступели зоз двома писнями.

У октобре мешацу отримана ище један промоция кнїжкі «Страдане Руснацох у Отечественей войни 1991./92.». Тота промоция була у Загребе у организациі

Представителя Руснацох у Загребе Иринея Мудрого, у улічки Городу Вуковару 271, а одбула ше 15. октобра.

Як мале доприношене Здогадованю на жерту Вуковара, у Осиєку, у Городской и университетской библиотеки 15. новембра отримана промоция книжки «Страдане Руснацох у Отечественей войни 1991./92.» у организациї Представительки рускей национальней меншини Осиєцко-барњьской жупаниї Агнетки Балатинац. На промоций учаськовали члени нашого Дружтва.

Дзень городу Осиєку осецке Културне дружтво Руснацох збогацуе з организаваньем културней манифестациі «Дравски габи» хтори 03. децембра отрымани у просторийох ОШ «Антун Миханович». Нашо Дружтво наступело зоз двома писнями.

Тиж так у децембре, точнейше 10. децембра, наступели зме на манифестациі Крачун у Загребе, котру по други раз организує загребске КД «Рускиня и Руснак», а була то и нагода порозпатац ёдан зоз найнащивенших и найкрасших Адвентох у ЕУ. То праве Адвент у Загребе хтори нашу жем кладзе до шора ёдней зоз туристично найприцагующих дестинацийох, цо нас шицких ведно радує.

Мелания Пап

Дзень Руснацох РГ

«Дравски габи», Осиек

«Миклошевци 2016»

«Петровски дзвон»

Дюрдьов «Най ше не забудзе»

Фестивал жридловей
піснї у Дюрдьове

КД Руснацох Цвелфериі у 2016. року

Културне дружтво Руснацох Цвелфериі, хторе у своїх шорох зазберує членох зоз Райовога Села и околіска, тога року ше може похваліц зоз напредованьом у своеі роботи. Дружтво наступело на культурнай манифестацыі «Дні культуры Руснацох и Українцах» у Риекі, хтору од 15. по 24. апрыл уж традицыйно организовало Дружтво Рушняк.

Дружрво 5. юния наступело на централней манифестацыі культуры «Петровски дзвон» у Петровцах, а 20. юния у Посавских Подгайцах на 21. манифестацыі «Розшпивана Цвелферия», на котрой наступаю дзевец места жупаньскаго краю: Вербаня, Соляни, Строшинци, Дреновци, Рачиновци, Гуня, Райово Село и Посавски Подгайцы, дзе одшпивані даскељо руски шпиванкі.

Летна школа руского языка, хора ше и того року отримовала у Ораховици, була нагода за госцоване нашого Дружтва, та 15. юля у обекту Меркур члени КД Руснацох Цвелфериі наступели на Летней школы ведно зоз КУД «Осиф Костелник» зоз Вуковару, а тиж так ведно наступели и у Марії Бистрици на стретнуцу фолклорных ансамблех 10. юля.

Конецавгуста віше зазначени за наступ на культурнай манифестацыі у Миклошевцах, та так 30. авгуаста Дружтво наступело на манифестацыі «Миклошевци 2016».

Дружтво Руснак зоз Петровцах организує культурну манифестацыю под назыву «Кед голубица лецела» котра ше того року отримала 8. октября, та и ту чишліме наступ.

Пред конец рока, на Кирбай у Райовим Селу, на святого Йосафата КУД Руснацох Цвелфериі порихтало програму у своім Райовим Селу, а 10. децембра наступело и на манифестацыі «Крачун у Загребе».

Мария Закалюук
(на руски преложела редакторка)

«Кед голубица лєцела», Петровци

«Розшпивана Цвєлферія»,
Посавски Подгайци

У Посавских Подгайцох

Днї култури Русинох и
Українцох у Риски

Шицки секциі КУД «Яким Говля» були активни у 2016. року

Културно-уметніцке дружтво «Яким Говля» з Миклошевцах и того 2016. року зазначело активну роботу у шицких своїх секцийох, а то дзецинска и старша танечна група, рецитаторска секция и Женска шпивацка група.

Женска шпивацка група котра того року означала осем роки од свойого сноўнаня, у тим року чишилі 17 наступи, дзецинска 9, рецитаторе 5 и танечнікі 8.

Початком рока, 3. януара, у Петровцах отримана промоція кніжки шпиванкох Юлина Бучка «Лем писня будзе далей жиць». На представяню кніжки члены дружтвах зоз Миклошевцах, Петровцах и Вуковару одшпивали уж познаты медзі Руснацамі шпиванкі міклошевскага композитора, длягурочного активнаго члена и водителя шпивацкай групи КУД «Яким Говля».

На «Першомайским наступу на Адици» у Вуковаре Міклошевчане ше представілі зоз дзецинску танечну и Женску шпивацкую групу.

На Дню Руснацох у Рэспубліцы Горватскай, 21. мая у Вуковаре, участвовали члены рецитаторскай секціі и Женскай шпивацкай групи нашага Дружтва. Дзень Руснацох бул преславені 29. мая и у Міклошевцах у организаціі Рускай ради Општнини Томповци и міклошевскага Културно-уметніцкага дружтва. На святочнай Академіі представілі ше и младши члены рецитаторскай секціі, Женска шпивацкая група як и окремні солісты.

Централна манифестация Руснацох у РГ «Петровски дзон» віше добра нагоды указаць роботу своїх секцийох. Дзецинска група на «Петровским дзвончку» 5. юния представіла ше зоз двома шпиванкамі и зоз «Рускім танцамі». На главней програмі старши танечнікі одтанцовавалі «Горніцкі танець» и «Квети верховіні», а женска група одшпивала два шпиванкі. Того истога вечара старши танечнікі мали ішце ёден наступ на рочнай програмі танечнай групи «Венери» зоз Вуковару.

Дзецинска група міклошевскаго КУД-а од початку року танцавала под руківождзем'ем Єлени Сабадашовай котра зоз німа порихтала «Рускі танцы». Пре другіи обовязкі Єлена не змогла и далей водзіць младших танечнікох, та роботу зоз дзецімі предлужела искусна Виолета Гірйоваті. Спомедзі других наступох окреме можеме видзеліць участвоване у Дзецинскай смотры дзецинскай творчосци у Церні 15. юля, на «Червеним пупчецу» 1.октобра у Керестуре, успішны бул наступ шпивачох и танечнікох на «Першим аплаузу» у Вуковаре 22. октября и на Општніскай смотры дзецинскай творчосци у Чаковцах. Госцювання закончени пред сам Крачун, кед 10. децембра нащывени Пишкуревцы дзе-

участвовали на Дзецинской манифестациі «Свята Луция».

Того року Миклошевчане 14. юлия мали нагоду наступиц и пред учашнікамі Летней школы Русинох котра ше отримує у Ораховици и указац часц зоз свойога репертуару шпиванкох и танцох.

Окремни наступ за членох нашого дружтва бул на 34. Лемківскай ватри у Ждині (Польска) дзе всаботу и внедзедю 23. и 24. юния на отвореней сцени амфитеатра дзе ше представели з рускіма шпиванкамі и танцами. Переходзаци през Словацку, застановели зме ше и у красним варошику Бардэйове, розпа-трели його культурні места котри зохабели красни упечаткі на наших членох.

Шпиване на дюрдьовскай манифестациі «Най ше не забудзе» свойофайто-ви указатель квалітету нашей Женскай шпивацкай групи. То нагода порихтац ше кус «козбильнейше» за наступ опрез фахового жирию и виберней публики. Тогорочни фестивал отримані 21.августа, а Миклошевчанки по перши раз на-ступели зоз провадзеньем «Вучедолских тамбурашох» зоз Вуковару.

Традицыйно, концом лета міклошевске Дружтво организує свою манифес-тацию. Як то и швечи, скорей того шлідзи ушорйоване валалу. Велі жителе-ше уключели до тей акції, за манифестацию направене нове платно за бину, намесцени лавки у центру, попораені дружтвени просторії. Трицец перша ма-нифестация «Міклошевци 2016» отримана 27. и 28.августа. Всаботу у голу школи була отворена вистава малюнкох и представени два кніжкі поезій Вла-димира Провчия зоз Риєки. Вечар отримані концерт двух дружтвох, домаш-нього и госцуюцого Културно-просвітнога дружтва «Дюра Киш» зоз Шиду. Внедзелю пополадню отримана центральная программа «Поздрав ровнійни», на котрой наступели осем руски дружтва и по єдно мадярске и горватске дружтво. Манифестация закончена внедзелю вечар зоз Концертом рускей шпиванки ко-три ше отримує уж штварти рок зоз цільом представяня наших шпивачох-со-листох. Стасмни интерес публики на шицких трох програмах доказує потреб-носц отримована такей манифестациі у Міклошевцох.

Старшу танечну группу дружтва водзі Віолета Гірьовати, а през рок хорео-графию поставял Звонко Костелник. Танечнікі научели два танцы «Квети Вер-ховини» и «Танцовала нина з нину». У роботі тей секціі хвильково обачуєме стагнацию, цо природны процес при младых (єдни одходза на школоване, други починаю робиц и подобне). Остатні тогорочни наступ старша фольклорна сек-ція мала 3. септембра, кед ше представела зоз двома танцами на манифестациі мадярского дружтва «Шандор Петефи» зоз сушедних Чаковцох.

Женска шпивацка група наступела 1. октября на 55. «Червеней ружі» у Ру-скім Керестуре, а 8. октября на програмі «Кед голубица лецела» у Петровцох. Остатні мешац прешол у предкрачунским знаку. Перше на «Дравских габох» у Осиеку 3. децембра, потым на Крачунским концерту у Загребе 10. децембра и

на площи у центру Вуковару 11. децембра, же бизме на концу тот рок заокружели 26. децембра зоз власним Крачунским концертом.

Леся Мудри

Дзень Руснацох у Миклошевцах

Дует на Дню Руснацох

Прывітне слово міністра
Томислава Паненича на
«Міклошевцах 2016»

Одпочивок скорей наступу

Дзэцинска танечна секция
пред домашнюю публику

Прывітне слово председательки
Союзу РГ Дубравки Рашлянин
на «Міклошевцах 2016»

На Адвенту у Загребе

Танечна пара

У Словакії, Прешов

Женска шпивацка група

Красота шпивання

Миа Бучко на
«Миклошевцох 2016»

Соло наступ Клари Миклош
на «Миклошевцох 2016»

Танечна секция

Дует Кристиан и Клара Миклош

Милица Мишлєнович
и Леся Мудри

Танечнії

Дует Ана и Гелена Бучко на
«Миклошевцох 2016»

Солист Борис Бучко

Женска шпивацка група
на Дню Руснацох РГ

Вечар писнї на
«Миклошевцох 2016»

Соло шпивацка Нада Батакович

«Дравски габи», Осиек

Часц женскай шпивацкай групи

Водітелька програми Леся Мудри

Осіек

Польська

«Лемківська ватра»

«Червене пупче», Руски Керестур

Ждиня, Польська

На «Пупчену»

Дзецинска танечна секция
у Руским Керестуре

Споза бини

Пастирски танци на
Лемківской ватри

Женска шпивацка
група у Польской

Часц танцу

Часц танцу

Польска

Ждиня

Польска

Лемківска ватра

Миклошевци – танци

Петровски дзвончок

Червена ружа, Руски Керестур

Дзовн

Петровски дзвон

Петровски дзвон

Миклошевци

Петровски дзвончок

Вишол словнік назвох рошлінох и животиньох у руским язику

Наукови словнік Назви рошлінох и животиньох у руским язику Оксасни Тимко Дітко

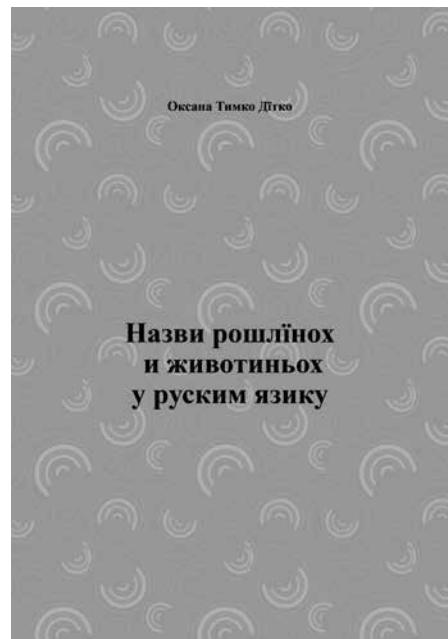
На самим концу 2016. року Союз Русинох РГ видал значне наукове діло ко-
tre чишил і описує назви рошлінох и животиньох при Руснацох у Подунавю за
остатнї 250 роки, етимологийни состав народних назвох за рошліни и животинї
у руским язику.

Назви рошлінох подзелені на ботанічни групи: трави, древа, квица, култиво-
вани рошліни, овоци. Назви животиньох подзелені на зоологийни групи: буби,
живина -дробизг, дзвиви птици, риби, дзвиви животинї, домашнї животинї, други
животинї.

Шлідзи словотвор нєвиведзених, виведзених, зложених, двочлених и лек-
ично-темнатичных дериватох, як и местох дзе ше назви хасную.

Словнік писани на руским и латинским язику, ма 140 боки, формату Б5, и
друкованы є у тиражу од 400 прикладнїки зоз финансийну потримовку Совиту
за национални меншини РГ.

Вера Павлович

Нова кнїжка поезії на руским языку Томислава Мишира «Стара Европа ше похорела»

Концом 2016. року у виданю Координації рускей национальней меншинуи Республики Горватской и Представителя рускей национальней меншини Городу Загребу Иринея Мудрого вишла нова, треца по шоре кнїжка поезії Томислава Мишира «Стара Европа ше похорела».

Рецензию за кнїжку написла проф. др сц. Ружица Пшихистал, префесорка на Филозофским факултету у Осиєку, лектор за руски язык була проф. Мария Вулич, лектор за горватски язык Мирта Фантон, кнїжку компьютерски обробела и коректовала проф. Вера Павлович, а друкована є у винковской друкарні Зебра у тиражу од 300 прикладнікох и у Б5 формату на 230 боки. На рамикох кнїжки находзи ше репродукция Рембрантовей слики «Годзина анатомії», а на остатнім боку репродукция Ботичелієвого «Валаю в небо». Кнїжка илустрована зоз петнац илустарциями зоз хтрих єдна часц чарно била, а єдна часц у фарбох. Писні писани двоязично, на руским и горватским языку и друковані єдна наспрам другей.

На єден инвентивни способ враца ше нам авангардне, поведла бим надреалистичне видзене швета хтори рошнє пред нашима очми и хторого зме нє свидоми, але чувствуєме його експресионистичну биду. Стара пані Европа ше похорела у двацетим вику, твредзи автор у паршим циклусу и гоч кельо ю сцели вилічиц нєт ей помоци. Хората од хторей нєт ліку духовней природи и берце одкаль сцеце, чежко ю диягностиковац, а лічиц ище чежше.

През дванац циклуси хтори подсвидомо можеме повязац зоз числом дванац апостолх старого християнского швета провадзиме числени аномалий през котри прешла свидомосц человека двацетого столітия од пейдзешатих роках надалей. Незаобиходни ту и значни, боляци 1948. рок як символ колхозу и тоталітаризму у хторим чилслени чесни паради зоз власну главу плацели свойо нескладане зоз соціалистичним ушореньем у хторим векшина власного и особного мала постац нічия и общедружтвенна. Теди ше людзе здогадли правиц ше же робя, а нє роболи такповесц ніч.

У похореним дружтве моцну улогу забераю и медий, окреме новини хтори у нєдостатку реальных вистох пре цензуру, або пре неінвентивносц новинарох уплівую на свидомосц гражданох зоз тривиялніма написами познатима як «сезона огуркох». Видзи нам ше цо ше дотика тривиялносци у медийних интересох тата сезона огуркох будзе тирвац безконечно.

Модерни чуда лічения приходза зоз Америки твредзи нам автор у шестим ци-
клусу, а ліки за бесни хлісти нужни и потребни та прейга окенаох сцигли аж до
наших валалох бо ше зараза бесних хлістох випатра епидемийски розширює.
Єден зоз найшмелших способох виганяня бесних хлістох то звисковальня нео-
логизем, хтори Мишир хаснүе же би нам описал диско.

З Америки сцигую и други зла як цо еротски філми, нємилосредни капи-
талистични способ живота у хторим за нового Бога воланого профіт шицко
дошлебодзене зробиц, мож страціц чесц, морал, мож забиц человека, предац
власни дзивки, мож забиц и власне дзецко кед ма оправдане у профіту.

Стара Европа муши подpisaц капитулацию пред таким шветом, нестава
швет кочергох, ожогох, пецох з блата, малди и красни жени ше одаваю за ста-
рих и бридких хлопох, дідох хторих ніхто нє годзен любиц лем прето же ше
предпоставя же су богати. У новым швеце очудаценоц прилапліва, ганьба по-
става пиха, неприродне ше указує як природне. Гомсексуалноц ше нє скри-
ва, залюбени хлопи можу зоз добрым подплацованьом усвойц нежадане дзецко
даєдней жени.

На концу и автор и читатель любели бы сцекнуц од такей страшней апока-
липтичнай визії швета котра, на жаль, не видумана, лем препозната и литерар-
но престарта пред нашима нємоцніма очми.

Як предлужиц далей жиц у таким хорим швеце питане шицких питаньох на
котре автор ані не пробує дац одвит, ані рецепт бо го нєт и кажде з нас муши го
гледац сам за себе.

Вера Павлович

Recenzija

Pjesnički rukopis Tomislava Mišira, napisan dvojezično na rusinskom i hrvatskom jeziku, kompozicijski je prema tematskom kriteriju ustrojen u dvanaest ciklusa (*Stara se Europa razboljela, S oproštenjem, Naš projekt, Sezona krastavaca, U Americi su izmislili takve lijekove, Radionica za izradu dugih drvenih žarača za krušne peći, Vrištaonica, Iz toga stana, Jedna se žena udala, Dva muškarca, Volio bih pobjeći*). Oblikovan je pretežito poetskim fragmentima slobodnoga stiha uz sporedične oblike rime. Na strukturnom planu pjesničkog teksta razvidna je impersonalna instanca iskazivanja tek rijetko u instanci ja-iskazivanja – u rasponu od narativnosti do gnomskih eksklamacija, oslobođena prisege na mimetičnost sa skloništem u imaginarnoj, dakako i iracionalnoj autsajedrskoj poziciji. Štoviše, kratkoća forma omogućuje poetičku razigranost i figuralnost s osloncem u gorkoj groteski, djelomice i parodiji kao odgovoru na posthumno stanje svijeta i čovjeka. U tom svijetu nestalih vrednota, umjesto ontološke zabrinutosti Mišir se ironijski igra krhotinama distopijskoga svijeta (Svjetski političari / kako bi pokvarili/ u majci dijete/ da se čovjeka/ ne mora poslije kvariti...). Apokaliptičko stanje svijesti i svijeta razotkriva vrijeme punine zla u kojem je jedini izlaz što brzi kraj. Apokaliptički obrat moguć je naime samo „ako staro umre“ i novo se rodi. Sustav se dakle okreće protiv sebe sama, na granici simulacije u hiperlogici destrukcije i smrti (Baudrillard). Objektivni svijet postaje zakonom inverzije samo sadržaj svijesti bez zbiljskih referencija i objekt paralogičkog obračuna subjekta sa samim sobom. Nekonzistentnost i paralogika (Lyotrad), kao fingirana banalnost (*sezona krastavaca*). Miširove su jezične igre kao odgovor na zastrašujuću, ali praznu performiranost svijeta u kojem se sve mjeri učinkom i profitom. Zato je neologička *vrištaonica* globalna Miširova metafora svijeta koji je zaboravio na smisleni i artikulirani ljudski glas.

Posljednji ciklus (*Volio bih pobjeći*), a mogao bi biti i prvi jer se knjiga može čitati i unatraške nudi privremeno razrješenje – bijeg u iracionalno. Što bi to međutim značilo u svijetu smrti. Što u tom svijetu umirućih znači smrt hrvatskoga ili rusinsko-ga naroda? Smrt Europe? Mišir im ispisuje pjesnički rekвијem.

Konačna preporuka

Autorsko pismo Tomislava Mišira potvrđeno je zavidnim brojem objavljenih knjiga, pjesničkim zbirkama (*Kentaur*, Osijek 1991./19912.; *Na prilazu Vukovaru*, Osijek, 1997.; *Krasni časi*, Vukovar 2009.; *Kad svijeća dogorijeva*, Petrovci 1992.), zbirkama pripovjedaka: *Kronika jednog Vukovara*, Osijek, 2004.; *Tržnica u Vukovaru/ Vašar u Nuštru*, Osijek 2006.; *Novo doba u Vukovaru*, Osijek 2007.; *Krčme u Vukovaru*, Osijek, 2008.; *U vrijeme doktora Orvošija*, Osijek, 2011.) i kolažnim romaneskno-dramskim tekstovima (*Astralna projekcija*, Osijek, 1996.).

Zbirka pjesama *Stara Europa* se razboljela ima potencijal poetski razotkriti uzne-

mirujuće teme suvremenosti. Pjesnička knjiga Tomislava Mišira nedvojbeno pokazuje bogatu motivsku fakturu te sposobnost kompetentnoga pjesničkoga izraza. U svjetlu navedenoga, ocjenjujem Miširovu knjigu pjesama kao vrijedan rukopis i preporučujem ga za objavlјivanje.

Osijek, 14. rujna 2016.

prof. dr. sc. Ružica Pšihistal

Нова кніжка поезії Владимира Провчия

Лирични швет «Запаху надиї» Владимира Провчия

Штредком 2016. року у Петровардину друкована треца кніжка поезії Владимира Провчийового, лиричара и подобового уметніка хтори родзени у Сриме, у Миклошевцох, а жie и Матульох у Приморско-горанской жупаниї. Кніжка друкована у фарбох, ма 112 боки у Б5 формату, а илустрована зоз 25 репродукциями малярского опусу истого автора. За видавателя водзи ше Ярослав Пап, рецензию написала и язично кніжку ушорела Блаженка Хома Цветкович, илustrаций портретох автора слизовал Василь Кохан, а рамики и векшину илustrацийх у кніжки порихтал Владимир Провчи. Компьютерски кніжку обробела и дизайнowała Мария Гудак, а друкована є у видаветельней хижи Максима граф у Петровардине зоз финансийну потримовку Приморско-горанской жупаниї и автора кніжки.

Кнїжка ше состої зоз 38 писньох писаних на руским язику и преложенима на горватски язик, котри поскладаны по принципу обраченого жвератка и читаль нє ма можлівосць розаптрац источашнє стилистични, лирични и други вязи у истей писні на двох язикох, але ше зачиря до руского, або горватскаго идиому. Збирку отвера писня «Запах надїї» хтора итроспективно розпатра можліви заблуди лирскаго субекту хтори ше наздава же яри яки жада нє останю занаваше страцени у записані лем у прешлосци, але же их ище віше мож долапиц у тे-рашньюосци.

А лирични швет приказани у шлідуюющих стихох швет подозривосци, розчарованя, каяня пре любов и чеканя даякого спасу од себе самаго. Себе гледа по загради младосци у хторей шицко було шмеле, цепле и блізке. Шептаня и сни водзели віше до поднебойох чвствох, любови и ніжносци, а кед ніжнисци и заноси прешли, віше приходзели розчарованя и самота як вична и конечна осуда заблукалей души. Ноци смутку будза надію же любов мож затримаць, очи ше зачиряю до моря, до вичного белавидла хторе зна шицки тайни живота. Воно моцне и прицагуюце, морйо як живот, полне непознатосци и замкох за Руснака моряка хтори ше муши научиц ношиц зоз його моцами кед сце остац живи.

И заш як да судзене, думки водза назад до родимей ровніни и дзецинства одкаль ше окрем здогадована пресцера ёшеньсьске цепле слунко полне надїї и плоду котри чловек вешеній збера як урожай свогаго живота.

Вера Павлович

Literatura

Литература

препущене путешестви€

гайзибан ци
сцекол
пред носом
док ши бешедовала
з пайташку
о барз значних
животних питанњох
нагадајуци
одкаљ дує
заходни витор
сцерпеня
през блатни поля
интелигенциї
прескакујуци прејг барох
замервених чувствох
розпущеного
болю
любови
з прешвеченъом же шицко
добре
гоч нїкому не хаснүе
бо власне прешвечене
вредзи вецей од
совисци
хтора знука
йойчи
надзера ше
обчекуюци
же застанеш
же ослушнеш
же ше задумаш
над собу
и порозумиш
прецо ци
гайзибан
сцекол

propušteno putovanje

vlak ti je
pobjegao
ispred nosa
dok si razgovarala
sa prijateljicom
o jako bitnim
pitanjima životnim
nagađajući
od kuda piri
zapadni vjetar
strpljenja
kroz blatna polja
inteligencije
poskakujući preko lokvi
zamršenih osjećaja
raspuštene
boli
ljubavi
s uvjerenjem da je sve
dobro
iako nikome ne koristi
jer osobna uvjerenost
vrijedi više od
savjesti
koja iznutra
jauče
vrišti
očekujući
da ćeš stati
da ćeš osluhnuti
da ćeš se zamisliti
nad sobom
i shvatiti
zašto ti je
vlak
pobjegao

Любица Гаргай

царица скрита у жобрачковим облєчиве

паметам
шнїг падал
я шапку нє мала
та ми власи були
перше били
а веџ мокри

паметам
же праве теди
слунко нараз
заблїсло
шнїгово хмари
щезли
а подшнїжнїки
нє могли дочекац
же би ше указали
на модней писти
квітковей красоти

паметам
же сом ше теди
чувствовала як царица
скрита у
жобрачковим облєчиве
и щешлїва
же можем буц
тото цо сом
така яку ме створел
створитель
без комплексох
хтори сом сама себе
на хрибет навалела
през рижни
животни ситуациї

kraljica sakrivena u ruhu prosjakinje

pamtim
snijeg je padao
ja kapu nisam imala
pa mi je kosa
prvo bila bijela
a onda mokra

pamtim
da je baš tada
sunce najednom
zablistalo
snježni oblaci
nestali
a visibabe
nisu mogle dočekati
da bi se pokazale
na modnoj pisti
cvjetne ljepote

pamtim
da sam se tada
osjećala kao kraljica
sakrivena u
ruhu prosjakinje
i sretna
što mogu biti
to što jesam
takva kakvu me se stvorio
stvoritelj
bez kompleksa
koje sam sama sebi
na leđa natovarila
kroz razne
životne situacije

Любица Гаргай

Мацерово квице

Мацерово квице
у облаку стої,
кед ше дому врацам
на ньго попатрам.

Мацерово квице
у облаку квитн€,
кед ше дому врацам
на ньго ше ошміхнем.

Квитн€ на червено
и кед витор дує,
дзецинскому дому
вше ме прицагує.

Мелания Пап

Пришли осемдзешат

Кед сом була мала
та сом н€ думала,
осемдзешат роки
же бим дочекала.

Роки преходзели
ягод з вітром хмари,
мн€ ше осемдзешат
боме назберали.

Було вельо дражки
церньово, шлізкаци,
а з Божу помоцу
дзека ше заш враци.

Тераз днї преходза
як до молги крочим,
свойо осемдзешат
помалючки ношим.

Мелания Пап

Povijest i suvremenost

История и сучасносц

Сто осемдзешат пейц роки од присельованя Руснацох до Сриму

Руснаци ше до Бачкей почали присельовац штредком 18. вику зоз тедишнєй сиверовосточнєй Угорскей, а 1751. року подписані перши урядови документ – контракт о насельованю, по теди ненаселеного валалу з меном Вельки Керестур, 200 руских грекокатолїцких фамелійох зоз сиверовосточних обласцох Угорскей, а 1763. року подписані контракт о насельованю 150 руских грекокатолїцких фамелійох до Коцуря зоз истих обласцох. Так почало організоване насельованє Руснацох зоз Подкарпатя до Бачкей. По конец 18. вику до Бачкей ше приселели коло три тисячи Руснацох. Алє пре недостаток жеми и чежки условия живота у Керестуре и Коцуре, од 60-их роках 18. вику почало висельованє даєдних фамелійох перше до сущедних валалох, веџ до Нового Саду, а од початку 19. вику перше до Шиду, а познейше и до других местох: Бачинцох, Петровцох, Старих Янковцох, Миклошевцох. Вшадзи дзе сновали своё колонії, Руснаци ше намагали такой основац своё парохії и школи на мацеринским языку, алє и зачувац вязи зоз местами з котрих ше висельовали.

До Петровцох Руснаци приселели 1831. року, а 25. мая 1836. у Петровцох основана парохия грекокатолїцкей церкви. Так 25. май вибрани же би бул Дзень Руснацох у Републики Горватской.

Застава Руснацох РГ

Герб Руснацох РГ

Од самого приселеня на нашо простори Руснаци мали розвити вирски, образовни, культурни и просвітни живот. Алє Перша и Друга шветова война застановели дальши просперитет. По законченю Другей шветовей войны не бул розвити культурни и просвітни живот аж по 1950. рок, кед ше приступело снованю КУД-а «Яким Гарди» у Петровцох, а познейше и КУД-а «Яким Говля» у Миклошевцох, як и КУД-а «Осиф Костелник» у Вуковаре.

Праве тоти три дружтва були ініціаторе снованя тедишнього Союзу Русинех и Українцох. Робота Союзу допомогла правому народному розквитнуцу.

Руски јазик пестује ше у штредкох дзе жију Руснаци, основани 7 културно-уметніцки дружтва, 1971. виходзі першое число Новей думки, а потым и дзецински часопис Венчик, основана Етнографска збирка у Петровцох и библиотека Владимир Нота у Вуковаре, отримую ше Летни школи за дзеци и младих, организую ше велі културні манифестацій.

Такі богаты културни, просвітни и образовни живот Руснацох претаргла велькосербска агресія на Гроватску и Вуковар, у хторим у тедышніх часох жило вецей од 70% целей популациі Руснацох у Рэспубліцы Горватскай. У тей войни живот страцели 92 припаднікі рускай заєдніці.

Просторій Союзу деваставані, зніщени цали масток. Пре восни дійствовання Союз ше преселел до Загребу и там предлужел активно робиц. Року 1997. Союз се враца до Вуковару и ту, вешені отримані звитна и виберанкова скупштина. Тоти скупштині наисце були историйни бо шедзиско Союзу вецей не було у Загребе, але у Вуковаре, праве там дзе му и место.

Знова зажила робота наших Дружтвох, успишно отримані Летни школи, отримую ше културно забавни вечари, а и Петровски дзвон ознова отримані 1998. року у Петровцох.

По 2008. рок Руснаци и Українци були ведно у Союзу, ведно робели на пестованню своеї культуры и отримованю свойого ідентитету, але веџ 2008. українски културно-уметніцки дружтва вишли зоз Союзу и основали Українську заєдніцу.

Лем рок познейше Совет за націонални меншини, на основі вимаганя Координатії рускай національнай меншини у Рэспубліцы Горватскай, на своій схадзки 11. септембра 2009. принесол согласносць за хаснованне заставі, герба и сяточнай писні Браца Русини рускай національнай меншини у Рэспубліцы Горватскай.

По виходзеню українских дружтвох зоз Союзу, Союз предлужел свою роботу под исту назву – Союз Русинох и Українцох РГ, покля на скупштині Союзу котра отримана 01.04.2014. принесена одлука о пременки назви Союзу Русинох и Українцох РГ до назви Союз Русинох Рэспубліки Горватскай.

По остатнім попису жительгох у Горватскай жиє 1.936 Руснацох, од чого 74% у Вуковарско-сримскай жупанії. З огляdom на 3.728 Руснацох кельо було 1971. року обачліве значне зменшане. Мушиме констатавац же ше число Руснацох непрерывно зменшуе, попри иснуюющих стопох морталитету, наталитету и асиміляцыі, то нам указує на одумеране рускай заєдніці.

Ми мушиме направиць шыцко цо можеме же би ше то не витворело. Требали близме развівац свідомосць о очуваню и розвою рускай заєдніці при шыцких припаднікох, окреме при младей популациі. Требаме буц свідоми же мame таке богате нашлідство, а при тим не думам лем на материялне, на нашо облечиво, на нашо церкви, кніжкі, але и на нематериялне нашлідство, на нашо писні,

танци, на наш язык. Тото богате нашлідство най нам будзе моц за очуване най-векшай вредносци ёдного народу, а то ідентитет и мено.

185 роки любоморно чуваме и пестуеме свою традицию. Кажды роки, кажды часы ношели свойо почежжосци. И нешта так, але тэрэз на нас остава тата велька одвичательносць, на нас шыцких ведно остава намагнє затриманя и отрымована нашого ідентитету и нашого мена. Верим же ми Руснацы мame добрей дзеки и здравого разуму же близме туту вельку задачу наисце и вітворали.

Дубравка Раілянін

Коло посцелкі

Женскe облечивo

Посцель, часц етнографскай збирки

Приклет

Хижа у Етнографскай збирки

Невеста при дзецку

Машина и пейгла

Кросна

Шиваца машина

Борис Варга

Boris Varga

Трагедия Українцох и Руснацох зоз Вуковару

Мало познати случай абсурдней трагедиї Українцох и Руснацох зоз околіска Вуковару после спаднуца того городу и переходзеня тих територигох под контроловане Републики Сербской Країни

Скоро трецина Руснацох и Українцох зоз востеочней Горватской була прегнана 1991.-92. покля русийски миротворци «надпатрали» їх егзодус. Горватски суд за воени злодійства зробенима над Руснацами бул недостаточни, а єдини хтори на нім осудзени и кажненпокарании були – Руснаци.

Пре малочисленосц тей меншинской заєдніци, депортациї Руснацох остали у циню стоткох тисячох вибеженцох и погинутых у Горватской, БиГ и на Коcеве, без огляду же Гаджичово моци безпечносци тоту заєдніцу у єдней хвильки приведли до стану подполного щезнуца.

Спрам попису зоз 1991. року Руснацох и Українцох було кус меней од 6000 (Руснацох було кус веций як половка) же би по попису зоз 2011. тата популация була за трецину менша, подєднак єдних и других.

Руснацу ше до Бачкей зоз етнічных територигох нешкайшай Словацкей

Tragedija Ukrajinaca i Rusina iz Vukovara

Malo je poznat slučaj absurdne tragedije Ukrajinaca i Rusina iz okoline Vukovara nakon pada tog grada i prelaska tih teritorija pod kontrolu Republike Srpske Krajine

Skoro trećina Rusina i Ukrajinaca iz istočne Hrvatske bila je protjerana 1991./1992., dok su ruski mirotvorci tada „nadgledali“ njihov egzodus. Hrvatski sud za ratni zločin počinjen nad Rusinima bio je nedostatan, a jedini koji su na njemu osuđeni i kažnjeni bili su – Rusini.

Zbog malobrojnosti te manjinske zajednice, protjerivanja Rusina ostala su u sjenci stotine tisuća izbjeglica i poginulih u ratovima u Hrvatskoj, BiH i na Kosovu, iako su Hadžićeve snage sigurnosti tu zajednicu u jednom trenutku dovele u stanje ugroženosti od potpunog nestanka.

Prema popisu iz 1991. godine Rusina i Ukrajinaca bilo je nešto manje od 6000 (Rusina nešto više od polovine), da bi prema popisu iz 2011. ta populacija bila za trećinu manja, oko 4000, podjednako jednih i drugih.

Rusini su se u Bačku s etničkih teritorija današnje Slovačke i Ukrajine (tada s jedinstvenog prostora Austro-Ugarske

и України (теди зоз єдинственного простору Австроугорской монархії) населени штредком XVIII вику, же бише штредком XIX вику єдна часць насељена до Сриму и околісса Вуковару. Найчисленни заєдніци були у местах Миклошевци и Петровци, як и самим городу Вуковару. Руснаци и Українцы векшином грекокатоліки, але як два окремни народи югославянска статистика их припознава аж од попису 1971. року.

«Добродзечна депортация»

Под час розпадована бувшої Югославії Руснаци ше плитично подзелели. Векше число тей заєдніци остало лоялне Горватской и на референдуму, хтори сербска заєдніца угловним бойкотовала, у Миклошевцах и Петровцах у велькай мири Руснаци и Українци потримали независносць Горватской зоз вецей як 70% гласох. Под час борбох за Вуковар менша часць Руснацох придружела ше сербским моцом безпечносци и сербской Териториялней охарни (ТО).

После спаднуца Вуковару, ушлідзело вимсценс. Руснаци зоз валалох Миклошевци и Петровци pregnани у двух габох. Перша габа була дораз у новембру 1991. року, а друга ше збула вчас на яр 1992. року под час узпоставяна и запровадзаня мировней мисії УН у Горватской.

Списки за виганяне правени до раз по спаднуцу Вуковару, а тижньово новини войводянских Руснацох «Руске слово» у десембру 1991. року

monarhije) naselili sredinom 18. stoljeća, da bi se sredinom 19. stoljeća jedan dio naselio u Srijem i okolinu Vukovara. Najbrojnije zajednice bile su u selima Mikluševci i Petrovci, kao i samom gradu Vukovaru. Rusini i Ukrajinci uglavnom su grkokatolici, ali kao dva posebna naroda jugoslavenska statistika prepoznaće ih tek od popisa iz 1971. godine.

„Dobrovoljno“ protjerivanje

Za vrijeme raspada bivše Jugoslavije Rusini su se politički podijelili. Većina je ostala odana Hrvatskoj te su na referendumu, koji je srpska zajednica uglavnom bojkotirala, u Mikluševcima i Petrovcima u velikoj mjeri Rusini i Ukrajinci podržali neovisnost Hrvatske s više od 70 posto glasova. U vrijeme borbi za Vukovar, manji dio Rusina pri-družio se srpskim snagama sigurnosti i srpskoj Teritorijalnoj obrani (TO).

Nakon pada Vukovara uslijedila je odmazda. Rusini iz sela Mikluševci i Petrovci prognani su u dva vala. Prvi je bio odmah u studenom 1991., da bi se drugi odigrao u proljeće 1992. godine za vrijeme uspostavljanja i provođenja mirovne misije Ujedinjenih naroda u Hrvatskoj.

Spiskovi za protjerivanje pravljeni su odmah nakon pada Vukovara. Tjedni list vojvodanskih Rusina „Ruske slovo“ u prosincu je 1991. prenio riječi političkog povjerenika stožera TO Mikluševaca Jakima Bučka i zapovjednika stožera TO Momira Andelića, da će se organizirati „iseljenja“ onih koji su bili na stra-

пренесли директно слова политичнога комесара штабу ТО Миклошевцих Якима Бучка и команданта ТО Момира Анделича, же ше буду организовац «виселованя» шицких хтори були на боку «ГДЗ-у» и гевтих хтори учествовали у горватских моцох безпечносци, односно їх ближњих и родзини хтора осталла у тим валале.

И концом 1991. и початком 1992. року, под час тирваня мировнога споразуменя и цивиле и цали фамелиј Руснацох и Українцох були преганянни без предходнога спозорена. Припадниќи сербских паравојних формацијох упадали до обисцих и вицаговали людзох же би их на автобусох депортовали у региј под контролу Загребу. Цивиле першे оплячкани у автобусох, бо јединео цо могли вжац зоз собу були документи, драгоценосци и пенеж. Веџ им оплячкани обисца, а маєтки по тедишињих «законох» Країни були конфисковани, односно одняти. З околіска Вуковару найвецей прегнати Руснаци хтори були богати паасти, а велї були примушени подписац вијаву же «добродзечнє» напуштују Країну.

Руски организациј у сушеднай Сербії як цо Союз Русинох и Українцох, обрацали ше теди сербским власвом и амбасади Русийскай Федерациј у Београдзе, хтора заступала интереси медзи иншим и новопреглашеней држави України же би ше при сербских власцих виходзело контроловане сепаратистичних моцох у Країни, а вязане за преганянє националних меншинох. Београд

ni „HDZ-а” и онih koji su sudjelovali u hrvatskim snagama sigurnosti, odnosno njihovih bližnjih i rodbine koji su ostali u tom selu.

Krajem 1991. i početkom 1992., za vrijeme mirovnog sporazuma, civili i cijele obitelji Rusina i Ukrajinaca bili su protjerivani bez prethodnog upozorenja. Pripadnici srpskih paravojnih formacija upadali su u kuće i izvlačili ljude da bi ih autobusima otpremili u područja pod kontrolom Zagreba. Civili su prvo bili opljačkani u autobusima jer su jedino sa sobom mogli ponijeti dokumente, go-tovinu i nakit. Zatim su im opljačkane kuće, a imanja po tadašnjim „zakonima” Krajine bila su zaplijenjena, odnosno oteta. Iz okoline Vukovara najviše su protjerani Rusini koji su bili imućni seljaci, a mnogi su bili primorani potpisati izjavu da „dobrovoljno” napuštaju Krajinu.

Rusinske organizacije u susjednoj Srbiji, poput Saveza Rusina i Ukrajinaca, obratili su se tada srpskim vlastima i ambasadi Ruske Federacije u Beogradu, koja je zastupala, između ostaloga, i interes novoproglašene države Krajine, da utječu na separatističke snage u Krajini u vezi protjerivanja nacionalnih manjina. Beograd je dao obećanje, posebno ruskim diplomatičima, da će reagirati i cijeli slučaj preispitati. O protjerivanjima Rusina, čija su se cijelovita naselja našla više na udaru, govorilo se u travnju 1992. i u Narodnoj skupštini Srbije. Posebno su predstavnici opozicije (DS, LSV, SPO, Reformisti) u svojim sredinama tražili

обецај, окреме русијским дипломатом, же будзе реаговац и цали случај препатри. О депортованю Руснацах чијо компактни насељеня були већеј на вдреню, бешедовало ше у априлу 1992. року и у Народнай скупштини Сербии. Окреме представитеље опозицији (ДС, ЛСВ, СПО, Реформисти) у своїх штредкох гледали же би заставновел егзодус Руснацах и Українцах у Країни.

Блїзки сотрудник Слободана Милошевића и председатељ СПС-у, Борисав Јовић обраћел ше початком мая 1992. року амбасадорови Русијске Федерацији Гендију Шикину и вираџел жалене пре инцидент и насиљне преганянє Руснацах и Українцах зоз просторох под управу Републики Сербскай Країни и обецај же ше тедишињи власци у СР Југославији остајају за тот случај и же ше утврдзи одвичательносц.

Видїйствоване и розпоредзоване русијских миротворцах у составе УМПРОФОР-у до такволаного «Сектору Е», дзе ше по мировним плану находзели Миклошевци и Петровци.

Найпознатши и найбезочнейши случај депортацији Руснацах зоз Миклошевцах збул ше под час пощагованя, у складзе зоз мировним планом УН, ЯНА и паровойскох зоз тога подручја. Русијски миротворци у составу УМПРОФОР-у 15. мая 1992. року превжали контролу над «Сектором Е». Медзитим, три дні познёшше моци локалнай ТО на очигляд русијских миротворцах прегнали

да се заустави егзодус Русина и Українца у Крајини.

Blizak suradnik Slobodana Miloševića i predsjednik SPS-a, Borisav Jović, obratio se početkom svibnja 1992. godine ambasadoru Ruske Federacije Genđiju Šikinu i izrazio žaljenje zbog incijenta i nasilnog protjerivanja Rusina i Ukrajinaca s prostora pod upravom Republike Srpske Krajine. Obećao je da će se tadašnje vlasti u SR Jugoslaviji pobrinuti za taj slučaj i utvrditi odgovornost.

Učinjeno je i raspoređivanje ruskih mirotvoraca u sastavu UMPROFOR-a u takozvani „Sektor E”, gdje su se po tom mirovnom planu nalazili Mikluševci i Petrovci.

Najpoznatiji i najdrskiji slučaj protjerivanja Rusina u Mikluševcima odrgrao se upravo za vrijeme povlačenja, u skladu s mirovnim planom UN-a, JNA i paravojski s tog područja. Ruski su mirotvorci u sastavu UMPROFOR-a 15. svibnja 1992. preuzeli kontrolu nad „Sektorom E”. Međutim, tri dana kasnije snage lokalne TO su naočigled ruskih mirotvoraca protjerali još oko sto osoba, uglavnom rusinske nacionalnosti. Ruski mirotvorci nisu reagirali na ta protjerivanja. Kako je za britanski javni servis izjavio bivši tajnik Saveza Rusina i Ukrajinaca Jugoslavije Simeon Sakač, mirotvorci iz Rusije i bivših Sovjetskih Republika bili su novoprispjeli i malo upoznati sa situacijom te su ih srpske paravojne snage lako uvjerile u priču da „Rusini žele sami i dobrovoljno da odu kod svojih porodica” koje su bile na teritorijima pod kontrolom Zagreba.

ище коло сто соби угловним рускей национальносци. Русийски миротворци не реаговали на тоти депортациј. Як за англички явни сервис виявил бувши тайомнік Союзу Русинох и Українцох Югославії Симеон Сакач, миротворци зоз Русиї и бувших советских републикох були новопришли и недостаточно упознати зоз ситуацию и сербски паравойни моци их лёгко прешвачели до досц превидней приповедки же «Руснаци жадаю сами и добродзечне пойсц гу своїм фамелійом» хтори ше находзели на території под надпатраньом Загребу.

Медзитим, ридко хто поверел до тей приповедки. Шведкове у приватных розгваркох твердзели же русийски миротворци наисце були на новым терену, але их небарз цикавела судьба цивилох, без огляду же ту були послани же би бранеи народ хтори им на одередзени способ бул блізки по походзеню. Шведкове на медийох виявили же ше миротворци зоз бувшого СССР зоз потримовку власци Каріни теди активно занімали зоз шверцом. Часопис Русинох и Українцох у Горватской «Нова думка» писал же русийски миротворци ище и обезпечовали їх депортоване на автобусох до Винковцах.

Цинизем того случаю же на дзень депортациі у Београдзе пребувал русийски министэр вонкашніх ділох Андрей Козирев, хтори мал у плану организовац мировни процес и дыялог медзи бувшима югославянскими рэспубликами.

Međutim, malo tko je u tu priču povjerovao. Svjedoci su u privatnim razgovorima potvrdili da su ruski mirotvorići zaista bili na novom terenu, ali da ih nije puno zanimala sudbina civila, bez obzira što su bili poslani obraniti narod koji im je na neki način podrijetlom bio blizak. Svjedoci su medijima govorili da su se mirotvorići iz bivšeg SSSR, uz podršku vlasti Krajine, tada aktivno bavili krijumčarenjem. Časopis Rusina i Ukrajinaca u Hrvatskoj „Nova Dumka” pisao je da su ruski mirotvorići još i osiguravali njihovo otpremanje autobusima do Vinkovaca.

Cinično je da je na dan tog otpremanja u Beogradu boravio ruski ministar vanjskih poslova Andrej Kozirjev, koji je imao u planu organizirati mirovni proces i dijalog između bivših jugoslawenskih republika.

Beogradski časopis „Vreme“ objavio je tada intervju s novosadskim profesorom i građanskim aktivistom dr. Julijanom Tamašem pod naslovom „*Surovost i licemerje*”, gdje se tvrdi da su protjerivanje Rusina i Ukrajinaca učinile vlasti Krajine i pored tvrdih obećanja koje su dali Beogradu da će tu manjinu štiti. U intervjuu Tamaš ocjenjuje da su JNA i Hadžićeve vlasti primjenjivale politiku dvostrukih standarda, a da Srbija nije sasvim kontrolirala situaciju u Krajini.

Zločin i bijeg

Prema „*Izvještaju o ratnim razaranjima i stradanju vjernika Srijemskog i Slavonskog dekanata Križevačke eparhije*”, koji je 1992. godine objavio

Београдски часопис «Време» објавел теди розгварку зоз новосадским професором и граџадским активистом др Јулијаном Тамашом под назну «Суровосц и лїцемерносц» где ше твердзи же депортоване Руснацох и Українцох виведли власци Країни и попри твардих обецункох хтори дали Београду же буду тоти меньшини щициц. У интервюу Тамаш оценел же ЮНА и Гаджичово власци применововали политику двойнїстих стандардох, а же Сербия не у подполносци контроловала ситуацию у Країни.

Злодїйство и сецакан

Спрам «Звиту о воєнних руйнованьох и страданю вирнікох Сримського и Славонського деканату Крижевской епархиї» хтори 1992. року објавел Ординарият Крижевской Епархиї Грекокатолїцкей церкви у Загребе, коло три штварцини грекокатолїцких вирнікох, векшином Руснацох и Українцох, нашло ше на териториї залаененей зоз конфліктами, односно на териториї самопреглашеней Републики Сербскай Країни. Спрам тих информаційох война на рижни спосobi нанесла чкоду половки представнікох тей заєднїци, помедзи трецини и штварцини популяциї депороване на териториї под контролу Загребу лєбо загарештовано.

У звиту Ординарияту Крижевской Епархиї наводзи ше же од воєнних дїйствованьох барз очкодовани обекты Грекокатолїцкей церкви у Миклошев-

Ordinarijat Križevačke eparhije Grkokatoličke Crkve u Zagrebu, skoro tri četvrtine grkokatoličkih vjernika, većinom Rusina i Ukrajinaca, našlo se na teritoriju zahvaćenom konfliktima, odnosno na teritoriju samoproglašene Republike Srpske Krajine. Prema tim informacijama rat je na razne načine natio štetu polovini predstavnika te zajednice, tri četvrtine populacije protjerano je na područja pod kontrolom Zagreba ili uhićeno.

U izvještaju Ordinarijata Križevačke eparhije navodi se da su od ratnih zbivanja bili veoma oštećeni objekti Grkokatoličke Crkve u Mikluševcima i Petrovcima, a da su pojedini svećenici bili u zarobljeništvu.

Podaci o žrtvama koje je tada objavila Grkokatolička Crkva poklapaju se s informacijama koje je prošle godine u svojoj knjizi pod naslovom „Stradanje Rusina u Domovinskom ratu 1991./1992.” objavio Nikola Pap iz Vukovara, ali je u njoj analizirana samo rusinska zajednica.

Prema neobjavljenom rukopisu ispo- vijeti pod naslovom „Tragovima sudbine” rusinskog novinara iz Vukovara Danila Hardija, koji je i sam bio u za- točeništvu u Srbiji, veliki broj zarobljenika srpska je vojska prebacivala u za- tvore u Srijemsku Mitrovicu, Aleksinac i Niš gdje su mučeni. Do veljače 2015. godine, kada je Haški tribunal odbacio međusobne optužbe Zagreba i Beogra- da za genocid, ova je tema u Srbiji za mnoge bila neka vrsta političkog tabua. Pojedini urednici rusinskih medija boja-

цох и Петровцих, а же даєдни паночеве були зарабровани.

Податки о жертвах хтори теди обявела Грекокатоліцка церква генерално ше складаю зоз информаціями хтори влоні у своїй книжці под назву «*Страднє Руснацох у Отечественей войни 1991./92.*» обявел Микола Пап зоз Винковцих, алє у ней анализована лем руска заєдніца.

Спрам необявеного рукопису здогадованьох под назву «*Шлідом судьби*», руского новинара зоз Вуковару Данила Гардия хтори и сам бул зарабровани у Сербії, вельке число зараброваних сербске войско преруцело до гарештох до Сримскай Митровици, Алексинцу Нишу, дзе над німа вершени тортури. По фебруар 2015. року, кед Гашки трибунал одруцел медзисобни обвиньованя Загребу и Београду за геноцид, тата тема у Сербії була якаш файта политичнога табуу. Дзепшедни редакторе руских мэдийох ше бали же правда о преганяню годна ище баржей обрациц сербских националистох процив рускей меншини у Войводини. Други ше бали од новых подзеленьох и подзвигованя страсцох зоднука рускей заєдніци, бо тоти хтори робели злодійства сцекли до Сербії. Попри того, ошлебодзоване Воіслава Шешеля зоз Гашкого трибуналу концом марта того року бул ясни занк же правда за преганянє и прициски, хтори прецерпели и Руснаци зоз Шиду и околніх валалох, нє будзе задоволена, а же пре непокаране злодійство меншини у Войвидини

li su se da istina o protjerivanju ponovo može još više okrenuti srpske nacionaliste protiv rusinske manjine u Vojvodini. Drugi su se bojali novih podjela i podizanja strasti unutar rusinske zajednice jer su oni koji su činili zlodjela pobjegli u Srbiju. Uz to, oslobođanje Vojislava Šešelja iz Haškog suda krajem ožujka ove godine bio je jasan znak da pravda za progone i pritiske, koje su osjetili i Rusini iz Šida i okolnih sela, neće biti zadovoljena. Isto tako zbog nekažnjennog zločina manjine u Vojvodini u bilo kojem trenutku ponovo mogu postati laka meta srpskih radikala...

Kada je riječ o suđenju zločinima počinjenim u Mikluševcima, hrvatske vlasti bile su jako ambiciozne. Vjerojatno zbog toga jer je to bio jedan od većih procesa za ratne zločine, poslije Haškog suda, pred domaćim sudovima i nacionalnim državama i trebao je ukazati na dobru reputaciju hrvatskog pravosuda za vrijeme integriranja Zagreba u EU.

Jedan od poznatijih sudskega procesa bio je „Mikluševskoj grupi” ili „Zločin u Mikluševcima”, upravo protiv onih koji su u proljeće 1992. iz Mikluševaca protjerali 98 i ubili četiri osobe. Na optužnicama se našlo 35 optuženih, najviše srpske, ali je trećina optuženih bila rusinske nacionalnosti. Istražne su radnje započete 1993. godine, još dok je ovaj dio Hrvatske bio pod kontrolom srpskih separatista, da bi optužnica bila podignuta 1996. godine, nakon mirne reintegracije.

Sudski proces je bio vrlo nedostatan, bio je absurdan jer je teretio pripadnike

у гоч хторей хвильки можу постац легка мета сербским радикалом...

Кед слово о судзеню злодійствах зробених у Миклошевцах, горватски вальсци були барз амбіциозни. Виро-ятнє и перто же то бул єден з векших процесох за воєни злодійства хтори после судзеня у Гагу перд домашніма судами и националними державами требал указац добру репутацию гор-ватского судства под час интеграцї Загребу до ЕУ.

Еден зоз явносци познатших суд-ских процесох бул и «Миклошевской группи», або «Злодійство у Миклошев-цах», праве процив гевтих хтори на яр 1992. из Миклошевцах депортовали 98 и забили штири особи. На обтуж-бох се нашло 35 обтужених, найве-цей сербской, ал€ трецина обтужених була и рускей националосци. Вишл-їдована започали ище 1993. року, ище док тата часц Горватской була под контролу сербских сепаратистох, же би обтужба була подзвигнута 1996. року, после мирней реинтеграцї.

Судски процес бул барз недоста-точни, бул абсурдни бо третирал припаднікох рускей националосци за виновне дїло геноциду над Русна-цами, чию намиру иншак барз чежко доказац.

Организациї за людски права у Горватской обявили звит «*Провадзен€ судзеня за воєни злодійства, звит за януар/юний 2008*», односно «*януар/май 2009*» дзе винешени шицки слабосци процесу. Насампередз, суд тирвал неприкладно длugo, 12 роки,

rusinske nacionalnosti za krivično djelo genocida nad Rusinima, чiju je namjeru inače veoma teško dokazati.

Organizacije za ljudska prava u Hrvatskoj objavili su izvještaj „*Praćenje suđenja za ratne zločine, izvještaj za siječanj/lipanj 2008*”, odnosno „*siječanj/svibanj 2009*”, gdje su iznijeli sve slabosti ovoga procesa. Prije svega, sud je trajao neprimjereno dugو, 12 godina, optužnica je izmijenjena sedam puta, a najdrastičnija je bila promjena zakon-ског назива казненог djela iz kvalifi-kacije za krivično djelo genocida u krivično djelo ratnog zločina, па onda opet za krivično djelo genocida. Proces „Mikluševskoj grupi” iz Osijeka je pre-mješten u Vukovar. Za to vrijeme od 35 optuženih, 13 je preminulo. Krajem ve-ljače 2009. godine Županijski sud u Vu-kovaru osudio je 12 osoba za počinjenje krivičnog djela ratnog zločina protiv ci-vilnog stanovništva na 4 do 15 godina zatvora i oslobođio 10 optuženih krivnje zbog nedostatka dokaza. Međutim, ve-ćini se sudilo u odsustvu jer su pobegli, uglavnom, u susjednu Srbiju i nisu bili dostupni sudskim organima Hrvatske. Za ratni zločin protiv Rusina zatvorsku kaznu od četiri godine izrečeno je samo dvojici osuđenih koji su bili u sudnici i koji su po etničkoj pripadnosti – Rusini.

(Preuzeto i adaptirano sa Al Jazeera Balkans)

обтужба меняна седем раз, а найдрастичнейша була пременка законскай назви виновного діла зоз кавлификації за виновне діло геноциду на виновне діло воєнного злодійства, тс знова на виновне діло геноциду. Процес «Миклошевской групи» премесцени зоз Осиєку до Вуковару. За тот час од 35 обвинетих 13 умарло. Концом октября 2009. року Жупанийски суд у Вуковаре осудзел 12 особи за звіньоване діла воєнного злодійства над цивилним жительством на од 4 по 15 роки гарешту и ошлебодзел 10 обвинетих пре недостаток доказох. Медзитим, векшини ше судзело у одсустве бо сцекли, углавним до сущедней Сербії и не були доступни судским органом Горватской. За воєни злодійствав процив Руснацох кара гарешту од по штири роки досудзена лем двом осудзеним котри були у судніци и котри по етніцкей припадносци – Руснаци.

(Превжсаме и адаптиране зоз Al Jazeera Balkans)

25 роки Спортских бавискох Яша Баков

Од скромних початкох по свойофайтову інституцію

Означоване 110-ей рочніці народzenia Яши Бакова у Дюрдьове 10. децембра 2016. року вихасоване за означоване стриберного ювілею, 25. отриманих спортских бавискох хтори ноша мено того спотрского велікана. Спортски бависка Яша Баков основани 9. фебруара 1992. року у Руским Керестуре на ініціативу спортских роботнікох зоз того места на рочній скупштини СД «Русин» хтора отримана у Майсторским доме.

– После утаргованя Спортских бавискох 1987. року чувствовала ше велька пражніна прето же вони були, так повесц, єдина нагода на хторих ше спортисти з наших местох, наспередз пре териториялну розошатосць и розлични ранги змаганя стретац и дружиц. Прето ми у Руским Керестуре, а у контакту зоз Коцуром, принесли одлуку же треба обновиц таку форму сходзеня спортистох зоз наших местох. Обставини нам не ишли на руку, але ми були прешвечені до исправносци нашей ідеї, цо ше указало як прави поцаг – здогаднул ше на зачатки Бавискох Янко Хома, єден зоз главных порушовачох. Праве вон и вибрани за первого предсидателя, а за секретара Юлиян Рац, теди професор, а нєшка парох у Новим Садзе (заув. ав.). До Орагіназийного одбору ище вошли Владимир Малацко – Учо (Р. Керестур), Миле Праштало и Сільвестар Хромиш (Коцур), Владимир Рац (Радио НС) и Звонімир Ерделі (ТВ НС). Мено Яши Бакова оценене як вигоднейше од предкладу же би им назва була Спортски бависка руских местох пре вецей причини, а основна було войовне окружене и панующи сербски национализем, прецо таке мено могло виволац даяки нежадані пошлідки.

– Кед зме раздумовали о форми Бавискох, на разуме нам були шицки добри боки бавискох Руского слова, ту думам на здрави спортски ривалитет и дружене, а у старту зме вируцели змагане за вкупного побидніка Бавискох, бо добре паметаме же ше воно претворело до процинносци задуманому, було бритки спак позитивному аспекту бавискох. Почитуючи чежки дружтвени обставини у нас и у окруженю, од организаторах ше вимага голем же би обезпечели мінімални условия за регулярносць змаганя и даяку заєднїцьку вечеру же би ше дружене предложило у такв. «тречим полчасу» – визначел Ярослав Виславски, хтори од початку бул уключени до орагіназациі Бавискох, а од 2008. по 2012. рок бул им на чоле. – Були то очиглядно добре поставени фундамнети

у 25 роках як повесць анії не було, а і організація і господарство углавним були на високому рівні – зоз задовільством наглашав Виславський. Задумали зміє же би ще за початок отримали турніри у спортох дзе мame регистровані клуби, а потім уключиць гевти спорти у хтохих можу бавиць і нерегистровані бавячі, прави аматері – любителі, думаючи на наших у варошах позбераніх коло культурно-уметніцких дружтвох – потолковав Янко Хома початни наміри Організаційного одбору.

Спортивні початки збули ще у Коцуре дзе 01. серпня 1992. року отримані турніри у шаху і малим футболу. На шаховському турніру участвували 4 екіпи, а победзел домашні ШК Омладинець, док на малофодбаскому турніру петровська ФК Шлебода (тедишиє мене ФК Петровци – заув. ав.) була найлепша у конкурсній 6 екіпох, у фіналу звладала домашню Іскру аж зоз 5:0. О тидзень петровські футболісти дожили трагедію кед ще у ноцних годзінах 08. серпня на керестурскім базену у 31-ім року закончел живот длягорочного бавяча і капітена Янка Івана Пишти. Турнір у великом футболу претаргнути, а фіналне замгане медзі ораховську Славію і коцурску Іскру одбавене 15. серпня, победзели Ораховчане. На перших бавискох тиж у Руским Керестуре отримані іще турніри у рукомету за жени і хлопох. Таки обсяг бавискох затримані і у хиперинфляторним 1993. року, кед ще до організації вжало і Нове Орахово. Зоз економску стабілізацію тедишиє СРЮ уведзени і нови спортивні конари, медзі німа і улічні обегованя основно і штредньюшколцах з нагоды Дня ОШ і Гіманзії П. Кузмяк у Р. Керестуре. Як організаторе ще уключели і шидски і вербаскі культурно-просвітні дружтва. У ювілейним 1995. року кед ще означавала 250-рочніца приселеня Руснацох на войводянски просторы Бависка дожили розмах, а зоз учасців піонирскай футболскай екіпи з Ужгороду (Україна) і сениорскай зоз Медзилаборцах (Словачка) достали медзинародны характер.

Од теди ще та по бомбардоване СРЮ з боку НАТО пакта 1999. року рочне у рамікох Бавискох отримовало по 15-16 турніри на хтохих участвувало і коло 800 змагательох. Отримані змагання у атлетики (улічні обегованя) єдини поєдинчні, у великом футболу за сениорох і піонирох, у малим футболу за сениорох і ветеранох, штреляцтве, гугланю, одбойки, столним тенісу, рукомету за хлопох і жени, пікаду, билияру і шаху. Прешірел ще круг местох зоз хтохих приходзели змагатель, так же у тим періодзе участвували голем на єдним турніру шицкі места цо их наволусем «нашо», окрем Годсподінцах. З оглядом на отвореносць Бавискох, було і з других местох дзе не жию Руснаци. До організації ще уключели нови места односно спортивні і культурно-уметніцкі здружэння з чим розтерховали насапередз Руски Керестур, хтохі і надалей остал основни ношитель активосцох (»кед нет дзе, будзе у Керестуре»). Най-

чежши рок за Бависка вшеліяк бул 1999. кед пре 77-дньове бомбардоване СРЮ вони анї не почали и було питане чи ше вообще отримаю. Дзекуюци приватному подприємству Папивинг зоз Вербасу отримани су у єдним дню у 6 спортох на теренох у хали вебаского ЦФК. Були то и єдини бависка без велького фодбалу за сениорох. Найважнейше же ше затримал континуитет, а у шлідуючих роках врацали ше, окрем рукомету хтори пре гашене клубох у Коцура занавше вишол з Бавискох, скоро шицки спорти з предходного періду, а уведзены нови як цо кошарка 3 на 3 и одбойка на писку. З порядним участвованьем екипох з Петровцох, даскельо раз и Миклошевцох, Осиеску, и Вуковару, Ужгороду и Словачкей, Бависка мали медзинародни харктер.

Роکу 2012. Спортски бависка Яша Бакова конечно, после 20 роках безуспішних намаганьох легализації правного статусу, registravani як Спортске здружене Спортски бависка Яша Баков зоз шедзиском у Руским Керестуре, зоз чим zdobuli право буц финансовані з бюджету Национальнога совету рускай національнай меншини Републики Сербії хтори од теди поряднс сполнює превжату обовязку.

– Полни 20 роки СБ «Яша Баков» так повесц робели «на дзиво». Мали предсидателя, подпредсидателя, Организацийни одбор, лого, печац. Аж кед достата обецунка од Национальнога совету рускай національнай меншини и кед вона тоти бависка прилапела и видзела же вони файта отримована вязи медзи местама дзе жио Руснаци и почала финансийно помагац дошло ше до условийох же би ше тоти спортски бависка урядово регистровали як спортске здружене Спорстки бависка «Яша Баков» – наглашел Иван Папуга, терашній предсидент Бавискох, хтори тоту функцию окончовал од 2004. по 2008. рок, а у двух мандатах бул секретар, та є добре упознати з обставинами и почежкосцами коло регистрації Бавискох як здружения.

Останіх роках отримую ше турнири у 12-13 спортох на хторих участвую коло 450-500 змагателе, масовносц бавискох менша од кеди ше нє отримую улічні обегованя у Руским Керестуре. У 2016. року отримани 15 турнири у 13 спортох, а домашні були 7 места, медзи німа и Петровци (шах). З участвованьем екипох зоз Ужгороду, Петровцох и Миклошевцох Бависка и того року мали медзинародни харктер, а сигурно го затримаю и у роках пред нами.

Буц добри госц, ал€ и добри домашнї

Тото нєписане правило важело од самого початку. Од початку ше змагател€ зоз шицких местох намагали окрем участована, организовац турнир, буц добри домашнї, односно пожичене варциц з добрым госцопримством. З оглядом же полни 20 роки анї єдна институция нє стала споза Бавискох, организация векшини турнирох спадла спочатку на спортски колективи з Руского Керестура и Коцура, хторим ше пошвидко приключели и клубы з других местох, ал€ треба

визанчиц же вельку терху поднесли и културно-уметніцки дружтва з городох дзе жио Руснаци, хторим то була єдна зоз напрямкох роботи. Шицки нашо места у Войводини, знова окрем Господінцох, хтору лем два раз участвовали на турнирох у фодбалу 2011. и 2016., организовали турнири. Турнири организованы и у Петровоцех о чим будзе дакус вецей у идуцім поглавю. У таких обстановінх свойо доприношения дала Руска редакция ТВ НС, хтора окрем порядного провадзеня и сама организовала даскельо турнири и прилоги о подприємствах хтори помагали Бависка. Найлепши приклад спомнутого наведол Михайло Рамач, новинар Рускей редакцыі ТВ НС у пензії, хтори вецей роки бул уключены до бавискох як новинар и як организатор.

– Здогадуем ше кед зме 1994. року наволали Мирослава Виславскаго, найуспишнейшаго генералнаго шампіонскай екипи Одбайкашкаго клубу Войводина з Нового Саду и замодлели го за финасійну помоц. Пребачел нам ше же не може з клубскаго бюджету помогнуц, алі нам нашол два прыватны фирмы хтори Бависком на рахунок СД Русин, а вони потым организатором прешлідзели, уплацели 1700 DEM, цо були даяки 6 редактарски плацы Телевизіі. Мушим наглашиц же зме у такей акціі мали полну потримовку тэдишней одвичательней редактарки Єлени Карчмарчик.

Спортисти з наших местох од початку бависко

Як уж наглашэнне, фодбалере и шахисти з Петровоцех участвовали на перших турнирох у Коцуре 01.08.1992. и бул им то перши организованы одход з дочасово окупіравіх подручох хторим тэди були под управу УМПРОФОР-а. Фодбалере бавели и 1993. року на турнирох у малим и велькім фодбалу, апотым мали прерву по 1996. рок кед почала мирна реінтеграція горватскаго Подунавя до уставно-правных рамікох РГ и кед знова наступели у вецей спортох. У мандату УНТАЕС-а у юлию Петровчане организовали барз успішны пионирски фодбалски турнір на хторим ішце участвовали екипи зоз Керсетура, Коцура и Бачинцох. Міклошевчане тиж у тым періодзе участвовали на даскеліх турнирох. По законченю мирней реінтеграціі та по 2002. рок участвовала лем столнотениска екипа з Петровоцех, а аж 2003. року участвовали у вецей спортох, велім младым фодбалером то бул перши одход до Руского Керестура. Петровчане ше подняли 2004. року организовац турнір у фодбалу за сениорох у пикаду. Були то перши турниры Бавискох хтори организованы у Горватскай, та прето мали моцну потримовку Вуковарско-срімской жупанії и Општини Богдановци, и по общей оцени спадаю до категоріі найлепшіе организаваных турнирох вообще. И на фодбалским и на турніру у пикаду окрем Петровчаньох участвовали и Міклошевчане. Уж початком 2005. року у Петровоцех организавана рочна скupштина Спортских бавискох и Округлы стол о бавискох як мосту

повязованя спортистох и местох у Войводини и Горватскей. На нім участвал тедишині предсідатель Союзу Русинох и Українцох РГ Славко Бурда. Стредком юния отримани турнір у малим фодбалу у Вуковаре прето же организаторе, длугорочни спортски діяче були вируцени зоз ФК Петровци. Од теди та по 2015. рок нє було урядови турніри на наших просторох, гоч ше дацо пробовало запровадзиц у шаху у рамикох Петровского дзвону. Координация Руснацох у РГ у складзе зоз спорозуменьом подписаным з Руским Националним совитом Сербії прилапела финансийно потримовац отримоване турнірох на наших просторох, та так 2015. року отримани турнір у столним тенісу, а 2016. року у шаху, обидва у Петровцох. Но, треба наглашиц же у тих 10 роках кельо нє организовали, Петровчане участвовали у веліх и рижних турнірох у рижних спортох. Миклошевчане ше активнейше уключели у остані 6-7 роки кед зазнанчени дасекльо наступуи гуглачох и штрелячох осецкого КД Руснацох. У тих 25 роках били и красни успіхи, а визначим лем перши места. Перши побидніцки погар сцигнул до Петровцох 1992. року за побиду у малим фодбалу у Коцуруе. Шлідуюци освоєли пионире на фодбалским турніру у Дюрьзове 1997. р. Пост тирвал аж по 2009. р. кед ветеране Петровцох освоєли турнір у малим фодбалу у Руским Керестуре. Зоз златніма ше медалями до Миклошевцох з турніру у пикаду отриманого у Коцуруе врацел пар Славко Ждиняк–Мирослав Папуга. Рок 2015. бул найуспишнейши бо Петровчане освоєли 2 перши места – у шаху и столним тенісу. Петровски шахисти одбранели влоньську титулу и зоз тим круг першопласованих екипох заварти. Начишльоване лем других местох завжало би надосц простору та прето най би тот фактографски препатрунок бул поволанка спортистом з наших местох же би ше активнейше уключели до Спортских бавискох Яши Бакова. Простору и способи ест надосц, лем треба добрей дзеки и дакус сцелосци.

Звонимир Ерделі

110 рочніца народzenia Якима Яши Бакова – хто вон бул

Неповторліва особносць легендарного Яши

Яким Яша Баков іще за живота постал легенда чию подобу, велике спорурске діло, педагогійну роботу и интелектуалну великосць час, як найлепши судия дачией вредносци, не вибляднул ані кус, аж, мож повесць же зоз своїм преходом и страценіма вредносцями хтори його характеризовали, лем ю баржей змоцнел и змоцнює. Його аура, феномен «яшинизма», популярносць и 42 роки по физичнай шмерцы, велики и нелегко их потолковац.

На науково-фаховим совитованю хторе з нагоди 100-ей рочніци отримано у Новим Садзе 2006. року познати писатель Витомир Сударски, еден з величного числа його бувших спорурских ученікох визначел «Баков бул, як ми гвариме «тренер масовик». Учитель и воспитач величного числа младих, тренер хтори розвива любов гу змаганю. Тренер хтори ше попри спорурских резултатах стара и о їх правилним одрастаню, здравю, работносци и ученю». Свой реферат закончел зоз констатацио «Кед повеме же бул державни рекордер, интелектуалец, писатель, полиглота, професор, шармер, гуманист, шветови чловек... поведли зме велью, але ніч специфичне, цо не характеризує и других спорурских рботнікох. А гевти хтори мали шицко тото и койцо инше мали, нігда не мали ауру хтору мал и ма Яша Баков». Сударски, як и велі цо познали Бакова не знали, не знаю, а вироятно нігда не буду знац одвит на питане –Прецо го за живота зоз телью симпатій провадзели и гевти, хтори ані не знаю як випатрал? Прецо праве вон зоз тисячи атлетичарох бувшай Югосалвії бул и остал култна особа нашай атлетики?

(исте). З тей нагоди його бувши школяр и успишни спортсista и спорурски падагог проф. др. Юлиян Малацко, декан у двох мандатах Факултету за физичну културу у новим Садзе, визначел його образованосць, креативносць, непостредносць и оригиналносць не лем у роботи з младима. «Робел и креировал масовни рух з моцу своїй глібокей, широкей ерудиції, та го у спорурской явносци волали «масовик», гоч вон, цо шицки ми добре занли, бул велью вецей од того, але його широка, глібока и насампредз гумана активносць у тим чаше ше не могла у достаточней міри похопиц, дефиновац и на об'єктивни способ валоризовац «...(исте)

Яша Баков народзены у Дюрдьове 09.12.1906. року дзе закончел основну школу, а до гімназії ходзел у Зренянину (тедишнім Велькім Бечкерку). Як одлични школяр бул ошлебодзени од покладаня усменого испиту на велькай

матури. У Першої світової війни 1914. року погинул му оцець, так же на нагваряні мацери-гдовици і діда Франі, дзияка, одходзи на Філозофски факультет у Београдзе дзе 1934. року дипломує сербскогорватски и французки язик. Істого року Міністерство за просвіту Кральовини Югославії менує го за суплента у Славонській Пожегі. Року 1935. Переходзи до Копривниці, а вєшені 1936. переходзи до Зомбора за професора у Реальній гімназії.

Окупацийни го власци премесцели 1942. року до Сербської гімназії у Новим Садзе. По законченю Другої світової війни у фебруару 1945. року розпорядзени є до Руского Керестура за професора у новооснованій Нішшій мішаній гімназії з руским наставним язиком дзе попри основній, педагогічній діяльносци, окончує і служносць воспитача у інтернату. У Керестуре остал по 1949. рок и у тим періодзе запровадзел богати спортивски активносци, насампредз у атлетики. До Нового Саду прешол як спортивски тренер 1949. року, а потім го спорурска драга одведла до Сараєва дзе робел од 1952.-56. р., Панчева 1958.-60. р., а потім и на Белградски университет. З Београду ше знова врацел до Нового Саду за тренера у атлетским клубу Войводина, одкаль 1971. року пошол до заслуженій пензії. Богата му животна драга закончена 21. октября 1974., а поховані є два дні познійше, 23.10. на новосадским Новим теметове. Як уж наглашеннене, Яша Баков бул вецейністо талантованы и успишни у рижних обласцох. Од дзецинства любел бависка и шицки спортивски активносци, окреме атлетику, гокей на ляду, корчолянс и фодбал. Найвекши успих посцигнул у скоку з паліцу. Зоз хронології у спорурской біографії визначуєме; – 1921. у Дюрдьове основал спортивски клуб «Дяк» (фодбал и атлетика), – 1932. р. у Любляни на югославянским злету у атлетским дзешецбою освоєл перве место; – 1935. у Удинох (Італія) звекшал югославянски рекорд у скоку з паліцу з 3,55м на 3,60м; – 1936. р. учашнік є Олімпіяды у Берліну дзе у истей дисциплини звекшал югославянски рекорд на 3,70м, 1937. р. скочел свой найлепши результат 3,75м, цо дливо роки бул и югославянски рекорд, – 1947. р. освоєл перве место на першенстві СФРЮ и друге место на Балканіяди у Істанбулу.

Як тренер одховал вецей шампіонах, рекордерох и репрезентативцох у рижних атлетских дисциплинах у шицких местах дзе робел. У публіцистики ше зявел як новинар и член першої редакції Руского слова. Концом 1945. року у нім обявел 4 тексти под назву Борба за правопис у хторих предкладал же би ше место рускей (українскей) кирилицы прилапела сербска, по його думаню за наших людзох легчайша, и же би ше у писаню прилапело Вуково правилио «пиш як бешедуєш». После ширшої розправи таки предкладаня одруцени. Написал и о своїм трошку видал 20 книжки о спорту. НВРО Руске слово 1983. року му видала Вибрани твори хтори систематизовал и до друку приготовел Дюра Варга. Кніжка подзелена до 9 тематичних цалосцох: поезия (9 авторски

писнї), прешпиви 20 писньох визначних русийских и югославянских поетох, його попатрунки на руску литературу, просвіту, националне питанє, уж споминане питанє парвопису, а ту и тексты хтори у Руским слове под псевдонімом Михал Яшеньски обявйовал под заєдніцку назву Писмо мацери, та Интриги у хторих описаны интересантни дожица з Коцуря и Керестура и на концу даскелью Памятки з нашей, рускей атлетики. На його тексты компонованы 2 шпиванки: «Моя жем», автор музыки Яким Сивч и «Ластовки» (у оригиналу Шейсц ластовки), у скраценей верзії компоновал Михал Лікар и виведзена є на Ружовей заградки 2005. року. Свою вецейністу талантованосц витворел и у музыки. Гваря же добре грал на гушлі, крашнё шпивал у новосадской церкви святих апостолох Петра и Павла и водзел мишани хор, а з оглядом же познал ноты, компоновал и писні др Гавриїла Костельніка „Бачко, моя Бачко“. Яша бул полиглота, бешедовал лёбо ше служел зоз найважнейшими шветовима языка-ми и з коло 10 славянских. До приповедкох вошла подія кед на Олимпіяды у Токию 1964. року, дзе сцигли путуюци, медзи иншим и з Трансібирскую жележ-ніцу, до уходніцох за атлетски змаганя, а хтори були розпоредзены рок пред тим, дошол кед членом Організаційного одбору одшпивал японску гімну. За живота Яша Баков достал вецей дружтвени и спортски припозная. После його шмерци Атлетски союз на державных першенствах од 1977. по 1991. рок до-дзельцов Погар Яши Бакова побиднікови у скоку з паліцу. Од 1992. Спортски бависка хтори зазберую спортистох зоз местох дзе жилю Руснаци у Войводини, Горватской, Словакской и України ноша його меню. По нім наволани и улічки у Руским Керестуре, Дюрдьове и Новим Садзе. У Універзитетским спортским центру у Новим Садзе 2006. року поставена релефна плоча з його подобу, а у Музею Войводини у Новим Садзе и спомин збирки у Руским Керестуре иснует його легат. На означаваню 110. рочніцы його народzenia 10. децембра 2016. року у Дюрдьове, Иван Киш, студент подобовей академії у Новим Садзе представел рботну верзию у гліни бисти Яши Бакова хтора у бронзи док ше пренайду средства будзе поставена у родимым Дюрдьове.

За конец найлепше можебуц цитирац закончуюци виречения його школяра Дюри Латяка з його реферату на спомнутим совитованю «Пре шицко спомнунте можеме ше зложиц зоз констатацию Дюри Варги же нам осталася до нашлідства велька спортска и олимпийна легенда о нім, котра будзе жиц вично, же остали за нім тисячи школяре: спортисти, атлетичаре, державни репрезентативци и рекордер котри тово постал лем дзекуюци йому и насправди, при тих цо го познали, Баков остал у найкрасших памяткох».

Звонимир Еределі

Литература:

Атлетска легенда, зборнік роботох Науково-фахови исход 100 роки од народження Яши Бакова (1906-2006), Нови Сад, 20.10.2006.

Яша Баков. Вибрани твори, позберал, систематизовал и до друку приготовел Дюра Варга

Покладане на квадрат на гроб Яши Бакова

Релефна плоча
Яши Бакова

Хижа народzenia Яши Бакова

Яша Баков

Гроб Яши Бакова

Скок зоз паліць
Яши Бакова

Яша Баков зоз
атлетичарами Сомбора

Яша Баков зоз паліцу зоз
своїма атлетичарами

Яша Баков у дефилеу
реперзентациі Югославій
(штварти з права)

Яша Баков з колегами
сомборської гімназії

Яша Баков на атлетичким
змаганю пионирох

Делегација Организацијног одбору у Министерству просвети и спорта Републики Србији: Сузана Рукавина, Славко Орос, Ирина Папуга, Славко Вуксанович, Јулијан Малцко и Јоаким Няради

Отворање Науково - фаховог сходу у Музеју Войводине у Новом Саду 20.октобра 2006. године

Председатство Науково - фаховог сходу: Јулијан Малцко, Любица Отич, Јован Паунович, Дюра Латјак и Јулијан Рамача

Prikaz knjige Nikole Papa „Stradanje Rusina u Domovinskom ratu 1991./1992.”

Polazište – Što Rusini nisu?

Prije nego što se počne pričati o stradanju Rusina u Domovinskom ratu, treba odgovoriti na pitanje tko su i što su uopće Rusini.

Prije nego što se odgovori na pitanje tko su i što su Rusini, treba odgovoriti na pitanje što Rusini nisu.

Odgovarajući na to pitanje reći ćemo da Rusini nisu Rusi, Velikorusi, Mosklaji, Moskoviti. Rusini nisu Bjelorusi. Rusini nisu Ukrajinci, Malorusi. Rusini nisu Slovaci ni Poljaci. Rusini nisu Mađari premda ih se u tim državama nastoji takvima prikazati.

ŠIRI KONTEKST

U Austro-Ugarskoj Rusina je bilo 10 milijuna (po nekim i 12 milijuna). Svi su živjeli u istoj državi. Bili su najveći slavenski narod i treći narod po brojnosti u Austro-Ugarskoj. Državni dokumenti donosili su se na jezicima naroda i rusinski je bio treći jezik na dokumentima (odmah iza njemačkog i mađarskog). Raspadom Austro-Ugarske Rusini nisu dobili svoju nacionalnu državu i našli su se kao nacionalna manjina u svim državama srednje Europe, a te države nijekale su Rusine kao narod.

KLANCI U KARPATIMA I VOJNIČKA GROBLJA

Nikola Pap zna jako mnogo o povijesti Rusina, ali nerado govori o tome. Jednom je prilikom rekao kako su Rusini stanovali uz klance u Karpatima, a sve velike invazije iz Azije u Europu i obratno išle su kroz te klance (od Tatara pa do danas) i pritom je stradavalo rusinsko stanovništvo. Franz Obermaier opširnije piše o tome, ali i o vojničkim grobljima uz te klance. Došla mi je u ruke jedna topografska zemljopisna karta iz Austro-Ugarske gdje su detaljno prikazani ti klanci. Koliko znam, ima ih sedam. Obišao sam ih šest (Rotetnturum, Turnu, Rosu, Predeal, prijelaz Bereck, Užocki prehod, Bran i Svidnik) i posjetio vojnička groblja uz njih. To su duge i tužne priče. Moj je odnos prema vojničkim grobljima iz Prvog svjetskog rata poseban jer moj pradjed Šimko leži na vojničkom groblju u Tirolu, njegov brat Đuro u Galiciji, a bakin brat Mihal također u Galiciji.

IMPERIJALNE SILE, „TEŠKO MAGARCU PREKO KOJEGA SE KONJI TUKU“

Političkim i vojničkim rječnikom mogli bi reći da Rusini žive na području koje je geopolitički i geostrateški trusno. Tu su se sukobljavale imperijalne sile: Njemačka,

Rusija, Austro-Ugarska, a ne treba zaboraviti da su u jednom dijelu povijesti imperijalne sile bile Poljska, Mađarska pa čak i Litva.

NOVI NACIONALIZMI

Poslije pada totalitarizma na tome su području desetljećima bujali nacionalizmi i danas tko nije nacionalist, taj mora nestati s lica Zemlje. Kako na Bliskom istoku tako i u srednjoj Europi samo nacionalizam garantira opstanak naroda koji nemaju državu, pa čak i onih koji je imaju.

POSTOJI ZAKONITOST PO KOJOJ UMIRU NARODI

Gert Natzmer kaže da je srednja Europa „kotao u kome su se talili narodi”. Na tom području nestali su mnogi narodi koje povijest spominje, narodi koji su u seobi naroda došli u te krajeve. Postoji zakonitost po kojoj umiru narodi. Narod se prvo odbije od svoje vjere, bez obzira kakva ona bila. Zanemare se obredi i običaji. Potom se odbije od svoje kulture, obično nalazeći neke zamjerke koje možda zaista postoje kod vjerskih i kulturnih djelatnika („Po popu vjera gor’, po popu vjera dol’.”) Na koncu se narod odbije od svoga jezika i kada umre predzadnji govornik toga jezika, narod je mrtav. Onaj zadnji više nema s kim razgovarati.

U tom polarnom procesu umiranja, koji obično traje nekoliko stoljeća, umirući narod često prihvaca tuđu kulturu jer je ona objektivno blještavija i bogatija. Također prihvaca i tuđu vjeru jer mu je možda uvjerljivija i razumljivija, ili možda nosi neke privilegije, prihvaca i tuđi jezik jer mu olakšava kretanje i snalaženje u horizontima koji su mu se proširili. („U tuđe krave, veliko vime.”)

PISCI I SVJEDOCI

Treba čitati Krležu. On opisuje stvarna stradanja civila i vojnika u Prvom svjetskom ratu na prostoru srednje Europe. To je umjetnička obrada stvarnih događaja. Ali treba čitati i neknjiževna, dokumentarna svjedočenja običnih vojnika koji su prošli ta stradanja. Problem je u tome što je do tih knjiga teško doći. Čini vam se da dobrih knjiga ima kada vam zatreba, a onda vidite da nema. Kad čovjek čita knjige Antuna Vrgoča „Prvi svjetski rat 1914. – 1920.” i Mate Blaževića „Zaboravljeni grobovi”, onda vidi da su stvarne strahote mnogo veće od onih koje su opisali književnici.

Ti pisci i svjedoci dotiču rubno stradanje rusinskih civila na području srednje Europe. Ipak, treba reći da tada nije bilo zločina nad civilima. U tim dokumentarnim, neknjiževnim knjigama vojnika očevidaca čitamo kako je mrkla noć, ne vidi se prst pred nosom, pada gusta kiša u Krpatima, a rusko topništvo raspalilo po položajima austro-ugarskih vojnika. Vojnici su se počeli ukopavati u blato. Odjednom osjete silan smrad. Kopaju oni dalje. Zatim osjete gnjecave komade ljudskih tijela. Voj-

nicima tada postaje jasno da se ukopavaju u vojničko groblje. No dobro, u ratu je najvažnije ostati živ.

Bilo je i komičnih situacija. Četiri Rusina, austro-ugarskih vojnika, penju se uz jedan brežuljak prema jednoj kući. S brda trči prema njima jedna žena i na rusinskom više: „Ništa nemamo. Ništa nemamo. Rusi su sve odnjeli!”

Jedan od vojnika odgovara: „Mi ništa ne trebamo. Mi trebamo samo zahod.” A žena odvikuje: „Ništa nemamo. Ništa nemamo. Rusi su odnjeli čak i zahod!”

Pa naravno, daskama od zahoda pokrit će rov, preko dasaka nabacat će zemlju, pa će napraviti „dekung”. On će ih braniti ne samo od kiše i snijega, nego i od šrapnela. Čovjek ne bi vjerovao da daske od zahoda mogu biti vrijedne kao život.

Jedan drugi vojnik, pisac, očeviđac, kratko napominje kako u tim kućama nema ničega. Vojnicima nije jasno od čega žive ti ljudi. A onda kratko napominje kako se priča da ti ljudi zakopavaju hranu u zemlju, ali ne objašnjava kako to oni čine. Valjda čovjek nije znao.

Na drugom mjestu čitamo kako se austro-ugarska vojska povlači. Seljaci ostaju bez zaštite, ali ostaju na svome. Rusini idu na večernju misu kao da se ništa ne događa.

„DOLJIK“ ILI „TRAP“

Godine 1947. i 1948. kada se i u našim krajevima osjetila Staljinova strahovlada, lokalni komunisti u našim selima optimali su od seljaka sav urod žita, kukuruza i ostale namirnice i slali su ih Staljinu u Rusiju. Govorilo se o prisilnom otkupu premda nikakvog otkupa nije bilo. To se još zvalo i „obaveza”, a za uzetu robu davao se papir koji se zvao „namira”. Tada je moj djed iskopao u zemlji rupu zdjelastog oblika, duboku četiri ašova, stavio oko 30 centimetara slame na dno i na bokove i onda je mene učio kako se slaže hrana u „doljik”, na rusinskom ili „trap” na hrvatskom jeziku. I ja sam kao četverogodišnji dječak svojim slabašnim ručicama slagao harnu u „doljik” ili „trap”. Onda je djed pokrio harnu slojem slame od oko 30 centimetara i pokrio ga zemljom tako da bude u razini zemlje. Mi smo znali u kojemu dijelu „doljika” je koja hrana i nismo ga morali otkopavati da dođemo do nje. Djed bi samo zavukao ruku i izvukao iz onog dijela „doljika” ono što smo trebali toga dana za jelo. Tako me djed učio da znam sačuvati hranu ako mi to ikada u životu bude trebalo. Ne bih se hvalio svojim uspjesima u životu, ali ja to danas zaista znam. Jesam li ja to nekoga naučio? Nisam jer kad ja mojim unucima počnem pričati nešto slično, oni kažu: „Daaj, djede...” Pa da, djeca imaju frižider, ne bih volio da dožive vrijeme kada neće biti ni struje ni djeda.

JOŠ JEDNOM NA LINIJI BOJIŠNICE

U Domovinskom ratu u Hrvatskoj Rusini su se opet našli između dvije vojske na liniji bojišnice. O posljedicama tih događanja piše ova knjiga Nikole Papa.

ZNANSTVENO DJELO

Knjiga Nikole Papa o stradanju Rusina u Domovinskom ratu 1991./1992. jedina je knjiga te vrste u rusinskoj historiografiji. On je značajan dio ukupne rusinske povjesnice i značajan doprinos razumijevanju svega što se zbivalo u Domovinskom ratu. Ona je ono što ostaje za znanstvenike idućih stoljeća koji budu izučavali vrijeme u kojem mi sada živimo. Za Rusine i za sve druge narode najbolje bi bilo da tih događanja nije ni bilo i da ta knjiga nikada nije ni tiskana. Ali, kada su se događaji već zbili, zbog Božje i ljudske pravde knjiga je naprosto morala izaći. Vjerujem da i autor to osjeća.

Knjizi je prethodio višegodišnji, mukotrpan, istraživački proces uz mnoge poteškoće istraživačke i organizacijske naravi, od bezrezervne podrške do ignoriranja na raznim razinama kako je napisano u uvodu.

Svakome stradanju velikih razmjera prethodi uvijek neka politika, prethodi mu i prati ga jak emocionalni naboj, a rane na duši narodnog bića ne zacjeljuju stoljećima. Ali za divno čudo, pišući ovo djelo Nikola Pap ne spominje nikakvu politiku, a emocija kao da nije imao. Autor nam ne nudi svoj emocionalni predložak. Zato je ova knjiga znanstveno djelo. Knjiga je pisana dokumentarno, znanstveno, egzaktno, jezikom kojim govore pripadnici prirodnih znanosti. To je govor suzdržanih emocija koji čak i kod emocionalno indiferentnog čovjeka izaziva emocije.

Nikola Pap navodi činjenice, ali ne postavlja pitanja i ne nudi odgovore. On nامjerno ne dotiče temu političku, vjersku, filozofsku, vojnu ili etičku, ne zato što on to ne bi znao, nego zato da ta široka teoretska razmatranja ne zasjene veličinu martirija. No, knjiga je inspirativna i o njoj bi se moglo napisati više knjiga upravo s tih aspekata.

Knjiga je pisana bez mržnje i bez želje za osvetom onako kako je mogao napisati jedino sin grkokatoličkog svećenika. (Netko će reći da se grkokatolički svećenici žene, ali to je krivo rečeno. Istina je sasvim suprotna: oženjeni se zaređuju.)

Nikola Pap je rekao istinu koju nitko ne može osporiti, može je samo dobronamjerno nadopuniti novim podatcima do kojih Nikola Pap nije uspio doći. Unatoč svim autorovim distanciranjima od velikih tema, pripadnik jedne nacionalne manjine, Rusin Nikola Pap, nehotice izlazi iz manjinskog dvorišta i navodi nas na mnoga filozofska razmišljanja, povijesne paralele i visoke asocijacije svih vrata.

PRVI DOJAM

Kada čovjek uzme u ruke ovu knjigu pa je prelista za trideset sekundi i vidi tablice i grafičke prikaze, postane mu jasno da ima u rukama znanstveno djelo. A znanstveno se djelo čita odostrag. Kada znanstvenik vidi popis literature, on tada zna koji su izvori, koliko je truda u knjigu uloženo, kakav je uzorak, koliko daleko ide obrada, kakve su metode pa tada znanstvenik može otprilike znati što piše u knjizi koju nije čitao.

Da ste Nikolinu literaturu samo pročitali, bilo bi mnogo. Ovaj popis literature sugerira višegodišnji trud kako bi se do podataka došlo, obradilo ih, izabralo ono što ima veze s temom, kompariralo s drugim izvorima, sistematiziralo u tablice i grafičke prikaze, izvelo zaključke i stavilo u povijesni kontekst. Tako izgleda prije nego što se počne čitati knjiga.

KAKO ČITATI KNJIGU?

Kad čitatelj počne čitati knjigu, vidi da je svaka rečenica kao isklesana, nema suvišnih riječi, nema verbalizacije, a tekst je gust. To je knjiga koja se mora čitati polako kako bismo uopće znali o čemu čitamo. Tablicama bi se čitatelj trebao uvijek iznova po nekoliko puta vraćati ili ih u boljem slučaju naučiti napamet. U njima su podatci o kojima ne može biti diskusije. To je naprosto tako.

PROBLEMI, POTREBE I PREDRASUDE

Na 8. je stranici autor, da bi obrazložio motiv koji ga vodi, dobro postavio podnaslov: „Problemi i potrebe”, međutim, u prvoj rečenici autor doslovno kaže: „Postoji ustaljeno mišljenje da su nacionalne manjine teret za većinsku državotvornu naciju u povijesnim trenutcima stvaranja nacionalne države.”

Ja se osobno ne bih složio s prvim dijelom rečenice i mislim da bi umjesto: „Postoji ustaljeno mišljenje...” trebalo napisati: „Postoje predrasude kod pojedinih ljudi.”

Predrasude imaju ljudi koji ne poznaju materiju i koji nisu naučili gradivo. Zato je dobro da je ova knjiga izašla. U njoj su podatci koji lede krv u žilama. Ova knjiga će razbiti predrasude kod najvećeg broja ljudi koji su predrasude imali. Ali ne kod svih jer knjige ne čitaju svi koji imaju predrasude.

Najteže je pričati sa čovjekom koji je pročitao jednu knjigu. On se očajnički hvata argumenata: „Ali ja sam to pročitao u knjizi!” A ja mu kažem: „Dragi prijatelju, vjerujem ja tebi, ali ne vjerujem onome koji je pisao knjigu.”

GUBITCI I PARALELE

Postoji i predrasuda ako su nacionalne manjine malene da su im i gubitci mali. Ali nije tako. Istina je najčešće sasvim suprotna. Apsolutni broj poginulih i nestalih u Domovinskom ratu kod Rusina iznosi 97 (ako su podatci potpuni), što je u odnosu na gubitke većinskoga naroda znatno manje. No, gledano u postotcima to je 5% ukupnog broja Rusina u vukovarskoj općini. To je kao da je poginulo 1850 Hrvata u vukovarskoj općini.

Grafički prikaz na 57. stranici prikazuje gubitak stanovništva u Hrvatskoj od 0,5% (apsolutni broj oko 20 000), dok je taj broj kod Rusina 35 što je gledano u postotcima šest puta više.

TIHO UMIRANJE

Na stranici 86 autor navodi da su ukupni gubitci nemjerljivi. Kao prognanici, Rusini su bili smješteni na 40 lokacija. Zbog toga mnogi brakovi nisu sklopljeni, mnoga djeca se nisu rodila. Bez škole na rusinskom jeziku mnoga djeca više ne govore materinji jezik, svi prognani se nisu vratili, a od ovih koji su se vratili mnogi su se razišli Europom i Hrvatskom u potrazi za poslom. Sahrane su česte, a krštenja izuzetno rijetka. Autor na 86. stranici konstatira da ova etnička zajednica broji svoje posljednje dane u Hrvatskoj.

VJERA

Osobno vjerujem u obnovu nacionalnog bića dokle god postoji makar jedan Rusin. Bog je rekao Abrahamu da će imati potomaka koliko je zvijezda na nebnu. Usaporeno s tim, Rusinima u Hrvatskoj danas može pomoći samo Bog. Zato se ne bi smjelo Boga psovati. Ova velika nesreća prilika je za katarzu. „Koga Bog voli, onoga i iskušava.”

GUBITAK VJERE U SEBE

Rusini u Hrvatskoj ne trpe progone, ali ubrzano nestaju po modelu ugasle sa-mosvijesti i gubitku osjećaja o nacionalnoj pripadnosti. A to nije dobro ni za Hrvatsku. Ja ne bih volio živjeti u državi u kojoj nema nacionalnih manjina.

PROKLETSTVO VELIKIH – PRIRODNA ZAKONITOST

Postoji nešto što svi znamo, a nitko o tome nije pisao. Čak ni u svakodnevnom govoru ne pada na pamet očigledna prirodna zakonitost. Zadnjih 200 godina u Europi nekada velike i moćne države od Baltika do Mediterana obespravljuju se nacionalne manjine pa su izgubile teritorij koji su zapremale. Izgubile su dio teritorija. Proces se može pratiti sve do današnjih dana. Proces nije gotov. Dezintegracijski procesi i sada traju. Oni će se nastaviti. Proces će ići i dalje. „Tko poživi, vidjet će.”

Slično su prošle i velike svjetske imperijalne sile. I taj proces traje sada i nastavit će se. Religiozan već jesam. Sada se samo bojim da ne postanem praznovjeren.

NASILNA ASIMILACIJA

Na 18. stranici Nikola Pap navodi kako su u Mađarskoj Rusini grkokatolici Mađari, u Poljskoj rusinski narod poljske nacionalnosti, u Slovačkoj Istočni Slovaci, a u Ukrajini Rusini su stari naziv za Ukrajince. Pap navodi da su to asimilacijske teorije. Pap, također, navodi da postoji i peta teorija da su Rusini stari, autohtonii narod. U Austro-Ugarskoj ih je bilo 10 (po nekim i 12) milijuna i svi su bili u jednoj državi. Sada je teško reći jer im je u pojedinim državama zabranjeno izjašnjavati se ako Rusini.

ISTINA SE MOŽE IZREĆI NA VIŠE NAČINA

U bivšem je Sovjetskom Savezu živjelo tri stotine naroda. U sadašnjoj Ukrajini živi 100 naroda. U Gladomoru (Ukrajina) u Staljinovo vrijeme umrlo je od gladi oko 5 milijuna ljudi. Spominje se pet milijuna Ukrajinaca, ali ne kaže se što su bili po nacionalnosti i po vjeroispovijedi. Koliko je među njima bilo grkokatolika koji priznaju Papu kao svog vrhovnog vjerskog poglavara?

Učitelji i svećenici masovno su ubijani ili deportirani u Sibir. Ali opet nema detaljnih analiza što su bili po nacionalnosti i vjeroispovijedi.

Istina se može izreći na više načina. Ako se govori istina. Istina ne piše u jednoj knjizi. Istina piše u više knjiga.

Bolje je ne počinjati priču o tome jer bi to bila digresija. Toga je bio svjestan i Nikola Pap koji o tome jako mnogo zna, ali je temu samo dotakao.

VOJNICI, STARCI, KUĆANICE, BOLESNICI...

Kad čovjek počne čitati kratke biografije piginulih, tek tada vidi kakav je veliki posao Nikola Pap obavio. Svaki je piginuli jedna nenapisana knjiga. Ima tu i ljudi koje spominje i hrvatska ratna i vojna literatura. Osim hrvatskih branitelja, većina piginulih su radnici, seljaci, kućanice, često ljudi visoke životne dobi, uglavnom ubijeni u svojim kućama poslije pada Vukovara. Bilo je među njima i teških bolesnika. Kome su oni bili opasni?

Da stvar bude do kraja absurdna, JNA je ubijala čak i partizane koji su je stvorili. Ova knjiga se čita polako, a na mjestu biografije piginulih čita se najsporije.

RUSINSKO PISMO

Čim otvori knjigu, čitatelj će odmah opaziti da je knjiga pisana dvojezično i s dva pisma. Jedno od njih je latinica, a za drugo vi ćete reći da je cirilica, a ja ću reći da to nije istina. Ne vjerujete svojim očima. To je rusinsko pismo koje se u devet slova razlikuje od cirilice na našim prostorima. Šteta je što ta slova nisu navedena na početku knjige. Eto još jedne prilike za podozrenje i predrasude.

JOŠ NEKE PARALELE

Zanimljive su paralele. Već je rečeno da je broj piginulih i nestalih Rusina u Dobrovinskom ratu 97 što iznosi 3%. To je kao da je puginulo 120 000 Hrvata.

Već je navedeno da je apsolutni gubitak stanovništva u Hrvatskoj oko 20 000 ili 0,5%, a kod Rusina je 3% što je šest puta više.

Broj zatočenih u srpskim logorima kod Rusina je 127. Od 3253 Rusina u Hrvatskoj to je 3,9%. To je kao kad bi bilo zatočeno 160 000 Hrvata. U knjizi nije naveden broj svih zatočenih u Hrvatskoj, ali očigledno je da je taj broj kod Rusina višestruko veći od ukupnog broja zatočenih u Hrvatskoj promatrano u postotcima.

Od 3253 Rusina u Hrvatskoj, 356 je sudionika Domovinskog rata što je 10,94%. To je kod Hrvata 440 000, a to je otprilike ukupan broj hrvatskih branitelja. Tu bi se podatci podudarali.

Šteta je što u knjizi uz ukupne brojke nisu navedeni postotci jer se tek komparativnom analizom vide dimenzije zastrašujućeg stradanja jedne od najmanjih nacionalnih manjina u Hrvatskoj.

No, najvažnije je da je knjiga napisana. Napisano ostaje svima za analize, a postotke i komparacije može svatko izvesti premda nisu izrijekom navedeni. Ako čitalji budu imali motiva i strpljenja. No, već sam rekao da se ova knjiga čita polako.

RUSINI – NAJZAPADNIJI SLAVENI

Na stranici 10 Nikola Pap navodi: „Budući da su Rusini najzapadniji pripadnici istočnih Slavena i pripadaju grčko-bizantskoj kulturnoj sferi, a u njihovom kulturnom biću postoje i elementi srednjoeuropskog kulturnog miljea. Kako su Srbi pripadnici grčko-bizantsko kulturnog kruga, pojedini krugovi pogrešno Rusine izjednacavaju sa Srbima što nanosi velike neugodnosti ovoj etničkoj zajednici.”

ZNANJE ZNANJA I ZNANJE O ZNANJU

Nikola Pap o spomenutoj temi jako mnogo zna. Čovjek to vidi tek kad počne pričati s njim.

Međutim, ljudi koji mnogo znaju kada odluče nešto napisati, uvijek upadaju u jednu istu zamku. Oni imaju znanje i polaze od prepostavke da i drugi ljudi imaju znanje i da to ne treba detaljnije objašnjavati jer to svi znaju. No, problem je u tome što pisac ne zna kome će knjiga doći u ruke. Znanstveno djelo se piše i za one koji ne znaju ništa. Ako to nije učinjeno, čovjek koji o tome ne zna ništa, može izvući sasvim pogrešne zaključke.

Slušao sam predavače koji su otkrili nešto važno za svijet i za čovječanstvo. Njihova otkrića zovu se po njihovim prezimenima. Ipak, ti ljudi su malo koga naučili. Pričali su s nama kao da smo mi njima ravni. Zato su studenti učili iz knjiga.

KATOLICI ISTOČNOGA OBREDA

U knjizi Nikole Papa spomenuta je Užhorodska unija iz 1646. g. i Brest-Listovska unija iz 1596. g., ali čitatelju nije objašnjeno što je to. Tim su povjesnim aktima prije 400 godina Rusini priznali rimskog papu kao svog vrhovnog vjerskog poglavara, po čemu pripadaju zapadnom kulturnom krugu. A to u knjizi ne piše. Po tome su Rusini grkokatolici bliži katolicima bilo gdje u svijetu. Osim ako Rusin nije ateist.

Iako su prije 4 stoljeća priznali papu kao svog vrhovnog vjerskog poglavara, Rusini su zadržali grkokatolički, istočni obred u bogoslužju. Papa Ivan Pavao II. iznimno je to cijenio i navodio kao model za jedinstvo svih kršćana.

Nažalost, u drugoj polovini 20. stoljeća veliki je dio Rusina prestao prakticirati vjeru i odbio se od crkve pa za njih nije ispravno reći da pripadaju grčko-bizantskoj sferi. Možda su se odbili od crkve upravo zbog toga. Osim toga, istini za volju treba reći da je nekoliko ateista karijerista pokazivalo svoju subraću koja idu u crkvu i zlostavljalio ih zbog toga na poslu. Kako se danas u bogoslužje sve više uvodi narodni jezik, niti za vjernike nije ispravno reći da pripadaju grčko-bizantskoj kulturnoj sferi.

NASILNA MAĐARIZACIJA

Rusini su tijekom stoljeća trpjeli, ali i danas trpe otvorene i suptilne progone vjernskih naroda država u kojima žive. U nasilnoj mađarizaciji Rusini su morali prihvatići mađarska prezimena, pa se i danas u dokumentima pišu ta prezimena, ali u svakodnevnoj komunikaciji među sobom ta prezimena ne koriste jer se nazivaju svojim stariim prezimenima. Tako je Segedi ustvari Badarkov, Nađ Andriškov ili Bandurikov, Pap je Đuniov, Matov ili Đurdesov, Tot je Bogmekov, Kiš je Onderov, Filipkov ili Hricov, Harhaji je Harhajov itd. U svakodnevnoj komunikaciji Rusini razlikuju dva pojma: „kako se pišeš” i „kako se zoveš”.

ŠTO SE PIŠE I TKO SE PIŠE

O sadašnjem nepriznavanju Rusina u zemljama srednje i istočne Europe već je rečeno. No, također Nikola Pap kaže da neki povjesničari Rusine prikazuju kao Ukrajince, ali ne kaže gdje žive ti znanstvenici. Ja tvrdim da ne žive u Poljskoj, Slovačkoj, Češkoj, Austriji, Madarskoj ili Rumunjskoj. Rečeno je da ukrajinski znanstvenici smatraju da je „Rusin” stari naziv Ukrajince. Čuli smo i suprotna mišljenja da je naziv „Ukrainac” novi naziv za Rusine. Najpoznatiji svjetski rusinski povjesničar, sveučilišni profesor iz Kanade Paul Magoči, kad ga pitaju tko su Rusini u prvoj rečenici odgovori: „Rusini nisu Ukrajinci!” A onda počne objašnjavati tko su zapravo. Stari autohtoni europski narod koji je u Austo-Ugarskoj brojao 10 (po nekim 12) milijuna ljudi i bio najbrojniji slavenski narod u toj državi.

DUGE PRIČE

Duge su priče o povijesti i porijeklu Rusina. One pišu u više knjiga.

Rusini danas uživaju najveća prava u Hrvatskoj i Rumunjskoj. U Rumunjskoj ih ima samo 5000, a imaju svoga predstavnika u Parlamentu koji zastupa samo njih.

Zaključno, mogli bi reći: bilo bi dobro da Rusini na našim prostorima ostanu. Da ne iščeznu. Jer to bi bio gubitak ne samo za njih, nego i za Hrvatsku.

A ako bi, ne daj Bože, iščezli, ova dokumentarna knjiga Nikole Papa ostat će za stoljeća kao vrijedan dokument o njima. Ostat će napisano. Po tome bi Rusini prošli bolje nego Etruščani.

„UVOZNI LOBI” IZVOZI LJUDE, DEMOGRAFSKI GUBITCI I DEPOPULACIJA U SLAVONIJI I HRVATSKOJ

Zajedno s većinskim, hrvatskim narodom, Rusini u Hrvatskoj nastavili su stradavati i poslije rata. Tajkuni u sprezi s političarima petokolonašima tzv. „uvozni lobi” uvoze sve i svašta, a najviše poljoprivredne proizvode. Domaći radnici i seljaci postali su nepotrebni pa se iseljavaju. Tako su cijeli krajevi, a ponajviše Slavonija, ostali pusti. Specijalni se rat protiv Hrvatske nastavlja. Petokolonaši raseljavaju ono što agresor nije uspio raseliti. Etničko čišćenje je postalo kontinuirani proces.

Kako je do toga došlo?

Hrvatska je još iz socijalističkih vremena naslijedila ogroman birokratski aparat od 50 000 ljudi, a taj se broj povećava poslije svakih izbora.

Da bi se nahranilo ta gladna usta, moraju biti veliki porezi. Zbog tih velikih poreza ne dolaze strani investitori pa nema radnih mjesta, a zbog velikih poreza hrvatski proizvod je skup i nekonkurentan. Zbog toga je jeftinije uesti sve, pa i hranu iz inozemstva. A ako je toj hrani istekao rok, onda je uvoznicima zarada najveća jer se vani može kupiti za malo novca. Više se isplati dati hrvatskim uvoznicima za mali novac nego li daleko skuplje platiti njeno uništavanje.

Govorilo se više puta o „uvoznom lobiju”, ali nitko nije imenovan, tako da građanstvo zaista ne zna tko je „uvozni lobi”. Niti jedno ime nije rečeno. Pričalo se i pisalo da korumpirani vrh hrvatske politike podržava „uvozni lobi”, pa čak i da su svi dosadašnji predsjednici i premijeri bili šefovi „uvoznog lobija”. Ali ja to ne vjerujem.

Iznenađujuće, crkva šuti. Ponekad se stidljivo javi nekom frazom kao „grijeh struktura” ili „grijeh propustom”. Ljudi u „strukturama” imaju ime, a o „propustu” se uopće ne radi. Radi se o planski smisljenom i provođenom zlu najvećih razmjera, o istrebljenju naroda. Radi se o „grijehu vapijućim u nebo” (ne dati radniku zaradenu plaću, ne dati radniku posao).

Neki bivši članovi bivše komunističke partije pričali su i pisali da je crkva od moralne vertikale postala moralna horizontala, ali ja to ne vjerujem.

„Ako vi budete šutjeli, kamenje će vikati.” Stepinac u toj situaciji ne bi šutio. On bi grmio s propovjedaonicu.

OBJEKTIVNO I SUBJEKTIVNO

Objektivno pisano djelo Nikole Papa nastojao sam prikazati na objektivan način. Bez emocija.

No, na kraju, dozvolite mi i malo privatnosti. U knjizi među poginulima je i moja majka. Imala je 71 godinu. Prije nekoliko godina operirala je rak. Ubijena je iz pištolja u sljepoočnicu poslije pada Vukovara na svom kućnom pragu zajedno s mojim ocem. Otac je imao 82 godine i prije nekoliko godina prebolio je moždani udar. Za

ta dva ubojstva nitko do sada nije odgovarao. Moji roditelji čekali su prirodnu smrt, ali to im nije dopušteno.

Zato sve napisano posvećujem svojoj majci i svome ocu, a potom i svim žrtvama Domovinskoga rata.

Iz duhovnog života

Зоз духовного живота

мр сц. Владимир Седлак

Петровска парохия вчера, нєшкa, ютре 180 роки иоснованя парохii у Петровцох

У 2016. року наполнили ще 180 роки од сновання петровської парохії котра нєшкa пошвецена Покрову Пресвятей Богородици. Нароком написане нєшкa, бо вона жридлово була пошвецена Св. Йоанови апостолови и євангелистови.

Постановене парохiї

Петровска парохия постановена на жадане петровского вирного народу и удоволєньем миродавного епископа за грекокатолікох сримского подруча – крижевского владики Гавриїла Смичкласа 25. мая 1836. року. Декрет постановеня прочитани у септембрь 1836. року на петровской централней площи пред вирним народом и членами комисиї за постановене новей парохiї котра була оформлена од представнікох валалу, Вуковарской (сримской) жупаниї и представнікох крижевского владики, а одредзене и же би водзене шицких службовых кнїжкох, а понаособ матрикулох почало зоз 1. януаром 1837. року.

Зоз тим датумом меновани и перши стаємни управитель петровской парохiї Дюра Дуликравич и вона зоз шицким престала буц часц шидянской грекокатолiцкой парохiї Преображення Господнього. Зоз декретом одредзене же би парохия була пошвецена св. Йоанови апостолови и євангелистови чийо швето славиме 26. септембра. Тиж були дозначени и валали над котрима нова парохия будзе мац юрисдикцию (власц управяня). То були: Петровци, Стари Янковци, Грабово, Миклошевци, Вуковар и други околни места у котрих би ше нашол даëден грекокатолiк т.е. Руснак у гевтих часох. Перша парохиялна хижа и место молитви (импровизована церква) були у Вуковарской улiчки, там дзе нешкa „Алатнїца Велечкович“. На драже, зоз часом була поставена древена турня опрез хижи. Тота перша „хижа молитви и парохиялни дом“ були у функцiї по будоване нешкайшой петровской церкви Покрову Пресвятей Богородици 1893. року.

Петровски паноцлове през 180 роки

През 180 роки у Петровцох ще вименело 16 священiкох. Єден з нiх бул и два раз парох (о. Владимир Магоч). Двоме були дочасово управителi, меней од єдного року (о. Томислав Фирис и о. Йоаким Симунович), а найдлужей управял зоз парохию о. Янко Будински (31 рок). У Петровцох похованi штирме паноцо-

ве котри службовали у валале: о. Дионис Шовш (Шоош), о. Никола пл. Радич, о. Янко Будински и о. Йоаким Дудаш. У дальшим попису спомнєме шором шицких паноцох и роки їх парохованя у Петровцох.

Дюро Дуликович	(1837. - 1841.)
Никола Докторович	(1841. - 1844.)
Василь Лусканци	(1844. - 1861.)
Дионис Шоош (Шовш)	(1861. - 1881.)
Никола пл. Радич	(1881. - 1895.)
Никола Сегеди	(1895. - 1917.)
Спиридион Петранович	(1917. - 1926.)
Томислав Фирис	(1926. - 1926.)
Михайло Бесерминї	(1926. - 1937.)
Янко Будински	(1937. - 1968.)
Кирил Планчак	(1968. - 1985.)
Йоаким Симунович	(1985. - 1985.)
Михайло Симунович	(1985. - 1998.)
Владимир Магоч	(1998. - 2005.)
Йоаким Дудаш	(2005. - 2009.)
Владимир Магоч	(2009. - 2010.)
Владимир Седлак	(2010. -)

Парохиялна структура

Параграфска норма Законіку Восточних Церквох под числом 279. пише: Парохия, то одредзена заєдніца вирних, тиравацо постановена у епархиї, за котру душпастирске старательство доверене парохови.

З того виходзі же парохия ёден живи организем – заєдніца котра ше развіва або занедзбуе як и сами ей члени – вирни. Вона зазберана у своёй цалосці коло Христа и його Євангелий. Тата Христоцентричносць свою подполну повязніцу зоз Христом ма у Евхаристії, а з ней виходза и други шліди и форми повязования, як цо Св. Тайни, а потым завитована, або способы молитвених заволованьох и благословох. Христоцентричносць дава заєдніци вирных **хоризонтальну димензию** у котрой центропetalна сила сам Христос котри коло себе зазберюе свойх шлідбенікох – вирных.

Вертикальна димензия парохиялнай структуры, указуе ше у тим же кажда заєдніца вирных жие у одредзеним часу, на одредзеним просторе и выражуе ше у одредзеней форми. Тоти три димензii зазначаю помистну (крайовну) Церкву котра часць у общосци Церкви Христовей, а тато конкретне витворене у нашим случаю наволусе Крижевска епархия котра у подполним заєдніщту зоз вла-

диком Риму – папом. Одредзена часц епархиі у дробнейшай розмири наволуе ше парохия. Вона ма свойого духовнага старателя – пароха, але ма и церковни одбор котры водзі бригу о шыцкому цо припада заєдніци вирных т.е. ёднай парохій. Коло церковнага одбору котрого и сам парох член, у ёднай парохій важна шпівацка и послуговательска служба, члени тих групох окремно задлужены за красу богослуженя. Идуци далей могли бы ше чишліц ище дзепоєдні структурны элементы, але горе спомнити карк су жица кождай функциональнай парохії.

Петровска парохия „вчера“

У XIX столітію

Дзеветнастое столітие у петровскай парохії зазначене як ей початок у новым срімским краю. Руснацы ше праве доселели до Петровцах, почал вирски живот у іх месце, а зоз снованьем парохії отворели ше и дзепоєдні можлівосці за будущи часы: сноване школы и котарскай општини, за котрих условие было же бы одредзене место было парохиялни штредок. Перша церквочка и хижа за паноца, перши петровски дзвони, перша школа, шыцко то були импровизаціі як цо импровизирала и руска заєдніца у новым валале спомедзи старонаселенцох котри не патрели зоз симпатию на приход новых сушедох, та их ноцами подкрадали и били, гудакох у свадзбох однімали, док раз чловек Руснак не повед: „Тераз уж досц!“ Дакеди нам, видзи ше ми, нешка хиби праве тата свидомосц повесц другим: „Тераз уж досц!“.

Теды то было поведзене, а потым одлучене же ше и нову церкву збудуе, але скорей новей церкви першее ше остало у валале достац учителя и першу подучальню под час паноца Васіля Лусканція, а вец и стаємну школу под часох паноца Ніколи пл. Радича 1882. року. Исти паноцец задлужел валал и зоз будованьем новей и красшай петровской церкви 1893. спрам проектах загребскаго архітэктэ Янка Гольца. Церква збудована у не-

ороманско-класицистичним стилу. Церква була пошвеченна на чесц Покрову пресвятай Богородици и зоз тим и мено парохії пре-менене на нешкайше.

Школа и церква, просвита и вира гу котрой ше зоз часом дода култура буду но-шителє свидомосци нашого народу котра ше у двацетим столітию розвie у своєй по-лносци. И єдно и друге вишло зоз церков-ного боку гевтих часох, то була должностна и одвичательносц котра була приписана парохом и нашо ю парохове совисно спо-лньовали. Важне спомнуц же у Петровцох од збудованих церковних будинкох перша „новоградня“ була школа, вец храм Божи, а вец аж парохиялни дом. Штредком дзевет-настого столітия купени и перши дзвони о котрих зачувани купопредайни контракт, а од шицких дзвенох, а було их шти-ри, по нешка обстало гевто найменше, и праве воно було пошвечене Покрову Мацери Божей.

У XX столітию

Початок нового століття у петровській парохії зазначені зоз будованьом ново-го парохиялного дому спрам найсучаснейших способох будованя гевтого часу, проект за тедишиню парохиялну хижу достати зоз Бечу, зоз министерства за вирски одправи и бул єден зоз трох можлівих проектах спрам котрих ше мали будовац парохиялни доми за оженетих священікох. Тото ше одбуло за парох-ваня о. Николи Сегедия, 1903. року. Пред саму Першу шветову войну збудована нова петровска школа коло новей церкви, а стара престала буц у функції. Пер-ша шветова война петровску парохию коштала нательо же ей зняли бакрени плех зоз закрица и турнї и окрем найменшого дзвону, шицки други дзвони по державней уредби. Война ше не водзела на просторох самого Сриму, так же на щесце, веций було обовязки як цо самих жертвоех войни.

Трицецти роки зазначені зоз снованьом Руского народного просвітного дружства „Просвіта“. Просторій старей шкори, з оглядом же єден од сновательюх спомнутого дружства була Крижевска епархия з владиком Дионізійом Нярадійом на чоле. Важне спомнуц же тот владика праве у Петровцох бул пошвечені за священіка и то 1. януара 1899. року. Крем снованя філіяли „Про-світи“, трицетих роках прещирена петровска церква, бо то були часи кед валал

демографски роснул. У валале були постановени шицки потребни структури за живот, та валал роснул. То часи кед Петровчанє зоз швета послали пенежи за нови вельки петровски дзвони котри мал буц виляти зоз железа, а чежиц 1250 кг.

У тим и таким розквитнущу духа и структурох вирского и просвітного поняца Петровци залапела Друга шветова война. Людзох ше цагало на рижни фронти, до рижних войскох, а паноцец тедишніх часох о. Янко Будински остарал ше пошориц архиву парохій кед друге под таки часи уж було опасне за робиц. Сам прежил одводзенє до Вінковцю, описал страданє Петровчаньюх котри були штреляни од рижних войскох, и сам рискирал буц забити под час войны и по войни кед помагал велім, та по тим и остал запаметани як добротвор, нє лем на духовним и церковним подручу, алє и у каритативно-соціяльных материюх. Велім вон писал молби. Помоц Червеного крижу котра пришла у лікох роздзельовал у валале, итд. Нова система одлужела ше му як парохови з одніманьем учительского квартелю, будинку „Просвіти“, петровского теметова и др. Но ту Петровчанє нє могли велью зробиц, бо то було обще зявене и зоз тим нє пострадал лем паноцец Будински, алє и велі други паноцове спомедзи хторих даєдних „прелігла ноц“, а других лем добре здогадла же би их могла прелігнуц... Було як було, Петровчанє ше нє дали, а нє дал ше анї паноцец. Под час паноца Будинского зробена нова ограда коло церкви, каплічка на Маринским полю, каплічка у церковним дворе и велі бетонски крижи у нашим валале и хотаре.

Под час паноца Кирила Планчака, до Петровцю сцигує нова габа приселенцюх. То були потомки Галицких Русинох з Босней котри себе и дзень нєшка наволую „Галицияни“. З ніх ше розвила нєшкайша українска свидомосц у валале. Нови людзе, нова крев, нови и подмладзени обставини у живоце валалу у шицких його сегментох.

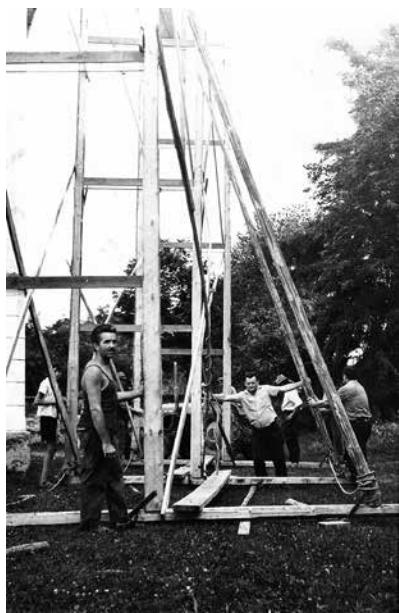

Тата ше медзитим краса, як и обнавянє петровской церкви пошвидко забуло кед початком 90-тих рокох нова война бовкла на сримской ровніни. Єдна часц валалских людзох у нових обставинох Отечественей войны мушели пойсц, другим дана можлівосц остац. Даєдни по-

страдали, други були забити. Валал бул завадзени бо ше неправда пласировала и людзох тровало. Латинска „divide et impera“ требало старгац родзински одношения, зробиц асимиляцию и знічтожиц живежни елемент котри не припадал ані ўніверситетскому боку, а заш ше лем мушел дагдзе приклоніц, бо нейтралносц як вібор не

існовал. Петровска церква перши раз у своїй історії гранатована з боку ЮНА и добровольцах. По ней було штреляно, аж и писани шліди по войни остали на мурох як сувенир гевтих котри ше мали потребу подпісац и зробиц спомін себе, своєму народу и варошу одкадз пришли. По войни заш требало обединіц народ, почац ознова ведно жыц. Предвойнови и парох у войни о. Михайло Симунович з тей нагоди одменені з подмладзеншим кадром: о. Владимиром Магочом. Йому припадла історийна чесц увесц нашу парохию до трецого тисячочки.

У XXI століттю

У часе о. Владимира Магоча зробена консолідація календару. Церква обновена з великим ентузіазмом вирних и спрэведаньем тэдышніх подприемствах котри патрели як вицагнуц пенеж од Горватской держави, не даваюци ніяку гарантію за поробены роботы. Але, лепше ше тэди не могло и слава Богу и на тым! Поплатані дзири на закрицу, фасада за першу руку обновена, зоднuka побilenе там дзе хібело фарби на мурох. Претрешени столкі, оправлені дзвоні. Пременені и облакі на церкви. То час кед ше віронука почала преподавац и у школі, а паноцец Магоч бул перши школьні віроучитель у Петровцох. По перши раз у історії петровскай парохії, под час о. Магоча початком 2000-тих роках дзияка заменела шпівацка група, зоз котру

яту. Постгумно вон петровской парохії зохабел свою богату бібліотеку.

Од приходу о. Владимира Седлака за пароха у Петровцох 2010. року, по жаданю крижевского владики Николи Кекича и препоруки домашніх паноцех сримского деканату, у Петровцох започати проект будовання новей парохії. Обновене закрице на церкви, ришене одводньованє дижджовки на церкви котра ше подлівала попод мури. Офарбени шицки крести и каплічки на подручну парохії. Пошорена ліва саҳристия, претрешени дзвони и врацени им стари шерца. Рихта ше обнавянє турнї. Ожила традиция швичкареня, виронаука ше ознова преподава и на парохії, цо на концу жадане и шицких сучасних документох Церкви. Роби ше на преглібованю и прешириованю духовного скарбу нашого церковного шпиву зоз женами шпивачками. Почала обробка архиву, бібліотеки и цалковитого інвентару парохії. Сотрудніцтво зоз просвіту и культуру котре вше у исторії парохії було зазначене як наслуне за наш на-

род ознова порушане. Роби ше вельо на очуваню духовного и матеріялного скарбу нашей парохії котру нам намакли нашо стари. Вибрани нови церковни одбор. Вон постал прикладом котри уж шлідза и други церковни одбори у нашей епархії, а то же по перши раз на жаданє владики Николи Кекича вошли и женски представніци парохії. Тот вибор и жаданє владики як од старого одбору, так и од самих гласачох наишол на припознанє и так меновани перши жени до церковного одбору.

було потребно робиц же би почали шпивац бо ше дзияк нагло похорел.

Петровскому синови, о. Йоакимови Дудашови треба приписац як чесц компютеризацию попису обисцох, грамотох и подобных лістинох, а запровадзел и красни обычай обиходзеня старых и хорих скорей каждого первого пиратку.

Петровска парохия „нешка“

Под назву „Петровска парохия нешка“ не подразумюєме роботу лем терашнього пароха, але стварносць котра живе у парохії и єй структурах.

Так од недавна нови церковни одбор спомедзи своїх осем членох + паноцець ма и три жени. Сходзене одбору почало буць на мешачнім уровню и уродзело з вельким рботним еланом, але и отвореншим способом комуникацій и совітовання спомедзи пароха и представнікох парохиянох.

Швичкарска група чишил' у тим чаші осем хлапцох од трецей класи основнай по штварту класу средней школы. Дзепоёдны уж зоз перших швичкарох и вирошли, а други ше формую. Так достатні одредзены континуитет у групи котры важни же би ше над'жило дочасови способ активносці и прешло на стаємнейши модел.

Гу послужителем у богослуженох спомедзи швичкарох и шпивачох на пол драги чтець, або читач. Службу чтеца порядно кончи дзяляк, а понеже истога не маме, однедавна ознака ожыта тата церковна функцыя, бо за ню потреба знац читац на шпивані способ апостол, тропари, прокимени, стицьки на алилуя, причастені и подобне.

Шпивацка група уж вецець од дзешеца роках активна у живоце парохії, вона чишилела и вецець и меней члени през остатні 20 рокі. Творели ю углавним жени. Праве модел котры применены на швичкарску групу жадані модел и ту же би ше континуитет преношэння шпивацкай традиції не страцел. Шпива ше дво и трогласно. Упознава ше краси церковных мелодийох потребних за служения у церковном року и источасно учи нови писні зоз стольней традиції нашого розшпиву.

Пратацька, односно пораяцька група, углавним женох, єдна ініціатива котра ше

збера каждой суботи и стара ше о краси Божого дому. Крем пратаня вони ше стараю и о оквецованию, преблесканю и отримованию церкви и церковного инвентару же би шицко було цо краше и достойнственше дому Божому и потребох богослуженью.

Молитвена група то душа парохії. Вона провадзи шицки важнейши молитви у церковним року: рожаньци (пацерки), дзевятніцы, хресну драгу, молебни, побожносць перших пияткох, ітд. Ясно же така молитва кождому доступна бо ше ю вше модлі явно, але вжац себе за вибор намагац ше шорово провадзиц тоти молитви Церкви на нєвихабни способ дава окремни печац молитвеней групи.

Хоротніцки круг то сучасна назва за гевтих котри пре старосць и чежшу хорогту нє можу поряднє ходзиц до церкви. Раз мешачно паноцец их обиходзи и приноши им св. Причастц. Теди источасно маю можлівосць за св. Споведз, а през мешац духовно су повязани у молитви зоз церковну заєдніцу котра ше зазберує каждой нєдзелі и на швета. Вони модля по намиренъюх и потребох петровской парохії уношаци з молитву и жертву - свойо церпеня и болї за благослов нашого роду.

Дзеци и млади то наша будучносць. Прето за ніх исную три старосны віронаучны групи котри вец през рижні програмы и рботні маю за змист ужиц нашу младосць и освидомиц ю духовно, буц пишним у своій традиції, же би источасно почитуюци цудзе, пре незнане або недожитосць не потупели свойо. З тих трох у одредзени час виходзели шпивацка група, ініціатива младых за медзипарохиялни и ширши програмы и стретнуца младых християнох католікох ітд...

Петровска парохия „ютре“

Бешедовац о „ютре“ у часох у котрих ше швидко жис и кажды рок ноши дацо свойо чежко, але заш лем плановац треба и робиц ше муши. У плану по-

робиц нє зробене: докончиц парохиялни дом, зредзиц споменіцу парохії, архиву и бібліотеку пошориц и отвориц ю за явне хаснованє.

Интернет бок тиж крохай отверана швету духовного скарбу нашей парохії, народу и места у котрим жиєме. Нови технічни спонукнуца цикавя нас и сцели бизме буц у цекутих порушованьох.

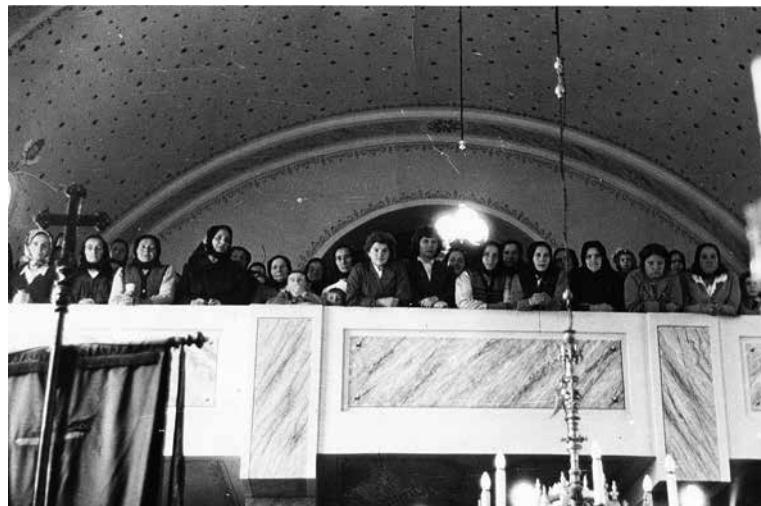
Источасно идуци гу новому сцеме предлужиц обнавяц скарб настарчену од предкох. Петровска ше парохия ма наисце зоз чим пишиц, ал€ скорей шицкого тото сама муши перше до конца одкриц и буц того скарбу свидома.

„Квалитета, нє квантитета“ присловка котра у нашим случаю на месце. Нє вельки змевалал, не велька парохия же бизме ше хвалели зоз числами, ал€ тим вецей можеме зоз квалитетними активносцами у напряме кельо з нашима ресурсами можліве робиц прекрасни и значни проекти. Найважнєше остац виродостойни шлідбенік Христа. У тим ше намагаме и покля Божа воля и наш труд допера так будземе твориц.

Демографию, социологию, экономику, як и политиканство охабяме другим, бо то нє у домени оптимизму котрого зме як вирніки нужни пестовац, нє претужемску материјалну славу, ал€ пре Царство Боже котре нависцуєме, шведочиме и за нъго жиєме.

Kruh naš svagdanji

Хлеб наш насущни

Хлеб и його история

Єде го (вироятне) кожди дзень, а келью знаце о нім?

Уж стари Єгиптянє рихтали хлеб подобни нашому. Мука, вода, соль, квас хтори дараз збогацовали зоз масцами, вайцами або з медом. Хлеб зоз киснутого цеста одркице хторе ше приписує Єгиптяньом хтори го дараз, як приповедка бешедує, одкрили случайно. Забута часц цеста за бесквасни хлеб ше «погубела» (розвили ше спори квасу), алे го заш упекли і так достали легчайши і мегчайши хлеб (у воздуху було досц плешиї пре продукцию пива).

Окрем того, роботніком у Єгипту надніци часто були виплацовани у хлебу, а умарти доставли свою залиху котра ведно зоз целом положена до крипти (У Англії у музею находзи ше єден з тих хлєбах стари коло 4000 роки!).

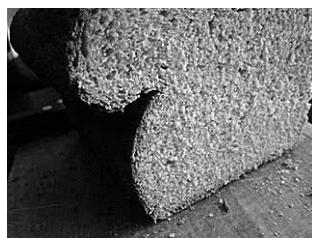
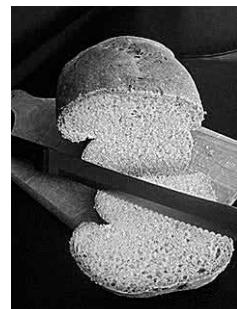
Гречески моряки знанє о хлебу зоз Єгипту пренесли до Греческей і там хлеб дожил своєй розквитнуце. И snou описи хлєба, колачох, кексох і файтох цеста хтори ше могли коштовац уж у антицких часох. Медзи спомнутима бул хлеб зоз олейом і медом, векни хлеба у форми печарки зоз маковима заренками і вояцки специалитет - хлеб печени на рожню.

Платон задумовал идеалну державу у хторей би шицки людзе жили до здравей старосци едзаци хлеб зоз цалого зарна хторе ше достава зоз преробку домашнього жита. Сократ ше зоз тим заш не складал, бо думал же би ше вец шицке жительство костираво зоз покарму за швині. Окрем того, цикаве же у старей Греческей даєдни пекаре (хтори жадали пришпоровац на солі) пекли хлеб хаснующи морску воду.

У Риме основавані перши пекарски цехи і од того часу пекаре достали окремне ремесло. Collegium Pistorum, римски пекарски цех не дошлебодзовал пакаром і їх дзецом же би ше поцагли зоз пекарскога ремесла і почали ше занімац зоз другу роботу. Пекаре у старым Риме уживали окремни повласценя – вони були єдини ремеселнікі хтори були шлебодни, шицки други спадали до рабох. Членом цеху було забранене одходзиц до амфитеатру же би ше не «заражели зоз пороками обичных людзох» і не так барз вироятне же вони були задовольни зоз такими строгими правилами.

Окрем того, при Римянох хлеб бул єден од найзначнейших поживовых продуктох, тедишині пекаре за аристократох мушели за кожде єдло послуговац одвитуюцу файту хлеба, пекли хлеб зоз мандулями, зоз маком, ловором, хлебики зоз сиром і маслинами, а окреме були облюбени гевти зоз присмачкамі як цо петрушка і влашец. Римских воякох наволовали «галаднікі хлеба» бо доставали килу хлеба на дзень.

У штреднім вику векшина хлеба ше заш рихтала без квасу і аж Нормане у

12. вику знова уведли хлеб зоз киснутого цеста. Тото цо цікаве же ше у штреднім вику фалат старого хлеба велькосці 10x15 центиметри хасновал як подлога за єдло, т.е. место танера. Тота би ше подлога дараз поєдла зоз даяку мачанку на концу єдзеня, але частейше ше ю давало як милостыня худобним або аж як покарма за псох. Аж у 16. вику подлога зоз хлеба заменена зоз древену.

У штреднім вику пакерे строгочували тайну приріхтовання хлеба же би он-сможліві людзох без дозволи же би отворели власни пекарні. Так кед дахто сцел постац пекар, мушел перше одробиц седем приправніцки роки...

Ния, ище даскелью интересантносци вязані за хлеб:

– Panem et cicrenses, або хлеба и бавискох, Ювеналова присловка зоз хтору облапене гевто цо Римянє погледовали - же би були сити (часто им дзелены хлеб) и же би их ше забавяло у амфитеатру (дараз ше ми видзи же зме не сце-кли далеско од того).

– Цеком Французкай революції вигладніти швет пришол до Версаю гледац «Пекара» (так наволовали Луя XVI) и «Пекарку» (Марию Антоанету). Тоти вирази указую яку важносц мал хлеб под часц їх панования.

– Кус скорей того Марія Антоанета ше интересовала о причинох революції и кед ей гварене же людзом хиби хлеба, вона одвітовала «най єдза колачі».

– У гулагох у СССР-у загарештовані хтори подкрадли ёдни других були най-чежше карани за преступ крадзі хлеба (дараз ше карло и зоз шмерцу).

– Слово компаньон значи гевтот зоз ким ше є хлеб (lat. Cum+sum - хлеб).

– Любов гу хлебу ше наволує «добри як хлеб».

– Як намірніца од велького историйного значеня саме слово хлеб метафора за основни людски и животни условия вообще. Тото значене слова рефлектує ше у молитви Оче наш у хторей католікі модля «хлеб наш насушни дай нам днес»

– У Ньюфаудланду ше думало же хлеб може охраніц од русалкох.

Процівно тому цо написане, у Азіі главна намірніца рискаша, а не хлеб, и конзервативни Китайцы сендвич без огляду якей є велькосці не похопюю як єдзене.

Можеце и сами пробовац упечиц свой власни и смачни хлеб.

Порухтала Вера Павлович

Sadržaj - Змист

Društvo i politika Друштво и политика

На нашим подручу звекшана стопа ризику од худобства	5
---	---

Kultura i prosvjeta Култура и просвита

45 роки Новей думки	11
Зазбероване етнографскей градзи у Миклошевцих (2005 – 2008. р.)	15
Попис етнографских експонатах позбераних и виложених у Миклошевцих, 2. септембра 2006. року	40
Огляднуце на прешли рок	47
Куд Руснацох Осик преш 2016. рок	54
Куд Яким Гарди у Петровцих як и вше черство на своїх ногох, зоз барз добрима успихами	60
Порядна и успишна робота Културного дружтва	
Руснацох Винковци у 2016. року	70
КД Руснацох Цвелфериј у 2016. року	73
Шицки секций КУД «Яким Говля» були активни у 2016. року	75
Вишол словнік назвох рошлінох и животиньох у руским языку	84
Нова кніжка поезій на руским языку Томислава Мишира «Стара Европа ше похорела»	85
Recenzija	87
Лирични швет «Запаху надії» Владимира Провчия	89

Literatura Литература

препущене путешествие	93
propušteno putovanje	93
царица скрита у жобрачковим облєчиве	94
kraljica sakrivena u ruhu prosjakinje	94
Мацерово квице	95
Пришли осемдзешат	95

Povijest i suvremenost История и сучасносц

Сто осемдзешат пейц роки од присельованя Руснацох до Сриму	99
Трагедия Українцох и Руснацох зоз Вуковару	103

Tragedija Ukrajinaca i Rusina iz Vukovara	103
Од скромних початкох по свойофайтову институцио	113
Неповторлїва особносц легендарного Яши	118
Prikaz knjige Nikole Papa „Stradanje Rusina u Domovinskom ratu 1991./1992.”	125

Iz duhovnog života

Зоз духовного живота

Петровска парохия вчера, нєшка, ютре 180 роки иснованя парохиї у Петровцох	139
---	-----

Kruh naš svagdanji

Хлєб наш насущни

Хлєб и його история	153
-------------------------------	-----

Женска шпивацака група КУД “Яким Говля” у Ђурђове

Хлопска шпивацка група КУД “Яким Гарди” Петровци”
освојела специјалну награду на Фестивалу жридовога
шпиваня “Най ше не забудзе” у Ђурђове

